REVERENDI P.

PETRI THYRAEI NOVESII, SOCIET. IESV

DOCTORIS THEOLOGI, ET IN ACADEMIIS PRIDEM MOGVNTINA; NVNC VERO Herbipolensi professoris ordinarij.

DE DAEMONIACIS LIBER VNVS

IN QVO

DAEMONVM OBSIDENTIVM CONDITIO; OBSESSORVM HOMINVM STATus; rationes item & modi, quibus ab obsessis dæmones exiguntur, discutiuntur & explicantur.

CVM INDICE CAPITVM, ET RERVM ac sententiarum memorabilium.

COLONIAE AGRIPPINAE,

Ex Officina Mater. Cholini, sumptibus Gosuini Cholini.

ANNO M. D. XCIIII.

CAPITVM DISPVTATIONIS DE DAEMONIACIS Index.

PRIMÆ PARTIS CAPITA.

SECVNDAE PARTIS CAPITA.

TERTIAE PARTIS CAPITA.

INDEX

IN TRIPARTITAM DISPVTATIONEM DE DÆmoniacis index rerum copiosissimus in quo thesin posterior, numerus prior paginam indicat.

Inquic-

ISAGOGE IN TRIPARTITAM DISPVTATIONEM DE DAEMONIACIS.

Status & summa Disputationis.

INter hostes, quos humanum genus nec paucos, nec paruos habet, haud postremus est Diabolus; vt non immerito Apostolus Petrus quodam loco ipsum Leoni rugienti comparauerit, et dixerit circuire, ac studiosè quærere, quem deuoret. 1. 1. Petr. 5.

2. *Tantis autem is nos machinis oppugnat, vt nullæ quasi sint, & dicantur molestiæ, quæ ab alijs, quamuis continuo nos infestantibus, afferuntur. Non est nobis, inquit alius Apostolus, colluctatio aduersus carnem et sanguinem, sed aduersus Principes & Potestates, aduersus mundi Rectores, tenebrarum harum, contra spiritualia nequitiæ in cælestibus.* Ephes. 6.

3. *Sæpe hic hostis homines afflixit: sæpe artibus suis circumuenit: sæpe potentia prostrauit, & ad miserrimas conditiones compulit. Id ex pluribus vnum illud exemplum clarius demonstrat, quo primis humani generis post Deum authoribus, grauis ruinæ causa extitit.* Genes. 3.

4. *Quãtis enim in vno hoc congressu, primos illos homines, quinimo vniuersum hominum genus bonis priuauit? quãta mala aduexit? Et leuia illa damna censeri* Thom. 1. p. q. 94. & cap. 2. 12. q. 81.

possent, si corporibus tantum essent allata. at non corporibus solum, etiam animabus plurimùm versipellis incommodauit.

Porrò veterator, vt est potentissimus, ita solertissimus, non vno tantũ, sed multis modis nouit imponere

Th.1 p q.114. & incommodare, nunc exterius, nunc interius. Nunc aggreditur arcem mentis, et vel praua suggerit, & ad peruersa trahit, vel ne rectum sequatur impedit: nunc in bona externa, quæ fortunæ dicũtur, impetũ facit, iisq́; spoliat: nunc sæuit in corpus, & miseris modis affligit.

6. Hæc verò partim per se efficit, partim per socios, quos fidelissimos habet & promptissimos. Modo noceat, sufficit: vtrum per se, an per alios, nec curat: nec ita magni facit.

7. In vno tamen, quo hominum generi admodũ molestus est, nullius alterius opera vtitur, sed quidquid propemodũ molestiarũ percipitur, eius opera studio et industria affertur. In quo verò? Cũ hominẽ αὐτοπροσώπως ingreditur, obsidet: et miserum mortalibus spectaculum exhibet. De quo, quia haud pauca, non tam curiosam, quam vtilem habent quæstionem, præsens Disputatio instituitur.

8. Totum autem argumentum ad tria summa Capita reuocabitur. Primũ ad ipsos Spiritus, qui homines obsident, pertinebit: Alterum ad eos, qui à spiritibus obsidentur et vexantur: Tertium versabitur circa modos & rationes, quibus ab hominibus Spiritus expelluntur & profligantur.

PRI-

PRIMA DISPVTATIONIS PARS, IN QVA DAEMONVM OBSIdentium conditio; operationes, atq; in obsessos potestas, modi item quibus homines affligunt, & his similia explicantur.

CAPVT PRIMVM.

Dæmones vere ingredi quosdam homines, illosq; obsidere.

MAgnam admodum & copiosam materiam primum Caput, quod in hac Disputationis parte prima tractandũ est, suppeditat. Quæritur enim: Veréne Dæmones obsideant homines, & quid illud sit: quæritur, quomodo obsideant, & quid in obsessis hominibus efficiant atque operentur: quæritur qua parte ingrediantur, & ingressi iam 'atitent: Præterea quorum sint ordinum, qui in hoc genere occupantur; quot item vnum hominem ingrediantur, cuiusque imperio: denique quas ob fines, miseros mortales obsideant atq; excrutiant.

10. Quod maligni spiritus, homines ingrediantur, & obsideant, negare non potest, nisi qui sensibus, quos habet, non putat habendã fidem; & omnem præteritorum temporum negandam historiam; & quæ sacris literis continentur, in dubium reuocanda.

11. Videmus haud raro quosdam à Dæmonibus vexari; atque humanæ miseriæ imaginem, & diabolicæ crudelitatis illustre exemplum præbere: videmus eosdem à Dæmonibus Christi virtute liberari: videmus ijs argumẽtis & diaboli in hominibus inhabitationem, & eiusdem ex hominibus egressum confirmari, vt maiora homo prudens petere non possit.

12. Quot præterita secula hîc exempla suppeditant? Nulla referimus; quia, quæ præ alijs proferenda sint, ignoramus. Vix Sanctus aliquis diuinorum prodigiorum patratione illustris est, qui huius vel Dæmonum ex corporibus exactione, vel scriptis libris, vel alia aliqua ratione, argumentum non præbeat.

13. Sed egregiè hanc rem Sacræ literæ confirmant. Ostendunt illę hanc receptissimam apud Iudæos fuisse opinionem, vt crederent homines à Dæmonibus possideri posse. Docent non aliud sensisse Christum Dominum, eundemque pro hac, magna argumenta subministrasse. Demonstrant posterioribus temporibus hac diabolum

potestate in homines vsurum. Denique probant Apostolos dæmonibus in obsessis hominibus terrori fuisse, exitumque imperasse.

14. Iudæorum opinionem prodit ipsorum oratio, qua Christo Domino, per summam contumeliam, obijciunt, quod dæmonium habeat. Nonne bene dicimus nos, inquiunt, quia Samaritanus es tu, & dæmonium habes? Ab hac non discedit illa ipsorum eorundem: In principe dæmoniorum eijcit dæmonia. & illa: Quid ipsum auditis, dæmonium habet. Atq; ita quidem Christi hostes, viri alioquin non ignorantes. Cum his sentiunt, quicunque dæmoniacos ad Christum, vt curarentur, afferebant.

Ioan. 8. *Lucæ 11.* *Ioan. 10.*

15. Christi sententiam primum declarat regula siue ratio, quam in quibusdam dæmonibus eijciendis vult obseruari, quæ est, vt cum oratione coniungatur ieiunium: Hoc genus dæmoniorum, inquit, non eijcitur nisi in ieiunio & oratione, declarat deinde ad iã dictas calumnias & criminationes placida responsio. Neque enim negat fieri posse, vt diaboli homines ingrediantur (qua responsione omnem facilè à se contumeliã depulisset) admittit id fieri posse: se ab ijsdem obsessum & occupatum negat. Negat se in principe dæmoniorum Beelzebub dæmonia eijcere.

Matth. 17.

16. Maius his argumentum est, quod plurimos dæmones ipsius, dum cõmunem nobiscum in terra vitam ageret, profligarit ex humanis corporibus: neque vno id, sed pluribus locis, diuersis etiam & non vna apud omnes ratione, ipsis etiam dæmonibus clamantibus & testificantibus vim sibi fieri, & suis domicilijs atque sedibus se pelli.

Matth. 12. 15. 17. *Marc. 1. 3. 5. 7. 9.* *Lu. 4. 8. 9. 11.*

17. Futurum etiã denunciat, quod posterioribus & sequentibus temporibus hanc in humana corpora dæmones potestatem essent habituri. quando vero? Dum Apostolos mittit in orbem terrarum, cum potestate dæmones expugnandi: dum docet venturos in nouissimo die, qui sibi aditum ad cælũ patere volent, propterea, quod dæmonia eiecerint: dum asserit doctrinam suam in vniuerso orbe, dæmonum ab obsessis corporibus expulsione, confirmatum iri: Signa, inquit, eos, qui crediderint, hæc sequentur: In nomine meo dęmonia eijcient, linguis loquentur nouis, &c.

Marc. 3. *Matth. 7.* *Marc. 16.*

18. Ad hunc Iudæorum sensum & consensum; ad Christi facta, iudicium & promissiones, accedit exemplum Apostolorum. Non semel ipsis à Domino data potestas dæmones eijciendi. Sed & dæmones per ipsos eiectos fuisse, hęc eorũdem declarat oratio: Domine, etiam in nomine tuo subijciuntur nobis dæmonia.

Luc. 10.

Plura pro hac re argumenta nemo desiderat. Forsitan etiam tot à nobis

nobis allata, præsertim in re clara, molesta sunt. Veruntamen molesta esse non debent; tum quia ex sacris literis, quarum authoritas maxima est, petita sunt; tum quia fortè necessaria sunt propter eos, qui, nescio quibus, naturalibus morbis homines laborare existimant, quando à dæmonibus possidentur & cruciantur.

20. Horũ temeritas iam dictis argumẽtis potest redargui. Possunt quoq; ijdẽ interrogari, quos nam morbos existimant, qui, vt futura homines prædicant, absentia tanquã præsentia referant, peregrinis loquantur linguis, efficere valeant. An morborũ naturalium hi effectus? Nequaquam. Opera sunt dæmonum, qui in hominibus latitant. Sed pluribus opus non est: Id constitutum sit, posse Dæmones humana corpora ingredi, hominesque obsidere. Nunc reliqua persequamur.

CAPVT II.

Ad hominum à Dæmonibus obsidionem duo esse necessaria.

QVod alijs in rebus accidit, vt ipsas esse sciamus, ignoremus tamen plerunque quid sint; idẽ pluribus in hoc argumento contingit; vt scilicet sciant dæmones homines quosdã obsidere; nesciant tamen quid illud ipsum sit, siue in quo ratio, qua homines obsidere dæmones dicuntur, consistat. Hæc igitur inquirenda. 21.

22. Ego verò duo ad hanc necessaria esse dixerim. vnum est, vt in hominibus ipsis dæmones sint: alterum, vt etiam potestatem quandam in eosdem accéperint. Horum si alterum desit, non benè homines à dæmonibus obsideri dixerimus.

23. Vtrimque ex ijs, qui in Sacris literis obsessi leguntur, colligere licebit. prius probat, quod dicantur dæmonia homines intrasse, & ex ijsdem eiecta: posterius, quod eosdẽ vexarint, reddiderint mutos, cæcos, surdos; atque nunc in aquam, nunc in ignem præcipitarint, nunc per agros atque montes agitarint. Illa non bene dicuntur, si non in hominibus Dæmones fuerunt; hęc omninò confirmãt ipsos in obsessos potestatem aliquam habuisse. Matt. 12. 15. 17. &c.

24. Porrò ad prius illud non sufficit, vt eo modo in hominibus sint dæmones, quo res quædam alicubi esse dicuntur, vbi aut ipsarũ virtus est, aut ipsæ operantur. multis rebus sic adsunt & insunt dæmones, quas tamen obsessos esse nullus dixerit: requiritur, vt reuera, atque adeò αὐτοπροσώπως adsunt & insunt.

25. Sed tamen quia modi, quibus quædam alijs insunt, varij sunt, (quædam enim insunt vt accidentia suis subiectis: (quædã vt partes

 suis

suis totis, quædam vt tota quædam & absoluta vno alicui supposito: quædam vt motores ijs, quæ mouent) quo modo dæmones hominibus obsessis inesse credendi sunt:

26. Non insunt, vt accidentia suis subiectis. Neque enim accidétia sunt hi Spiritus: sunt veræ & perfectæ substantiæ; atque adeò omnibus omninò his inferioribus creaturis perfectiores.

Tho 1. p. q. 50.

27. Non insunt vt partes suis totis & compositis. Hominisúe partem aliquam esse dicemus dæmonium obsidens? quam quæso? corpus an animam? Tot enim & non pluribus partibus homo constat. Corporis locum supplere nullus dixerit: vt animæ vices gerat fieri nequit; nisi animam prius è corpore migrare dicamus, atque adeò hominem ipsum esse desinere; quam dæmonium adueniat, quamuis nec tum verè hominis partem dæmonium dixeris.

28. Credi etiam non debet, duas hic perfectas naturas concurrere, atque in vnà hypostasi recipi. In solo Christo Domino duas naturas, humanam & diuinam vna hypostasis suscipit: hoc ipse sibi diuina dispensatione proprium vendicat. Præterea quæ hypostasis quam naturam, præter suam propriam, hic sustentabit? An hominis dæmonum? an dæmonum hominis? At priusque dæmones hominem ingrediantur, & suam ipsi hypostasim habent; & suam habet homo: & quemadmodum nec homo vnquam suam; ita neque suam aliquando dæmones deserent.

29. In hominibus igitur quos obsident dæmones sunt, vt motores in corporibus quæ mouent, ita scilicet, vt nullam corpori hominis qualitatem imprimant, nullum ipsi dent nouũ esse, nec propriè vnum quid cum obsesso homine constituant.

Tho. 1. p. q. 51.

30. Hoc vnum duorum, quæ necessaria diximus, vt à dęmonibus homines obsessi dici possint. Veruntamen hoc non sufficit: requiritur deinde, vt potestatem aliquam in eos, in quibus residét, acceperint; eos possint affligere, torquere, vel aliqua alia molestia afficere. Quoniam verò de hac potestate aliàs plura dicẽda sunt, idcirco hoc loco præsens Caput concludimus: si duo Corollarij loco adiecerimus.

Cap. 5, 6. 7.

31. Primũ est, consequi ex dictis; nõ omnes eos dici debere à dæmonibus obsessos esse qui graues ab ijsdem patiũtur persecutiones; non dico in anima solum, aut bonis externis; sed in ipso quoq; corpore. Quãta à dæmonibus in corpore perpessus est sanctissimus Iob? Quanta sanctus Anthonius? quanta plurimi Sanctorum aliorum? an idcirco à dæmonibus obsessos fuisse dicemus? Quandoquidem primum eorum, quæ hic necessaria diximus, desideratur; hoc est, quia

Iob 1. Athanas. in vita Anthon.

in ijs Dæmones sedes suas non habuerunt, sed extra ipsos positi, mala hæc inflixerunt, nequaquam obsessos fuisse dicendum est.

32. Alterum est, multos obsessos dici non debere, in quos etiam ipse diabolus ingressus est. Post acceptam buccellam in Iudã ingressus est diabolus, sacra attestante historia, sed tamen nõ dixerimus facilè Iudam obsessum fuisse. quid ita? quia nõ satis est dæmonium hominem intrasse, vt obsessus dicatur; requiritur prætereà, vt in eiusdem sæuiendi vel agendi à Deo obtinuerit facultatem. Ioan. 13.

CAPVT. III.

Dæmones non sub externa & visibili forma in hominibus esse, quamuis sub specie araneorum & muscarum quandoq; conspiciantur.

DVO diximus requiri, vt à dæmonibus homines obsessi dicantur: vt scilicet in hominibus ipsi dæmones sint, deinde vt in homines potestatem quandam acceperint. Quoniam 33. verò vtrunq; varijs modis accidere potest, de vtroq; quæstio oritur: ibi quæritur, An sub spectabili forma, & specie corporea sint in hominib. hîc, Quam & quantam potestatem in homines accipiant.

34. Quamuis enim (vt primum illud priori loco absoluamus) dæmones spiritus sint, & corpora non habeant: quia tamen corpora assumere valent, & nõnunquam sub muscarum & araneorum forma in obsessorum ore conspiciuntur, in alijs etiã corporis humani partibus quandoque tuber quoddam excitant, sub corporea forma homines obsidere quibusdam existimantur. Tho. 1 p q. 51

35. Verum corpus hîc non necessario assumunt dæmones. quam enim ob causam assumerent? Ingrediuntur, vt homines affligant, & molesti sint, quid hîc opus est assumpto corpore? forte non nisi in assumpto corpore possũt molestias parere? Nihil ipsos hîc corpus iuuat. quid quid possunt, & faciunt, virtute sibi indita, absq; corporis subsidio, perficiunt.

36. Interim quamuis necessarium nõ est, vt corpora assumant, si tamen velint, possunt. Possunt sub specie aranei aut muscæ in hominibus latere. paruitas corporis, quod assumerent, nihil hîc impedit. Vt sub hominis; ita sub muscæ atque aranei; ita sub specie cuiuscunque animalis, etiam musca aut araneo minoris, valent latere.

37. Hæc possunt dæmones. Vtrum verò muscæ aut araneorum corpus assumpserint, dum animalcula hæc in obsessorum ore conspiciuntur, definiri vix potest. Esto hæc ipsi animalia fecerint &

agant;necesse tamē non est, vt in illis semper latitent. possunt ijs assistere,& extra ipsa positi,quò libet impellere.

38. Atque,vt quod sentio,dicam, putarem has muscas atque hos araneos,nec sponte à dæmonibus fieri,nec ipsos, nisi inuitos & coactos ijsdem sæpe vel assistere, vel inesse.id est: Dei mandato cogi, vt similia animalcula & forment,& vel in ipsis latitent, vel præsentiā suam per illa testentur.

39 Huius rei illud non leue argumentum dixerim, quod propemodum in solis Exorcismis,hisce suam præsentiam prodant, & suū ex hominibus egressum, horum recessu testentur. Quid vero? An non,si aliâs vnquam,tum maximè, vt lateant, desiderare credendi sunt? an forte ab hominibus exire cupiunt, vt hac ratione discessum suum manifestare velint? Si aliâs vnquam,tum maximè latere desiderant. Ne pellantur suis sedibus,aut expulsi videantur,vehementer adlaborāt. Quos igitur araneos aut muscas notamus; eos, quamuis Dæmonum opera,Dei tamen mandato adesse credamus.

40. Eodē Dei mandato fieri crediderim,vt sordida hæc,& hominum generi inuisa animalcula assumant & adhibeant.Facit hoc Deus ad Spiritus illos confundendos: facit ad homines instruendos. Intelligunt illi peccato suo factū esse, vt sordidissimis animalibus conferantur,intelligunt hi miserum esse illorum imperio subesse, qui non nisi cum muscis possunt esse molesti,aut cum araneis lethale venenum infundere.

41. Porrò si quando in dictis animalculis degunt, non credendū est in nulla tum alia corporis hominis, qui obsidetur, parte molestos esse posse,quam vbi animalia illa cōspiciuntur.Quamuis, verbi causa.supra vel infra linguā musca se contineat; qui tamen in musca latitat dæmon;non linguam solum;verum etiam alia corporis membra potest mouere,agitare,affligere.Id in obsessis probant nunc ingentes,quos excitant clamores,nunc oculorum in varias partes cōtorsiones,nunc brachiorum proiectiones,nunc totius corporis motus vehementissimi & inordinatissimi. Maior est, inquiunt Theologi,sphęra actiuitatis dæmonum,quam præsentiæ substantialis,

CAPVT IIII.

Dæmones,dum homines obsident,in corpora potissimum potestatem habere & exercere,in animam vero non ita multum.

42. QVænam dæmonum in homines,qui obsidentur, potestas sit, & quanta illa sit.nunc inquirēdum est. Ibi quæritur ad quidnam hominis eorundem potestas se extendat, hîc, vtrum quantum

valent hominibus obſeſſis incommodent, aut incommodare poſſint. Ad prius hoc Capite, ad poſterius ſequenti reſpondetur.
43. Habere dæmones in obſeſſos poteſtatem, ſuperius demonſtratum eſt, quia verò duabus partibus illi cõſtant, anima & corpore, vtrum ad animam tantum, an etiam ad corpus, an ad vtriuſque hæc ſe poteſtas extendat, in quæſtionem vocatur.
44. Conſtitutũ hîc primò ſit, dæmones incommodare Animæ, quatuor modis poſſe intelligi. videlicet in ipſa animæ ſubſtantia: in eius facultatibus, in habitibus, quibus animæ inſtructæ ſunt, deniq; in operationibus. In ſubſtantia animæ, ſi illam in bruti, aut alicuius beſtiæ transmutent: in facultatibus, ſi illas tollant, in habitibus; ſi ijſdem animam ſpoliant: in functionibus, ſi aut inuitum hominem ad aliquas cogant, aut in proprijs impediant.
45. Conſtitutum ſit ſecundò, etiam Copori incõmodare, multis modis poſſe intelligi. Poteſt ſiquidẽ corpus interfici: poteſt vſũ mẽbrorum priuari: poteſt deſtitui, qui in ipſo reſidẽt, ſenſibus: poteſt deformari: poteſt affligi morbi? poteſt multis & varijs modis excruciari. Hæc ſint conſtituta.
46. Nunc verò cui parti Dęmones incommodant in miſera mortalium obſidione? quæ mala afferunt? Reſpondemus breuiter, quod res eſt: In corpora potiſſimum ipſis poteſtatem datam eſſe: In animas nihil aut parum poſſe: detrimenta tamen quædam animabus afferre. Hæc tria explicemus.
47. In corpora dæmonibus facultatem dati, eorum exemplis, qui obſeſſi aliquando leguntur, manifeſtum eſt. Quotus quiſque eſt, cui non aliquod in corpore detrimentum allatum eſt? Conſulamus ſacras literas, docent illæ alios ſenſibus orbatos, alios nunc in aquam, nunc in ignẽ præcipitatos; alios ita excruciatos, vt, relictis vrbibus & hominum ſocietate, in montibus & deſertis locis, veluti beſtiæ quædam feræ, errauerint. *Matth. 12.15. 17. Luc.4. 8. 9. &c.*
48. Non aliud docet Apoſtolus Paulus. Cum enim Corinthi quidam fornicationem commiſiſſet, & talem quidem, qualis vix inter gentes reperitur, tradidit eundem Sathanæ Apoſtolus in interitum, vt ipſe loquitur, Carnis, vt Spiritus ſaluus fieret *1. Corint. 5.*
49. Porrò animabus hominum obſeſſorum proprie non incommodare dæmones inductione eorum, quæ ad animas pertinent, liquidum eſt.
50. Nunquam animos hominum, quos poſſident, in brutorũ formas tranſmutant, quid quod nec tranſmutare valeant? Hoc, quia alias demonſtratum eſt, hîc longius perſequi neceſſe non eſt. *De prodig. Apparit. virorum.*

51. Nunquam possum eosdem viribus & facultatibus ipsis congenitis & ingeneratis priuare. vsque adeò altas illæ in animabus & firmas radices egerunt; vt propemodum tam sit difficilè eas tollere, quam ipsas animas in nihilum redigere.

52. Sic tollere nequeunt habitus, qui in iam dictis sunt facultatibus. Non possunt animas priuare diuinis illis charismatib. fide, spe, & charitate. Non possunt spoliare reliquis virtutibus, siue illę in voluntate sedes suas habeant, siue intellectu. Ea animarum hominum, ea facultatum earum, & qui in ipsis sunt, habituũ conditio est, vt solius Dei merum & absolutum admittant imperium; ipseque solus hîc summum ius habeat.

Georg. de Valent in 1. partem D.Thom. disp.8. q.6.

53. Nequeunt etiam renitentes animarum vires ad operandum impellere dæmones. Norunt hoc omnes. inde verò clarum & manifestum est, quod alioquin ad peccatum, etiam inuitos, mortales nequam spiritus impellerent.

54. Sed tamen (hoc tertio loco probandum erat) dum in corpora sæuiunt Dæmones, quædam etiam ad animas detrimenta perueniunt. vt enim dum corpora benè habent, haud parua ad animas redundant emolumenta: ita afflictis & malè affectis corporibus, sua etiam detrimenta sentiunt animæ.

55. Inter hæc primum est, quod quo tempore in corpora maligni spiritus sæuiunt; animas à virtutum studijs vacare sit necesse: cum pleraq; non nisi corporum ministerio adiutæ, aut profectò corporum molestijs non impeditæ exercere valeant.

56. Deinde, quamuis hominum voluntates per se impellere nequeant, plurimum tamen possunt inclinare, & quoddam quasi pondus, vt malum sequantur, addere: id verò nunc faciunt motus quosdam, quibus facilè se voluntas accommodat, in corpore excitando; nunc obiecta, quæ alliciant, sensibus tam internis, quã externis proponendo.

57. Accedit tertium, quod quando sensuum officio priuat (quod haud raro fit) omnibus quoque commodis priuent, quæ sensuum beneficio obtinentur quot verò & quanta hęc aliquando sunt? Docere hoc potest vnus Euangelicus surdus magno suo detrimento.

Lucæ 11.

58. Quartum est, quod etsi habitus virtutum non tollant, frequẽter tamen ita debilitent, vt nullam vel exiguam in hominibus functionẽ habeãt. Quod dicimus, in illis maximè habitibus quos Intellectuales dicimus, liquet. quãuis enim hi in animę facultatibus sedes suas habeant, phantasmatũ tamen egent ministerio, si actus suos exercere debeãt. At in phantasmata plurimũ possunt, qui homines occupant,

cupant, dæmones. quid quod omnia quandoque confundant? quandoq; etiam magna ex parte tollant? Hæc, Dæmonum in obsessis corporibus potestas. quanta vero?

CAPVT. V.

Finitam & certam potestatem dari dæmonibus in obsessorum corpora, & hoc iustas ob causas.

MAgnam Dæmonum potestatem esse norunt, qui in Sacris literis etiam mediocriter sunt exercitati. Alicubi sic dicitur: Non est super terram potestas, quæ comparetur ei, qui Iob.
factus est vt nullum timeat. Omne sublime videt, ipse est Rex super vniuersos filios superbiæ.

60. Veruntamen hanc non semper permittuntur in eos, quos ingrediuntur exercere. Nisi frenum tortoribus iniectum esset, nullus obsessorum salua vita eorũ tyrannidem effugeret. Neque enim ipsis deest voluntas & libido extrema damna mortalibus offerendi, neque potestas aut vires. Cur igitur extrema mala non afferunt? quia afferre non permittuntur. ligatæ ipsorum sunt manus.

61. Et profecto pulchre. Nam neque pro libidine possunt mortales ingredi, Dei hîc sententiam & voluntatem exspectant. Quemadmodum igitur nõ nisi Dei facultate obtenta corpora ingrediuntur; ita quoque hominibus, quos ingressi sunt, incommodare plus non valent, quam à Deo Opt. Max. permittitur & pręscribitur.

62. Hinc tanta in obsessis hominib. differentia. Quidã grauissima patiuntur tormenta, quemadmodũ filia mulieris Cananęæ: qui- Matth. 15.
dã non ita grauia, vt qui audiendi sensu vel facultate loquendi per dæmones priuati leguntur. Sunt qui vno se loco cõtinent; alij nullis Luc. 11.
locis possunt concludi. Sic hi sunt in se crudeles; illi in alios.

63. Dęmon qui sanctissimi Iob fælicitati inuidebat, non plus potuit, quã à Deo fuit permissus. Sæuijt primũ in fortunas Iob, sed san- Iob 1.
cti viri corp⁹ attingere nequaquã fuit ausus. Sæuijt deinde, Deo permittent- in corpus: sed neq; damnũ animæ afferret prohibitus est.

64. Ipsa quoque molestia, quæ hominibus affertur, docet certas dæmonibus leges præscribi. Cum enim hîc plerunque pæna quædã de peccato sumatur, cõuenit, vt quia hæc Deo authore exigitur, pro qualitate delicti exigatur; & patiatur homo non quantum dæmones desiderarent, sed quantum æquitas postulat.

65. Finita igitur est dæmonũ in obsessis hominibus potestas. certis legib. astricta est. Tantũ possunt, quantũ ipsis à Deo permittitur. Quantũ verò hoc? Norũt id, qui torquẽt, dæmones. Nouit, à quo ipsi

potestatem habent, Deus Opt. Max. Ignorant miseri mortales, qui dæmonum carnificium sustinent.

66. Cæterum res hæc singularem Dei erga humanum genus demonstrat prouidentiam, & testatur charitatem; & quidem tum maximè, qaando in eos sęuiunt Spiritus, qui hoc sibi malum suo vitio compararunt: quamuis enim extremam tyrānidem summo iure in hos exercere possent, non tamen exercerę permittuntur; Deo pro amore, quo homines prosequitur, dæmonum ferociam continente.

67. Addit deinde animam miserè afflictis, & obsessis hominib. facit vt patienter ferant, quas sustinent molestias, quia intelligunt non permittente solum Deo flagella immitti; sed etiam pro eius voluntate temperari: nec plus in homines posse coniuratissimos humanæ salutis hostes, quam magnis iustissimisque de causis à Deo Opti. permittantur.

68. Declarat tertiò miseram dæmonum conditionem; qui cum plurimum incommodare valeant; incommodare quoq; vehementer desiderent; non tamen permittantur incommodare; sed prorsus ab eius, quem summè oderunt, pendeant voluntate & permissu.

69. Licet denique hinc intelligere, iniustam eorum quærelam, qui dæmonum se astutia & potentia circumueniri causantur, & inuitos ad peccata trahi asserunt. Non permittit clementissimus Deus, vt quantum valent, in corpora sęuiant Dæmones; permitteret vt innocentes circumuenirent, & inuitos ad peccatum pertraherent? vsque adeò voluntarium est peccatum, vt nisi voluntarium sit, peccatum non sit.

CAPVT VI.

Sextuplicia ferè mala obsessis hominibus per Dæmones posse afferri.

70. Aria incommoda & mala humanis corporibus dæmonum studio & opera afferri nemo dubitat. Nos superius horum sex genera annotauimus. Nam vel mortem offerunt, vel membrorum vsu priuant, vel aliam homini minimè conuenientem formā procurant, vel sensibus spoliāt, vel affligunt morbis, vel occultis rationibus & modis excruciant. Cap. 4.

71. Et hęc partim perficiunt, dum homines obsident, partim dum extra homines sunt constituti: & nunc quidem per seipsos, nunc per eos, qui ipsis operas suas locant.

72. Quædam nihilominus frequentius, dum in hominibus latēt, operantur: quædam frequentius extra homines positi: quamuis omnia & in hominibus positi; & omnia extra eosdem constituti perficere, tam per se, quam per alios valeant.

73. Nos

73. Nos quæ obſeſſis mala afferunt aſſignemus. Hîc primum frequentiſſimumque eſt, quod occultis quibuſdam rationib. quibus medicorum arte remedium afferri nequit, excruciant & torqueāt. Ita illorum quidam Virginem afflixit, cuius B. Hieronymus meminit. Ita illos, quorum quotidie audimus horrendos clamores & videmus ſummas anguſtias & difficultates. *In vita Hilar.*

74. Alterum eſt, quod ſenſibus priuent. Illuſtre huius exemplū præbent Sacra literæ in dæmonio muto & ſurdo, quod Dominus eieciſſe legitur. Neque enim credendum eſt dæmonium mutum fuiſſe & ſurdum: mutus & ſurdus fuiſſe dæmoniacus, & quidem dæmonij opera, quod mutum & ſurdum appellatur. *Lucæ 11.*

75. Tertium eſt, quod naturalem hominum formam interdum deſtruant, &, neſcio quam, peregrinam, humanis functionibus minimè conuenientem, inducāt. Et huius exemplum Sacræ literæ ſuppeditant, in muliere, quæ decem & octo annis ita inclinata inceſſit, vt ſurſum reſpicere prorſus nequiret. *Lucæ 13.*

76. Quartum eſt, quo imaginationem hominum corrumpant, & ad quandam quaſi rabiem adigant, crudelibusque beſtijs reddant ſimilimos: vt non raro neceſſe ſit vincula miſeris adhibere & compedes, ne vel ſibi, vel alijs noceant. ita afflixit dæmonium eos, quos Euangeliſta refert latitaſſe in ſepulchris & furore percitos ſæuyſſe nūc in prætereuntes, nunc in ſeipſos. *Marc. 5.*

77. Quintum eſt, quod eo quandoque redigant mortales, vt omnino ſibi mortem conſciſcere videantur debere: neque id raro tentent. Simili Spiritu vexabatur, quem S. Marcus refert alliſum terræ, fœdè ſpumantem, dentibus ſtridentem, areſcentem: frequēter etiā in ignem & aquam præcipitatum. *Marc. 9.*

78. His ſextum malum addiderim, mortem ipſam, quam interdum afferunt. Quid aliud moliebatur, cuius iam dictus Marcus meminit? Procurauit eandem dæmoniū (vt Sigisbertus teſtatur) quod Gundericum Vandalorum Regem, poſtquam capta Hiſpali, Dei tēplum prophanaturus eſſet ingreſſus, inuaſit; mox ſiquidem, iuſto Dei iudicio, miſere Regem contrucidauit. *In Chron.*

79. Hæc præcipua ſunt, quæ corporibus obſeſſorum mala dæmones procurant. Si quæ ſunt alia, ad hæc facilè reuocantur.

Sed quibus rationibus & modis hæc efficiunt
Id ſequenti Capite explicandum.

CAPVT VII.

Quinq; propemodum modis Dæmones obsessorum corporibus molestias afferre.

QVemadmodum varijs malis mortalium genus Dæmones solent affligere, ita varias habent rationes & modos, quib. affligunt. Nos, quia de obsidentibus spiritus tantũ disputamus, illas solũ persequemur, quib. ijs quos obsidẽt nocent.

81. His igitur vel per ipsos incommodant absque vllius creaturæ subsidio, vel opera seu ministerio aliquarum creaturarum, quibus libenter, vt tanto grauius affligant, vtuntur.

82. Per se illi incommodasse videntur, quorũ Sacræ paginæ meminerunt: per creaturas etiam, qui nostris temporib. postquam ex hominibus eiecti fuerunt; vel aciculas, vel crines, vel clauos, vel vitrorum partes suæ crudelitatis argumenta reliquerunt, quæ mox dęmone expulso, illi qui obsessi fuerant, euomuerunt.

83. Posterior hæc ratio rarius apud obsessos locum habet, vsitatior est apud eos, quorum opera dæmones vtũtur, Magos loquor & Maleficos. At prior in vsu hîc frequentius est. ideò enim spiritus nequã ingrediuntur homines, vt per se noceant, per se affligant, per se detrimenta humanis corporibus afferant.

84. Quæcuque verò mala afferunt quinque modis efficere vidẽtur. Phantasiæ fascinatione, viriũ hominis infirmatione, corruptione organorum, aliquorum membrorum aut distractione, denique corporis depulsione siue impulsu.

85. Primò modo efficiunt, vt mortales sibi persuadeant, se suos hostes cernere; cernere cruentas bestias, cernere dæmones, qui mortem & alia velint afferre: iudicent etiam se in bestias conuersos, & ob id in alios, tanquam feræ crudelissimæ, sæuiant.

86. Virium infirmatio formã plerunq; hominum destruit & dissoluit, quemadmodũ enim si illæ integrę sint, singula suis locis mẽbra cõsistunt, & officia exequuntur: ita si infirmentur, pulcherrima hominis constitutio dissoluitur, & ad officia sua pręstanda membra redduntur inepta.

87. Corruptio organorum, sensus qui in organis sunt vel tollit, vel hæbetat. quoniam sensuum ea ratio est, vt non nisi medijs corporeis organis functiones suas exequantur: quæ cum dæmones perdant, non mirum si sensus tollant.

88. Dolorum, quos obsessi quandoq; vehementissimos experiũtur, causam nõ malè dixerimus membrorũ quorundã, quã Spiritus in certis partibus efficiunt, contractionem & distractionẽ. Maximos enim

enim dolores hac ratione excitari, vel solæ parientes mulieres probant. Posse verò dæmones mẽbra contrahere & distrahere non ignorant docti. at contrahere & distrahere id probat, quod non ijdem semper dolores perseuerent: tum illud etiam, quod nulla medicorum arte ijs possit adhiberi remedium.
89. Depulsione denique & impulsu corporum spiritus mala afferunt. Exemplo is sit, quem nunc in ignem, nunc in aquam Euangelista testatur præcipitatum: in quo vexando hanc solam rationem dæmon obseruasse videtur. Marc. 9.
90. His modis à dæmonib detrimenta hominũ corporib. procurantur. Et aliquãdo hos oẽs adhibẽt, aliquãdo plures, aliquãdo pauciores, prout nocere desiderãt & possũt, ita modos nocẽdi assumũt.

CAPVT VIII.

Dæmones nec semper obsessos molestare, nec ijsdem semper adesse.

CVm iam dictis proximè coniuncta videtur Quæstio: Vtrũ semper, dum corpora obsident dæmones, molesti sint & cruciant: semper etiam in corporibus eorũ, quos obsident & resideant. Quæstioni occasionem præbet diuersitas causarũ efficientiũ & agẽtium. 91.
92. Duplicis enim generis agentia sunt, quædam cum ratione agunt, & liberè; quædam sine ratione, & ex necessitate. Hæc ad vnum determinata sunt; illa possunt contraria agere: hæc, quoniam ex necessitate agunt, non possunt nõ agere; illa, cum agant liberè, possunt nunc agere, nunc actiones suas intermittere.
93. Si in posteriori agẽtium classe dæmones essent, facilis ad propositam Quæstionem esset responsio: nunc quoniam prioris sunt ordinis, & liberè agunt, nõ ita facilis; præsertim si de facto sit quæstio: Nam si de Spirituum potestate agatur, non ita magna difficultas.
94. Atq; vt de potestate dæmonum hoc obiter dicatur, dubium non est, quin omni, quo sunt in homine, tempore molesti esse valeant & desiderent. Non ipsis deest nocendi libido; non desunt vires: & quæ in nobis exercitio atq; actuum frequentatione fatigantur & franguntur, ne continuas actiones exerceant, illæ nequaquam in dæmonibus languescunt, aut deficiunt.
95. Sic dubiũ non est, posse ipsos corpora, quæ inhabitant, ad tẽpus deserere. Tanta ipsorum cũ corporibus vnio nõ est; quanta animorum cũ suis corporibus. In corporibus non nisi, vt motores quidam sunt, quocirca facilè ipsis est, tam ingredi corpora, quam deserere.
96. Verum quemadmodũ diximus de potestate præsens Quæstio nõ est; quęritur, vtrũ quod possunt faciant; vtrum inquã à cruciatu
misero-

miserorum, in quibus sedes suas collocarunt, aliquando desistant: atque vtrum eosdem nonnunquam ad tempus planè deserant, & postmodum domicilia sua repetant.

97. A cruciatu quandoque desistere certum est. Videmus nonnũquam nihil prorsus molestiarũ dęmoniacos perpeti: videmus eosdem nihil ab ijs, qui à dæmonum infestatione liberrimi sunt, differre: Ipsi quoque se nihil pati palam testãtur haud raro. quocirca si nostris sensibus nolumus, ipsorum confessioni fidem adhibeamus.

98. Sed neque Deus permittit, vt semper affligant. Sæpè ille iustitiam suam misericordia temperat. dum iustus est, non obliuiscitur miseticordiæ. Adde, quod nec tantæ hominum vires sunt, vt continuos dæmonum infestationes & molestias ferre valeant. Quid, quod ipsi Spiritus non velint semper molesti esse? ne scilicet continuata vexatione vitam obsessorum abbreuiant, & sedes suas, quod egerrimè faciunt, relinquere cogantur. Hoc de cruciatu.

99. Difficilius fit, vt ad tempus homines deserant maligni Spiritus: sed tamen fieri quandoque subiecta historia docemus. Quo die Martinus Lutherus ex hac vita discessit, dæmoniaci, qui Gheolæ (Brabantiæ oppidum est) plurimi erant, & patrocinio S. Dymnæ, (quod iam multi multis annis experti erant) libertatem expectabãt, omnes à dæmonibus liberati sunt, & non ita multo post, ab ijsdem rursus occupati. Res hæc obscura non est. Siquidem postera die, cũ miseros homines rursus crudeles spiritus torquerent, interrogati; vbi pridie delituissent: responderunt se mandato Principis sui, ad noui Prophetæ & fidelis cooperarij Lutheri funus euocatos fuisse, eidemque interfuisse. Confirmauit hanc rem Lutheri famulus, qui miserè morienti affuit, & cum per fenestram, auræ capiendæ gratia, aspiceret, non sine magno terrore vidit, non semel, plurimos teterrimos spiritus, haud procul inde saltantes & choreas agentes. Confirmant corui, qui Lutheri corpus, cum Islebio VVittenbergam deferretur, magno clamore comitati sunt. Vide Bredenbach. Collat. lib. 7. cap. 39. Simile quid de Brunone, Pincerna Comitis de Monte, legimus. Nam & eius funeri Dæmones, qui obsessos ad tempus reliquerant, interfuisse dicuntur. Cæsarius lib. 12. cap. 10.

Bredeb:

CAPVT IX.

Per quam partem Spiritus nequam homines obsessos ingrediantur.

100. QVI Dæmones corpora quædam, quamuis tenuia, habere credunt, necesse habẽt asserere, esse quosdam in homine meatus, per quos ingrediantur, & præterea certa quædam loca, vbi iam ingressi

greſſi commorentur, & ſedes habeant. Naturæ enim iura non permittunt, vt ſe duo corpora penetrent: eadem etiam poſtulant, vt certum definitumq́ue locum omnia obtineant.

101. Qui ipſis nulla corpora (quæ probabilior Doctorũ ſententia eſt) tribuunt; quamuis ad eaſdem, cum prioribus, leges non aſtringantur, quia tamen dæmones in ipſis hominibus conſtituunt, qui aliquando in hominibus non fuerunt, qua via ingreſſi ſunt, & quo angulo iam ingreſſi latitent, etiã docere debent. Neque enim mens humana capere poſſe videtur, vt in homines Spiritus ingreſſi dicantur, & nulla ijs via fuerit, per quam ingreſſi ſint, atque item, vt in hominibus eſſe dicantur, & nullus, vbi degant, locus aſſignari valeat.

102. Ingreſſum primum ſcrutemur. Sunt qui exiſtimant ipſos per os corpora hominum ingredi. fortè hinc perſuaſi, quod, apud non ignobiles authores, haud raro legamus ipſos vna cum cibo aut potu, in quo latuerunt, hauſtos eſſe, & mox magna tyrannidis ſuæ in miſeris hominibus exempla dediſſe.

103. Nec deſunt, qui hinc perfectam volunt conſuetudinem, quæ apud Catholicos eſt, vt ſi quando oſcitent, os ſigno crucis muniant, quaſi hac crucisſignatione dæmonum in corpora ingreſſus prohibeatur.

104. Hos confirmat, quod in Exorciſmis, quãdo dæmones ex corporibus eijciuntur, ſæpè ſub muſcæ aut aranei ſpecie os egrediantur. Ita enim iudicant, quod idem illum oſtium ad ingrediendum & egrediendum patere debeat.

105. Rationes hæ quamuis magnum robur non habeant nõ prorſus tamen nullæ ſunt. Certum eſt aliquando dæmones per os in homines intraſſe: certum quoque eſt reprehendi non debere multis annis receptam Catholicorum crucisſignationem: certum denique eſt per os ſæpè egreſſos eſſe, quapropter non omninò malè operari dicendi ſunt. qui eoſdem per os in homines ingredi exiſtimant.

106. Sed tamen aliam nullam viam ſpiritibus patere credendum non eſt. Sicuti per os; ita per quemcunq́ue meatum atq; adeò per tenuiſſimos, & vix perceptibiles poros, humana corpora poſſunt intrare, & ingrediuntur non raro.

107. Quid quod nec poris quidẽ in ingreſſu indigent? quid quod etiam appoſitis corporibus eorum aditus non prohibeatur? quid quod nihil poſſit eſſe tam vaſtũ & firmũ, quod nõ penetrare abſq; difficultate & moleſtia valeant? Hæc Spiritum (in quorum ordinæ dæmones ſunt) conditio eſt, vt obiectis corporibus, nec virtus ipſorum, nec præſentia nec operatio retardari aut impediri queat.

CAPVT. X.

In qua hominum obsessorum parte Dæmones latitent, & sedes suas habeant.

108. Va via obsessos maligni Spiritus ingrediantur, constitutũ est: vbi ingressi latitent inquirendum. Hic vbi principio quid fieri possit exposuerimus, tum quid plerunque accidere putemus, aperiemus.

109. Potest fieri, vt totũ hominis corpus obsideant dęmones; ita videlicet, vt extra nullam corporis, quod obsident, sint partem, & in quacunque corporis sint parte: sint in capite, in brachijs, in ventre, in tibijs, &c. Mirum hoc non est, quemadmodum anima hominis, ita se dæmones habent in corpore: quamuis interim alias dæmones, alias anima habeat operationes, arctius etiam cum corpore anima, quam dæmores coniungantur.

110. Fieri etiam potest, vt in vno aliquo sint hominis membro, capite scilicet, brachijs, tibia, pectore. Atque hoc ab ipsa qua corpus viuit anima differunt. Illa, quia omnes corporis partes viuificat, omnibus debet esse coniuncta: Dæmones, quoniam corporibus vitam non conferunt, sed motum tantummodo; in vna aliqua corporum parte sedes suas habere possunt.

111. Sed nec membris indigent, in quibus resideant. Possunt sub quacunq; etiam minima atque adeò vix perceptibili hominis parte latere; & quidem illi spiritus, qui maxima aliquando vastissimaque corpora possiderunt. Nec hoc nouum. Nónne eadem hominis anima est, quæ nunc in minimo corpore, cum primã vitam homo accipit, latet; nunc vegetat vastum, & per omnes maximi corporis partes, vt ita dicam, diffusa est?

112. Hæc fieri possunt omnia. Quid porrò fit? in qua homines obsessi parte dæmones latitant? Difficile id est asserere. Si ex aliquo, profecto ex operationibus, quas in hominibus exercent, posset deprehendi: Veruntamen hinc certum argumentum summi nequit. quare? quia necesse non est, vt vbi operantur, ibi sint αὐτοπροσώπως ipsi spiritus: possunt hoc loco existere; & alio operari. Alia est Sphæra actiuitatis Dæmonum, alia præsentiæ.

113. Igitur si tuber in aliqua hominis parte excitant; si obsessorum linguam protrudant: si molestia hoc vel illud membrum afficiant; non mox ibi spiritus esse necesse est dicere. Omnia hæc dæmonum virtute fieri possunt, quæ ad plura, quã ipsorũ se præsentia extẽdit.

114. Similiter dum aranei, aut muscæ in obsessorum ore conspiciuntur,

ciuntur, non ita ijsdem dæmones includimus vt extra illa non sint. Possunt hæc animalcula producere, & in ijs latere: possunt quoque extra ipsa subsistere, & nihilominus, quo libet, impellere.

115. Porrò quamuis hîc certò constitui nihil possit: non sine ratione tamē illos loqui dixerim. qui in corde, vel haud procul à corde, eos sedes suas plerunque habere arbitrantur.

116. Ratio huius ex duobus pendet: Ex dæmonum fine, & cordis humani conditione. Finis dæmonum est homines mouere atq; exagitare. (Nam quæcunque in corpora possunt, illa propemodum motu locali efficiunt) Conditio cordis humani est, vt sit principium actionum omnium. Ergo cum sedes suas eò loci dæmones cōstituere credi possit, vbi facili negotio, corpus humanū, quocunq; libuerit, valeant impellere, in corde, à quo omnis motus, aut certe haud procul à corde, ipsos domiciliū suū habere, dici nō incongrue videtur.

117. Nonne quod in naui est Nauclerus, id in obsessis corporibus sunt dæmones? At verò Nauclerus in ea se nauis parte constituit, vbi nauis commodissimè impelli potest. In illa igitur hominis parte dæmones erunt, in qua cōstituti, hominis corpus, quo lubebit, poterūt facilius impellere.

118. Præterea non hoc propositum tātum dæmonibus est, vt pro libidine hominum corpora cieant: etiam in proprijs, sibique naturalibus operationibus impedire conantur, atque adeò impediunt. Vbi igitur iustius sedes suas habebunt, quam vbi illas impedire commodissimè possunt? at possunt commodissimè, si cor quod operationum omnium principium est, possideant.

119. Norunt omnes & hoc dæmonium esse studium, vt Deo, quantum fieri potest sint similes. Petent igitur, quod Deus maximè desiderat. quod illud? Cor hominis. Fili, inquit alicubi, prebe mihi cor tuum. *Prouerb. 23.*

120. Dicuntur hęc, vt videtur, cum ratione. Et forsitan ita se plerunque res habet. Interim tamen, præter cor, dæmones alias habere latebras id argumēto est, quod in libris Ritualibus ijsdem præcipiatur in virtute sanctissimæ Trinitatis ne se occultent in quatuor humoribus, in carne, ossibus, neruis, medullis, venis, suris, tibijs, renib. ventre, stomacho, in testinis gutture, collo, sane, &c. *Sacerdotale Rom. exorcismo 2.*

121. Putauerim quoque frequenter fieri, vt qui in vno aliquo homine sunt, stationes suas quandoque mutent: & nunc sint in hac corporis parte, nunc in alia: nunc etiam plures simul hominis partes possideant, nunc pauciores.

122. Vbicunque verò Spiritus latitant, nō ita loco, quemadmodū

corpora concluduntur aut circumſcribuntur:neque locorum, quæ occupant partibus,partes dæmonum reſpondent. Dæmones partes nullas habent. In quacunq; corporis parte toti ſunt: in toto quod poſſident,corpore toti ſunt;non ſecus atque in homine, hominis anima.

CAPVT XI.

Dæmones aliquando ſignis quibuſdam iisq; quadruplicibus, declarare ſuos in humana corpora ingreſſus,& hoc iuſtis ob cuaſas.

Lia ſigna ſunt,quibus Dæmones ſuum in homines ingreſſum probant;alia quibus demonſtrant,quod in hominib. latitant,ipſoſq; inhabitant.de poſterioribus Capite 22.& ſequentibus,agetur:priora hoc loco inueſtigamus.

124. Duo autem hîc quęruntur. Alterum eſt; Semperne Spiritus aliquibus ſignis declarent,quod homines ingrediantur.alterũ,quænam potiſſimum illa ſunt ſigna

125. Quod ad prius attinet,dubium non eſt plerunque ſuum in homines ingreſſum prodere. Poteſt hoc exemplis multorum, qui aliquando obſeſsi fuerunt,demonſtrari.quidam eorum, prius quã obſiderentur: ſe ſpiritus ſub ſpecie carnis aut nigri Aethiopis conſpexiſſe aſſerunt:quidam quodam ſtrepitu atque tumltu fuere perculſi:quidam,neſcio quas,in ſomno habuerunt graues & moleſtas imaginationes.

126. Hæc & facta eſſe,& quotidie adhuc fieri clarum eſt: veruntamen quas ob cauſas nõ ita. Quemadmodum plurima alia ſunt, quorum vix rationes aſſignantur,ita,cur non niſi poſt aliqua ſigna quidam dæmones humana corpora ingrediuntur, ratio certa vix dari poteſt.

127. Fortè vna eſt,quod hac re Deum imitari poſsint videri Spiritus:vt quemadmodum ille aduentum ſuum in, vel ad homines externis quibuſdam magniſque argumentis teſtatur & iudicat: ita quoque ſpiritus ſuum velint innoteſcere,ne hac in re Deo videantur inferiores.

128. Fortè etiam hac ratione bonos Angelos volunt imitari. Nam & illi,vt plurimum,externis ſignis præſentiam ſuam prodiderunt. Poteſt hoc multis,& claris Sacræ ſcripturæ locis doceri.

129. Fortè diuinæ prouidentiæ ratio idem poſtulat. Neque enim raro ij à dæmonibus poſsidentur, qui in grauibus verſantur peccatis,& quaſi oſtium, vt ſe ingrediantur, ipſis aperiunt: ad quorũ maiorem pœnam (iuſtiſsimam tamen) permittit Deus, vt carnifices

suos, prius quasi conspiciant, quam eorum tyrannidem sentiant & experiantur.

130. His addiderim, quod turbatum hominem Spiritus nequam requirere videantur, quem ingrediantur. Contraria ipsorum & bonorum Angelorum sensa. Cupiunt illi quieto esse animo omnes, ad quos diuertunt; Si turbis gaudent & tumultu. Hinc esse dixerim, vt sub horrenda se prius forma spectandos præbeant: nunc insolitos quosdam strepitus excitent: aliquādo etiam colaphos infligant, vel ad terram deijciant, quam miseros homines inuadant.

130. Hæ signorum, quibus aduentum suum Dæmones produnt, rationes. Sed tamen his atque similibus opus non habent. Nihil omnino esse videtur, quod ipsos ad hæc adigat & astringat. Quemadmodum necesse non est, vt sub spectabili forma in hominibus sint; ita necesse non est, vt si homines ingredi velint, id externis argumentis significent.

131 Addo quod persępe ingrediuntur, quando id ij, qui obsidentur nullo signo deprehendere possunt pro multis sufficit vnum, quod B. Gregorius refert, exemplum virginis illius, quam sub lactuca latēs diabolus ingressus est, quem illa sub lactuca esse, aut quod se ingredi tentaret, nullo argumento potuit obseruare. *Lib. 1. Dial. cap. 4.*

132. Porro (vt secundæ quæstioni respondeatur) qua necessarium non est, vt signis suum aduentum Dæmones testentur: & si quando illa adhibent, id præcipue (vt est verisimile) ex ipsorum pendet voluntate; hinc est, quod ipsorū aduentus certa atque determinata signa non assignentur.

133. Quadruplicium tamē Sacerdotale Romanum (vt vocatus liber Ritualis) meminit. Docet interdum Dæmones se sub forma externa, quæ terrorem incutiat exhibere, priusquam homines inuadant: interdum vento & tumultu præsentiam suam testari: tertio, prius affligere vel aliqua molestia afficere: quarto, aliquando somniantibus mirabiles rerum species ingerere. *Cap. 1. de Exorcismis.*

134. Forma, qua terrent duplex est. quædam humana, quædam brutorum animantium. Humana haud raro defuncti alicuius est, aut qui violentam mortem difficilemque sustinuit. Si brutorum animantium; vel est nigri canis vel hirci, vel alicuius bestiæ ad terrorem incutiendum compositæ.

135. Ventus & tumultus qui in hac re Dæmonibus seruiunt, mox obseruatur peregrini esse, & ex non prorsus naturalibus causis orti. Hinc & vix alijs locis, quam vbi is quem Dænuo ingredi parat, producti. Cum tumultu & vento strepitos coniunxerim; qui, dum

audiuntur, ex vestibus quæ vel colliduntur, vel per terram trahuntur, excitari videntur.

136. Molestia, quæ obsidendis affertur, fit per colaphos, per attractiones, per propulsationes, per casus, & his similia. Hæc à dæmonibus, quamuis sub spectabili specie non appareāt, procurari facili negotio possunt omnia.

137. Species rerum, quæ somniantibus obuersantur, variæ sunt. fere tamen fit, vt quos spiritus ingressuri sunt somnient se à Dæmonibus vexari, agitari, molestia afficij, aut etiam occidi, siue iugulari: qui deinde à somno excitati, somnij veritatem magno suo detrimēto & calamitate experiuntur. Hæc ferè sacerdotale Romanum.

Cap. 1. de Exorcismis.

CAPVT XII.

Quorum ordinum sint dæmones, qui homines possident, & vnde id cognosci valeat.

138. ON vocamns in controuersiam, Sintne inter ipsos Dæmones, ordines quidam & classes, ponimus esse: quęrimus, Ex quibus ordinibus sint, qui homines obsident, & vnde hoc possit deprehendi.

139. Primum enim illud ex bonorum Angelorū conditione colligimus. Inter ipsos certos ordines esse, natura docet, Patres constanter affirmant, & sacræ literæ haud obscuris argumentis insinuant. Cum igitur ex bonorum Angelorum numero & classibus spiritus nequam deciderint, etiam inter ipsos aliquis erit ordo, & procul dubio is ipsus, qui antequam ad suas miserias prolapsi sunt, fuit.

Tho. 1. p. q. 106.

140. At (quod alterum est Caput) An qui homines infestant & obsident, ex omnibus sint ordinibus, difficultatē aliquam habet: propterea, quod non quas functiones, si in gratia perstitissent, nequam spiritus habuissent, easdem habeant, postquam à gratia exciderunt, & infernalibus pœnis deputati sunt.

141. Neque enim beati Spiritus se omnib. negotijs immiscent. Sunt quidā, quorū omnis quasi occupatio cum Deo Opt. Max. est, vt illi, qui supremi sunt ordinis: Sunt alij, qui quasi administrāt res humanas, &, vt Dei mandatis fiat satis, procurāt, vt qui sunt medij: Tertiò sunt, qui mandata hęc exequuntur, & singula perficiunt, vt qui sunt ordinis tertij.

Tho. 1. p. q. 8. ar. 5.

142. Si has leges maligni spiritus seruarent, facilis esset, & expedita ad propositā quæstionē responsio. Quēadmodum enim ijs, qui sunt infimi ordinis spiritib. bonis, singulariū rerū administratio, & iura cōmissa est, ita possit dici spiritus, qui hominib. molesti sunt, ex infimo ordine esse, esse, inquā, ex numero Angelorū aut certè Archangelorum.

143. Ve-

143. Verùm, qui à gratia, propria malitia exciderunt dæmones nec omnino iam, quas natura postulat leges obseruãt, nec tam attendunt quid facere ipsos pro naturæ dignitate cóueniat, quam vt suæ libidini faciant satis. quò fit, vt hinc certo cognosci nequeat, ex quibusnam ordinibus sint qui homines obsident. *Tho. 1 p. q. 109.*

144. Interim ex dictis duo videmur nobis non perperam colligere. Alterum est, dubium non esse, quin, qui ex infimo sunt ordine, homines ingrediantur, & molestent. Neque enim indignum est, vt ad priuata & particularia negotia descendant: Naturę eorũ conditio hoc postulat. Neq; alienũ ab ipsorum voluntate, vt graues sint & torqueant: Ad hoc ipsos vrget propemodum summa & inueterata nocendi libido.

145. Alterum est, etiam eos, qui altiorum sunt ordinum, hîc operas suas locare, & molestos hominib. in obsessis corporibus esse. Quãuis enim natura ipsorũ grauiora & altiora studia postulet, studiũ tamẽ nocendi tantũ est, vt etiam ad minima officia se lubentes demittant.

146. Fortè pro hac sententia Christi oratio est. Nam cũ dæmoniũ quoddam eiecisset, quod Apostoli eijcere nequibant, mox docuit quosdam esse spiritus, qui maiorum sunt virium, & apud quos communis exorcizandi ratio nõ sufficit, ad quos exigendos maiores machinas, orationem & ieiunium, adhibere oporteat. *Marc. 9.*

147. Fortè eandem sententiã probat Christi silentiũ. Obijciebant ipsi alicubi Scribæ legis, ꝙ in dęmoniorũ principe Beelzebub eijceret dæmones. quid ad hoc Dominus? Non negauit principẽ dæmoniorũ Beelzebub hões obsidere posse: id suo silẽtio probat. Negauit se principẽ dæmoniorũ habere, & in ei⁹ nomine dęmonia eijcere. *Luc. 11.*

148. Fortè potestas Apostolus super omnia dæmonia collata, Lucæ 10. idem confirmat. Cui super omnia dæmonia Apostolis potestas confertur, si non omnia mortales interdum ingrediuntur? *Lucæ 10.*

146. Maius robur ad hanc sententiã constituendã affert Apost. Paulus, dum sic loquitur: Nõ est nobis colluctatio aduersus carnem & sanguinem; sed aduersus Principes & Potestates: aduersus mundi Rectores tenebrarum harum, contra spiritualia nequitiæ in cælestibus. Nunquid si nõ singulis verbis superiorum ordinũ spiritus notauit; dictionibus Principum & Potestatum? quos contra dum colluctationem nobis asserit, insinuat profectò ipsos etiam corpora ingredi, & magnas molestias afferre obsessis. *Ephes. 6.*

150. Ex omnibus igitur ordinib. dæmones humana corpora ingredientur. Nullus in vllo ordine erit, qui mortales ingredi, si ita Deus permittat, recuset. Verũ, cuius nã ordinis sint, qui in hominib. lateant, nõ ita facilè dictum est.

Nam si qua regula vtimur, vt cognoscamus, sintne homines obsessi; eadem hac in re voluerimus vei; procul à veritate aberrauerimus. quid ita? quia illud ex operationibus, quæ homini minimè conueniunt, deprehendimus; at operationes non ita ordines dæmonum discriminant. vix in obsessis operationes notabis, quas non minimus quisque Dæmonum, si modo velit, & superioris potestate non exhibeatur, perficere valeat.

Thom. 1. p. q. 51. ar. 2.

152. Haud tamen falli multum dixerim, qui Superorum ordinum Spiritus ex duabus deprehendi posse existimant: Ex magnitudine grauitateque malorum, quæ obsessis afferunt; & præterea ex difficultate, quam in ipsis ex hominum corporibus exigendis experiuntur Exorcistæ. Maiora illi damna inferre videntur. difficilius ex humanis corporibus eijci.

153. Certius vtroque argumentum est, ipsorum vi, per Exorcistas, extorta confessio. quamuis enim vltro multa asserẽtibus credi non debeat, quod plerunque metiantur, & hominibus imponant: quemadmodum tamen vi exorcismorum coguntur, vt alia fateantur, ita cogi credendum est, vt ordines suos atque classes prodant.

CAPVT XIII.

Plures quandoq; in vno homine Dæmones esse; atque, vnde id cognosci queat.

Num aliquem hominem ab vno dæmone possideri, pluribus exemplis, tam sacris, quam profanis doceri potest & manifestum est: an vero in vno eodemque plures esse possint; semper sit plures; atque vnde id depræhendi possit, hoc capite inquirendum est.

155. Et plures quandoque in vno homine esse Sacrarum Scripturarum prodit grauissima authoritas. Cum quodam tempore Dominus in dæmonio eiiciendo occuparetur, & quod ipsi nomen esset interrogaret; mox responsum hoc tulit, Legionem dici, quia vt Euangelista adiungit multa dæmonia intrauerant in hominem. Idem alio loco his verbis insinuatur. Cum immundus, inquit Dominus, Spiritus exit ab homine, perambulat per loca inaquosa, quærens requiem: & non inueniens dicit: Reuertar in domum meam, vnde exiui: Et cum venerit, inuenerit scopis mundatam & ornatam. Tunc vadit, & assumit septem alios spiritus, nequiores se, & ingressi habitant ibi. Sed & nihil est, quod prohibeat, cur minus plures in eodem homine Spiritus esse queant. Non ea spirituum, quæ corporum, conditio est, vt vnus alteri cedat. vbi vnus spiritus, ibi mille esse pos-

Lucæ 8.

Lucæ 11.

ſe poſſunt, quin imo 6666. quemadmodum exemplo eius, cuius ſupra meminimis, perſpicuum eſt. *Tho. 1. p. q. 5. a. 2. Theſ. 156.*

156. Sicuti autem nihil prohibet, cur minus plures eiuſdem hominem obſideant. ita nihil propemodum eſt, quod omnino perſuadeat plures ſemper eſſe, qui vnum obſideant: Quod per plures fit, id perſæpe vnius opera poteſt confici. vnus aliquis ex ipſorum grege, tot & tantas moleſtias homini poteſt afferre, vt pluribus & maioribus ferendis nequaquam miſer par eſſe valeat. *Tho. 1. p. q. 51.*

157. Fit nihilominus plerunque, vt in eodem homine ſint plures. Docent hoc exempla eorum qui noſtris temporibus obſeſſi, inueniuntur. vix vnum aliquem deprehendas, qui non plurimum Spirituum tyrannidem patiatur.

158. Addo quod hoc ſocietate Dæmones gaudeant, quodq; illam deſiderent. Eſto inter ſe diſſideant, in vna tamen hominum ſalute oppugnanda mirum eſt quam ſit conſentiens ſtudium, & concors voluntas: vt prorſus credi poſſit expetere ipſos, qui ſecum, in hominibus cruciandis, conſpirent. *Thom. 1. p. q. 109.*

159. Eſt pro hac aſſertione Chriſti oratio. Docet ille, quod ſi quãdo Dęmon exierit ab homine ſit ſolitus perambulare per loca arida, & requiem querere: & ſi minime inueniat, reuerti in priſtinam domum; ita tamen, vt ſeptem ſecum ſe nequioris Spiritus aſſumat. An aſſumere ſocios Dæmon putandus eſt, qui in homine vexando ſocios non deſiderat? non poteſt ferre. *Lucæ 10.*

160. Sed nec paterentur in eodẽ homine ſe Dæmones, niſi voluntate eorum fieret, vt eſſent plures. Cum eum earundem virium non ſint; ſed quo ordinibus & claſſibus ſunt ſuperiores, eo etiam viribus; omnino, qui ordinum eſſent ſuperiorum, viribuſq; præſtarent, mox eos, qui minus viribus valerent, ſedibus ſuis pellerent: quod quia non faciunt, ſe in ſocios torturæ conſentire ſignificant. *Thom. 1. p. q. 50 a. 4.*

161. Hinc ſequitur non eſſe contrariorum ſtudiorum Spiritus, qui in eodẽ ſunt homine; ſed idem velle, idem conari, idem moliri, Qui conſortes imperij in hominem admittunt; illi, niſi regnum ſuum diſſolui velint, omnino vt conſpirent, neceſſe eſt.

162. Cæterum quando nam ſint in vno homine plures; & quot nam ſint, haud ita facilè deprehenditur. Certiorem hîc regulam dare non poſſumus, quam pręcedenti Capite aſſignata eſt. quemadmodum vi Exorciſmorum cogũtur, vt prodant, quorum ſint ordinum; ita cogi poſſunt, vt fateantur, vtrum ſint plures, atq; quot ſint. Non tamen mox eorum orationi fides adhibenda eſt. Nam cũ difficulter ſedes ſuas deſerant, quas poſſunt affingunt amphibologicas, vt Exorciſtis imponant, & ſocios non prodant.

164. Quocirca si omnino eorum numerus constare debet, non solum compellendi sunt, vt dicant, quod sint; sed etiam interrogandi, cum plures sint. possunt siquidem verè affirmare decem esse, qui in homine sunt; quamuis viginti & plures sint, qui hominẽ obsideant.

CAPVT XIIII.

An plures Spiritus plus torqueant, & singuli eadem vel diuersa tormenta afferant.

165. Vid pluralitas Dæmonũ in obsessis faciat; atque vtrũ communia omnes habeant officia, eorundem sint studiorũ inquirimus. Ibi explicandum est. Maiusúe malũ plures afferant, quam pauciores: hic, An, sicuti diuersi sunt qui in hominibus degunt Dæmones, ita diuersa subeant & sustineant munia.

166. Multitudine obsidentium Dæmonum augeri malum obsessorum hominum dubium nullum est. Si enim ab vno obsideri malum est; quomodo non maius malum obsideri à pluribus?

167. Nec malum hoc molestia caret. est coniunctũ cũ maiori cruciatu eius qui obsidetur. Nec mirum. Cũ eũ obsidendo molesti sint Dæmones & vexẽt: aut plures vnũ aliquẽ hominẽ obsidere dicendi non sunt; aut confitendum quod obsidendo affligunt & cruciant.

Cap. 5. 168. Seruit hinc argumento pulchrè exemplum, cuius Euangelista Marcus meminit; vbi, quia plurimi vnum hominem obsidebant, plurima quoque tormenta & molestias offerebant. Habebat miser domiciliũ in monumentis; non poterat eũ quisquã catenis cõstringere: die & nocte in mõtibus vagabatur: lapidibus se comedebat.

169. Seruit præterea, si afferre licet, hic praua prauorũ hominum consuetudo: qui cùm alijs plura & grauiora mala desiderant, non vnum, sed plures ijs Dæmones imprecantur: quia, scilicet, credunt, plura detrimenta plures, quam vnum aliquem procurare.

170. Et Dæmones cur homines ingrediuntur, si nocere nolunt & esse molesti? Neque enim ex eo leuamen aliquot habeat suorũ tormentorum, quod in hominibus resideant; neq; voluptatẽ aliquam ipsis hic locus atque hoc domicilium affert. Si quam voluptatem capiunt, ex eo, quod mortalibus incommodent, hauriunt.

171. Tribus verò modis intelligi potest, quod omnes sint molesti; vel vt omnes & singuli, quæ miser homo mala patitur, afferant: vel vt singuli propria habeant, quæ tamen in eadem hominis parte efficiant: vel deniq; vt singulis certa quędam distinctaq; in homine deputentur loca, in quę tyrannidem exerceant & libidinẽ expleant.

172. Primum fieri posse haud negauerim. veruntamen Spiritus tum vires suas aliquando mutare, & non oẽs vno eodemq; tempore ad hominẽ vexandũ incumbere, admodũ est verisimile. Quid enim

omnium

omniũ opera necesse? potest hîc vnus sufficire. cessabũt igitur cęteri: & quãdo ad ipsos ordo torquẽdi redierit, sua rursus subibũt munia.
173. Verisimile quoq; est, aliquãdo singulis certa, quę offerãt, mala ꝓposita esse varia enim sunt, quæ à Dęmonibus mortales patiuntur: nũc hęc patiũtur, nũc illa. quapropter ita officia sua distribuisse ipsos credi potest vt vni hęc, alteri alia procurãdi prouincia cõmẽdata sit.
174. Multo verò probabilius illud dicitur, quod tertio loco afferebatur, vt singulis certa dicantur assigna esse loca, in quæq; vires suas & tyrannidem exerceant. Nonne in optimè constituta Republ. fieri obseruamus; vt, si quando per plures aliqua effici debeant, quo commodius faciliusque illa expediantur, suæ singulis quasi prouinciæ designentur? quidni igitur etiã has leges seruabunt Dæmones?
175. Cæterum quæ diximus, apud eos maxime, qui vnius ordinis sunt, locũ habent. Si inter plures vnius classis, aliquis sit, qui superioris sit ordinis, (quemadmodum semper esse admodum probabile est) hinc ad has leges non astrinxerimus. Ille, vt Superior in domo, non per se quidquam administrabit; sed omnibus intendet, atque, vt singuli suis officijs bene fungantur, aduigilabit.

CAPVT XV.

De finibus, ob quos ipsi Dæmones ingrediuntur, & obsident homines.

Causæ obsessionis hominum vel ex parte Dei peti possunt: 176.
vel ex parte hominum, qui obsidẽtur, vel ex parte Dæmonum qui obsident. Nam & Deus est, qui iustas ob causas Spiritibus potestatem facit, vt mortales ingrediãtur: & homines, si non semper, sæpe miseriarum suarum sunt authores: & Dęmonibus in hac carnificina aliquid propositum esse, licet colligere, tum ex eo, quod libenter homines ingrediuntur, tum quoque inde, quod has suas sedes difficulter deserant.
177. Hoc Capite nõ quid Deo propositũ est; inquirimus: neq; etiã quæ ex parte hominum causæ dari possint: sed quidnam Dæmones potissimũ moueat, vt hîc operas suas commodant. priora illa alijs locis excutientur; hoc ad præsentem disputationem pertinet. Cap. 30. &c.
178. Sunt, qui arbitrantur Dæmones hac hominũ miseria idcirco delectari, quod propriarũ miseriarum, & cruciatuum sit leuamen: quasi, cũ in hominibus sunt, illosque affligunt, ob infernalibus pœnis respirent: easdẽ vero in inferno sustinẽt extra homines cõstituti.
179. Hi in duobus errant. primo, quod non alium locum spiritibus, vbi pœnas luant, attribuant, quam infernum. Sit ita, quod infernus meritis eorum debeatur: sit quoque certum plurimos in inferno degere: sed tamen non omnes inferorum carceribus concluduntur. Multi sunt qui nec concluduntur inferno, nec in huma-

nis degunt corporibus: qui in aere versantur, & ad homines exercendos magna Dei prouidentia relicti sunt.

180. Secundo in eo errant, quod hanc vexationem & hominum cruciatus, censeant penarum Dæmonum esse leuamen. Quocunque loco sint Dæmones, suum secum infernum circumferunt: quascunque alijs afferant cruciatus, suis non liberantur: quantumcunq; alijs noceant nullum hinc ad miseros lucrum.

181. Cruciantur dum in inferno sunt; cruciantur dum in hominibus sunt, in quacunq; etiam vel inferni vel hominum parte latitent. Adde quod in hominibus constituti, à grauissimis cruciatibus ignis infernalis non sint absoluti. vt suum secum semper infernum, ita semper secum infernalis ignis circumferunt grauissimos cruciatus.

1.p.q.64. a.4.3.

182. Interim licet penarum & tormentorum, quę pro meritis patiuntur, leuamen nullum habeant Dæmones, dum in obsessis sunt corporibus; voluptatem tamen quandam hauriunt inde, quod hominibus incommodant, ipsis obsint, ipsos vexent. Et hanc præcipuam causam dixerim, cur mortales ingrediunt, & semel obsessos cum tanta difficultate deserant.

183. Voluptas vero hæc & nocẽdi voluntas, ex odio, quo erga humanum genus flagrant, principium sumit. Neque enim hoc leue est. Docet id Apostoli oratio asserentis, in modum rugientium Leonum truces circuire, & quærere quos deuorent, id est, quibus extremam calamitatem afferant.

1. Pet. 5.

184. Quemadmodum igitur fieri videmus, vt qui odia fouent, si ijs quos odio prosequuntur, incommodent, voluptatem quandam capiant, & quasi miseriarum aliquod leuamen sentiant: ita voluptatem nequam spiritus percipiunt, dum nobis, capitalibus suis hostibus, noceat & molesti sunt.

185. Odium hæc erga genus humanum ex triplici causa proficiscitur. prima est auersa ipsorum à Deo summo bono voluntas. Cum enim Deum ferre nequeãt. Nequam Spiritus; nil mirum, si eos odio prosequantur, qui cum Deo se coniungunt, quos Deus diligit, & qui vicissim Deum diligunt.

186. Altera est humanæ felicitatis inuidentia. Inuident miseri hominum generi, quod angelica relicta humanam naturam in vnitatem hypostasis diuinæ assumpserit Dei filius; atque illam ipsam naturam ad cœlum euehere, & super omnes Angelorum choros voluerit collocare.

187. Inuidentia etiam salutis singulorum, huius odij magna causa est. Qui fælicitatem humanæ naturæ diuina gratia collatæ mortalibus inuident, illi ægerrime ferunt homines ijs in sedibus collocari,

qui-

quibus ipsi, iustissimo Dei iudicio, peccatis suis postulantibus, eiecti sunt.

188. Hæ causæ odij Dæmonum in humanum genus. Hinc tot omnibus locis hominibus ab ipsis positi laquei, tot structę insidię. Hinc prima & præcipua ipsorum cura, vt à Deo mortalis auertant, & ad sua castra pertrahant. quod quidem si consequantur, præclaros se putant agere triumphos; si assequi desperant, pro lucro habent, si vel corporibus vel fortunis incommodent.

189. Ex dictis soluitur quæstio, qua. Sintne feliciores illi, qui in humanis corporibus sunt Dæmones, ijs, qui detinentur in inferno, quæritur. fœliciores non sunt, si quas pro peccatis pænas luant, attendas. quia tamen duo habent, vnde voluptatem quandam capiunt, forte hac ratione feliciores dici possent. horum alterum est, quod carceribus inferni, quos oderunt, non concludantur, alterum, quod voluptatem quandam ex hominum vexatione & molestia capiant; quorum vtroque carent alij.

CAPVT XVI.

An & qui homines possint Dæmones hominibus immittere.

DEi imperio & voluntate Dæmones in homines immitti posse, & quandoque immitti certum est. Quemadmodum omnis Creatura, ita Dęmones sunt Deo subiecti, eiusq; imperio parcent, in quacunque esset re ipse illorum opera voluerit vti. Columnæ cœli, inquit Iob, contremiscunt & parent ad nutum eius. Spiritus eius ornauit cœlos, & obstetricante manu eius eductus est coluber tortuosus. 190. Cap. 26.

191. Certum etiam est inferiorum ordinum Dæmones pro superiorum voluntate, si ita Deus permittat, immitti. Hoc multorum confessione edocti sumus. Nec ratio suadet contrarium. quid quod necesse sit, vt aliorum imperia spiritus libenter excipiant, & mandatis pareant; si regnum suum tueri, propagare, & conseruare volunt?

192. De hominibus quæstio est, Vtrum illi quoque Dæmonibus valeant imperare, & potestatem facere vt alios ingrediantur & affligant. Et quoniam hominum non vna omnium conditio est, quęstio est de ijs primum, qui sanctitatis, & pietatis sunt cultores, & plurimum apud Deum possunt, tum de his, qui se Dæmonibus deuouerunt, & ipsis operam in detrimentis, hominibus afferendis, locarunt, quos Sagas siue Maleficos dicimus.

193. Neutris potestatem hanc esse quidam inde colligunt: quod par in parem, multo minus in superiorem inferior, imperium non habeat. quapropter cum spiritualis creatura, quacunque corpo-

rea ſit ſuperior, nihil cum authoritatè Dęmonibus, qui Spiritus ſunt, præcipere poſſe volunt homines corporeos.

194. Et quamuis (addunt) diuina auctoritate priores illi in Dęmones ius habēt, finitū tamen illud eſt. Habent, inquiunt, poteſtatē exigendi ab hominibus Dæmones, non ad eoſdē in corpora immitēdi. Poſteriores vero quēadmodū diuinitus poteſtatē nō habēt eijciēdi, ita nec imperare valent vt humana corpora ingrediantur. Sic illi.

195. Veruntamen, vt de prioribus primum dicatur, omnino illorum quidā ius illud habere videntur. quamuis enim, ſi ſpirituum naturas attendes, præſtantiores ipſi hominibus ſint, conditio tamen ſtatus eorum, ad quàm peccatis ipſorum ita exigētibus deuenerunt, multo eſt multorum hominum inferior. & licet credentibus in ſe Dominus dederit poteſtatem eijciendi dæmonia; Apoſtolis tamen alicubi abſolutum plerumque in Dæmonia ius videtur contuliſſe.

Marc. 16. *Luca 9.*

196. Ad hanc rem confirmandā maius robur afferunt exempla ex ſacris literis deprompta. Tradidit Apoſtolus Paulus Corinthiū quēdā Satanæ in interitū carnis, vt ſpiritus ſaluus fieret. Eidem Satanæ, alio loco, tradidit Hymenæum & Alexandrum ob blaſphemias.

1. Cor. 5. *1. Timot. 1.*

197. Ad hæc accedit, ꝙ ipſi Dęmones penes homines poteſtatē hanc eſſe, agnoſcere vidētur. quomodo? quia ſi quādo ex hominibus diuina virtute eijciuntur, petunt, vt eorū, à quibus pelluntur, volūtate & facultate alios ingredi liceat. & qui Chriſto eiecti rogauerunt, vt in porcos mitterētur, nō crediderūt ſe à Chriſto in hoēs mitti potuiſſe?

Matt. 8.

108. Verūtamē quāuis poteſtas hęc ſit in Chriſti Eccleſia, apud pauciſſimos tamē eſt. Sed & rariſſime illa vtendū: vnde & pauciſſima eorū qui poteſtate hac vſi ſunt, reperiuntur exēpla. Olim, quando aliæ rationes deerant rebelles coercendi, & in officio cōtinendi, admitti facilius potuit: nunc, quando commodiores rationes ſuppetunt, vtilius intermittitur.

Vide Cap. 50.

199. Atq; ita de priorib⁹ ſit definitū. De poſterioribus idē dixerim. Refert B. Hieronymus arte vatū Eſculapij Dæmonū in Virginē, quā iuuenis quidā perditè amabat, fuiſſe immiſſū, & miris modis illā dementaſſe. Refert Anaſtaſius Nicænus, quæſtione 23. Simonē Magum eos, qui ipſum præſtigiatorem dicerent, Dæmonibus ſubieciſſe, poſtquam eos eſſet allocutus, bouem ſacrificaſſet, & conuiuio excepiſſet. Et, qui arte Dęmonis ſpiritus exigebat, Appollonius Tianeus, ſpiritus immittere non potuiſſet.

in vita Hilarior. *Vide infra Caput 29.* *Baro. tomo 1. anno Christi 68.*

200. Addo dictis Dæmonū, qui in hominib⁹ ſunt, & Maleficorum publ. confeſſionē. Cōfitentur illi, ſi quādo Exorciſmis eijciuntur, ſe Sagis & Maleficis immiſſos eſſe: Teſtātur hi, dū quęſtionib⁹ ſubijciūtur, ſe dęmones aliquādo immiſiſſe. fides vtrorūq;, etſi forſitā in alijs reb⁹, hîc ſuſpecta eſſe nō debet, cū legitima de vtriſq; fiat inquiſitio.

201. Nec mirũ, si aut ipsi malefici, dũ hominibus incõmodare student, dæmonũ operas postulent, aut operas suas ipsis locẽt dæmones. Nũquid nõ grauiora illi à dæmonib⁹ efflagiãt? Nunquid nó etiã grauiora, quã hîc affirmitur, ipsis ꝓmotorib⁹, dãna dæmones procurãt.

202. Porro non eadem hi posterioris cum prioribus potestate in Dæmones vtuntur. quid quod posteriorem nulla sit in Dæmones potestas, priorum autem sit summa? Illis non possunt obsequium suum negare spiritus, quãuis fortè hac in re sint prompti, & faciles: his quamuis negent; negare tamen, si vellent, possent. Ibi mandata, quæ cum potestate dantur, vt serui exequuntur: hîc propter pacta, quæ cum miseris habent, seruitutem simulant.

203. Atque ita de hominũ in dæmones imperio constitutũ sit. Vnũ adimus, antequã hoc Caput concludamus alia, videlicet ratione aliquando fieri, vt homo homini huius diabolicæ tyrannidis sit causa. Qua vero? mala superiorũ imprecatione. Neque enim nouum est, vt à dæmonibus mox occupati sint, quibus alij dæmones essent imprecati. Possemus argumẽti hnius recentia exempla producere, sed contenti erimus vno Cæsarij. Refert ille iratũ patrẽ filiæ quinquenni, cũ lac cõmederet, imprecatũ esse vt vna cũ lacte Diabolum vocaret. Vix verbum ille effatus, & à Diabolo occupatur puella, miseramque seruitutem vsque ad naturam ætatem perpetitur. Similia duo idem Cæsarius habet cap. 11. & 12. eiusdem libri, alterum de vxore cum marito, alterum de filio, cui pater dæmonum imprecatus fuerat. Lib. 5. cap. 26.

CAPVT XVII.

De varijs operationibus dæmonum in obsessis corporibus, & quæ ex ijs, hominibus possunt tribui.

OPerationes quas dæmones in obsessis corporibus exercẽt, sunt duplices: quasdã exercent in obsesis corporibus, sed non per obsessa corpora: quasdã & in obsesis, & per obsessa corpora. Prioris generis sunt, quæ ipsis sunt propriæ, vt intellectus atque voluntatis actiones, quæ sub nullũ sensum cadunt, posterioris, quæ aliquo sensu percipiuntur, & cum corporibus aliquid cõmune habent. 204.

205. Hæ rursus sunt duplicis generis. quibusdã cruciantur & torquẽtur obsessi, aliæ sunt, quibus nullũ tormentũ obsessis afferri videtur. In illo genere sunt, quorũ Capite septimo meminimus; in hoc partim sermones, quos in obsessis corporibus habent Dæmones; partim labores, quos obsessi subire, & ꝑferre vidẽtur; vt sunt vinculorũ discriptio, onerũ, quibus humanę vires non sufficiunt translatio, &c.

206. Qualescunque vero operationes habeant & exerceant Dæmones, quamuis in humanis corporibus fiant, ab humanis tamen plurimum differre dubium non est, Primæ illæ voluntatis & intel-

lectus hoc differunt, quid necesse non sit volentibus intelligere ad phantasmata, quæ in hominis imaginatione sunt, attendere. Huius in promptu causa est. quia non quemadmodum in corpore anima est, ipsi corpora inhabitant Spiritus.

207. Sic nec quicquam corpora ipsos in his operationibus impediunt; nec, vt vel plura, vel facilius intelligant, iuuant. quas res possunt, & quot res possunt, dum ab humanis corporibus expediti sunt, percipere; easdem, & quidem omnes, possunt in corporibus latitantes.

208. Ratio secundarum operationum superius explicata est. hîc repeti non debet. Id solum addiderim nullo modo humanos eos dici debere, propterea quod ad eas homines concurrere non videantur, sed ad patientium tantum modum se habere.

Cap. 8.

209. De tertijs dubium non est; quin illæ, ad quas subeundas humanæ vires impares sunt, Dęmonibus asscribendæ sint. at de sermone, atque oratione, quam obsessi habent quæstio est; Dæmonumne an hominum sint. Hoc nostrum iudicium est, quod quamuis multa per se obsessi loquantur, ad quæ spiritus nihil conferunt, sæpissime tamen fit, vt totus sermo sit Dæmonum; tum maxime, quando terribilis rugitus atque inconditos clamores exercitant, quando, quæ ab honoribus cognosci nequeunt, futura prædicunt, quando reuelant, quæ obsessorum cognitionem fugiunt.

210. Quandoque vero hæc fiunt, nō verè voces sunt, quæ audiuntur, quemadmodum nec veræ voces sunt, quos in assumptis corporibus formāt spiritus. licet ibi viua sint hominis organa, quibus vtūtur, hîc non viua, sed vel ex aëre condensata, vel aliunde assumpta.

211. Sed nec tū norunt obsessi quæ dicuntur. vt soni, qui formantur, Dæmonum sunt opera, ita, quæ per sonos repręsentantur, nō cogitationes aut conceptus sunt obsessorum hominū, sed obsidentiam Dæmonum.

212. Hinc fit, vt nec vllum sit hîc obsessorum peccatū, si aut peierent. aut plasphement, aut secreta contra iustitiam Christianamque charitatem reuelent. Quemadmodum in gladio, quo latro ad trucidandos homines vtitur, peccatum nullum est, ita nullū hîc in obsessis peccatum. Dæmones hîc delinquunt, vt ibi latro.

Finis primæ partis Disputationis de Dæmoniacis.

SECVN-

SECVNDA PARS DISPVTATIONIS DE DÆMONIACIS, IN QVA

QVI SINT OBSESSI; EX QVIBVS SIGNIS *obsessi deprehendantur; quæ ipsorum conditio, & quas ob causas Dæmonum tyrannidem patiantur, explicatur.*

CAPVT. XVIII.

An Energumeni & qui Baptismatis Sacramento nondum sunt initiati, à Dæmonibus obsideantur.

Vemadmodum de obsidentibus dæmonibus multa fuerunt, quæ difficultatem habuerũt magnam: ita haud pauca sunt, quæ de obsessis hominibus disputantur, & in controuersiam vocantur. de his altera præsentis disputionis pars erit. 213.

214. Ad quatuor auté summa Capita reuocari posse omnia vidẽtur, quorum primo, de certis quibusdam hominibus disseritur, sint ne verè obsessi. secundo, inquiruntur signa, quæ obsessos produnt. tertio explicatur miseria & infęlix obsessorum conditio. quarto causæ inuestigantur, ob quas tyrannidem hanc in mortales exerceant Spiritus.

215. Primò Capite de quatuor hominũ generibus præcipua disputatio est. Principio sunt infantes, atque omnes, qui Baptismatis sacramento nondum sunt initiati. Deinde Sagæ atque malefici, qui hominum generi, dæmonum opera, maxima detrimenta afferre solent. Tertiò Diuinatores, qui futura prædicunt, atque occulta reuelant. Quartò Hæretici, & à Christiana religione siue fide Apostatæ. De singulis inquiramus.

216 Contra primos grauissimũ argumentũ præbẽt Exorcismi, quibus Catholica Ecclesia, antequam eos Baptismi sacramento initiat, vtitur. primum enim Sacerdos, eos afflando, sic loquitur: Exi ab ijs immũde spiritus Satana, & da locum Spiritui sancto paraclito. Mox deinde oratio ad Deum instituitur, qua rogatur, vt disrumpat omnes Satanæ laqueos, quibus miseri alligati sunt. Adiunguntur & hæ Orationes: Exercizo te immunde spiritus, in nomine Patris, & Fi-

lij, & Spiritus sancti, vt exeas & recedas ab hoc famulo Dei N. Ipse enim imperat tibi, maledicte, damnate, atque damnande, qui pedibus suis super mare ambulauit, & Petro mergenti dextram perrexit. Item: Ergo maledicte diabole, recognosce sententiam tuam, & da honorem Deo viuo & vero. da honorem Iesu Christo, filio eius, & spiritui sancto, & recede ab hoc famulo Dei, &c.

217. In hac causa, vt illud primum dicatur, Certum est dæmones in infantes hos, atque adeo omnes non baptizatos ius & potestatem aliquam habere. Disertissimis id verbis docet Sacra Tridentina Synodus, dum asserit omnes homines, cum in præuaricatione Adæ innocentiam perdidissent, factos esse immundos, natura filios iræ, seruos peccati, atque adeo venisse in potestatem diaboli, & mortis. *Seß. 5.*

218. Sententiam Concilij confirmant Sacræ literæ. Docet Saluator Principem huius mundi venisse, & in Se non habere quicquã. Dum Se excipit; in reliquos aliquid habuisse insinuat. Idẽ docet nõ semel homines per ipsum à potestate dæmonũ liberãdos. An à potestate dæmonũ liberari potuerunt, qui sub dæmonũ potestate non fuerunt? *Ioann. 14.*

219. Cum Saluatore consentit Gentium Doctor Paulus. Sic enim loquitur: Christus eripiat nos de potestate tenebrarum, & transtulit in regnum dilectionis filij sui. Docet idem Christum tulisse de medio Chyrographum decreti, quod erat contrarium nobis, & affixisse illud cruci, sicque expoliasse Principatus & Potestates. *Colos. 1.*

220. Non desunt etiam ad hanc rem confirmandã prophetarum Oracula, qui Christum, vt liberatorem & redemptorem nobis commendant. Proferimus ex multis vnum. Confitemini, inquit Regius Propheta, Domino, quoniam bonus, quoniam in seculum misericordia eius. Dicant qui redempti sunt à Domino, quos redemit de manu inimici: de regionibus congregauit eos. *Psal. 106.*

221. Pluribus opus non est, Doctorum omnium post Apostolos, (vt Ecclesiæ hostis Petrus Abailardus apud Bernardum testatur) hæc sententia est; diabolum dominium, & potestatem super homines habere, & iure eos possidere, propterea, quod ex libertate arbitrij, quã habebant, sponte diabolo consenserint. *Bernard. epist. ad Innocent.*

222. Duo autem potissimum, hac potestate in miseros mortales possunt diaboli. Primo possunt omnes, si quidem ex hoc seculo, nõ per Christum redempti, discedant, in infernum detrudere. deinde possunt viuentibus plurimum incommodare; frequentius ipsos decipere, ad idololatriam, superstitionem, aliaque grauia & enormia crimina potentius inflectere: ob quam causam non immerito à Domino Principes mundi, ab Apostolo Rectores mundi; ab Hilario Mundi potentes dicti sunt. *Vega de Iustif. lib. 2. cap. 3. & 4. Ioan. 14. 1. Petri 5. in Psal. 118.*

223. Veruntamen, quamuis hanc in Infantes & omnes nondum regeneratos potestatem dæmones habeant: non tamen illos obsidere, aut possidere dicendi sunt Neque enim idcirco nobis homines obsidere dæmones dicuntur, quia in ipso potestatem aliquã habent; sed quia in ipsis corporibus latitant; &, vt in ijs hominibus molesti sint, facultatem à Deo acceperunt.

224. Sed nec quisquam adeo desipit, vt vel infantes, vel nondum baptizatos in obsessorum numero habeat. quantus, Deus bone, obsessorum foret numerus? quot opus ad omnes constringendos catenis? quot vinculis? præsertim si potestate sua vti dæmones vellent?

225. Adde quod oẽs omnino peccatores à dæmonibus obsideri, liceret dicere. quid ita? quia in hos non minor (ne maiorẽ dicã) ipsorum, quam in non dũ baptizatos potestas est. Cui vero vel per somnium in mentem venit vt omnes peccatores pro obsessis habeat?

226. Solet certis signis deprehendi, quod in hominibus lateant spiritus nequam. Hæc sunt, si futura prædicant; si secreta reuelent; si diuersis loquantur linguis; si labores humanis viribus superiores perferant, &c. An hæc in Infantibus? quamdiu hæc in Infantibus, in Inddelibus, in quibusque peccatoribus non deprehendimus; nequamque obsessos dicemus, quamuis, propter peccatum, summam in ipsos potestatem habeant dæmones.

227. Quorsum igitur Exorcismi? cur exire ab Infantibus iubetur Diabolus? cur discedere, & locũ dare Christo? Ridet, vt pleraq; alia Christianæ Religionis exercitia, hanc, ab Apostolorũ tẽporib⁹ receptã in Ecclesia, exorcizandi dæmonia consuetudinẽ Ioannes Caluinus, vult esse prorsus inanẽ & fictitiã: At cũ Sãctisimorũ patrũ haud leui iniuria, quorũ pro hoc ritu sunt grauisima testimonia. Audiamus ex plurib⁹ vnũ aut alterũ. Chrysostomus sic loquitur: Cũ ad regenerationis veniũt sacramentũ, nõ prius fontẽ vitæ ingrediuntur, quã Exorcismis & exufflationib. Clericorũ spiritus ab illis immundus abigatur, & deinceps vasa illius eripiãtur. In eandẽ sententiã loquitur Cyrillus Hierosolymorũ Episc. Insufflationes Sanctorũ, & nominis diuini inuocatio, tanquã vehemẽtisima quędã flãma, vrit dæmones, & in fugã cõuertit. Hi Gręci sunt. addamus ipsis ex Latinis tres; primus sit Optatus Milleuitanus, is hic habet: Cuius homo, qui nascitur, sine Spiritu, mũdus esse nõ præest, quẽ necesse est ante salutare lauacrũ excludit. Nõ aliud habet Rabanus Maurus. Exorcizatur, inquit, Diabolus, vt suã nequitiã agnoscẽs, & iustũ super se indicẽ timens recedat ab homine, nec iã contendat eũ arte sua subuertere, ne baptismũ consequatur. Consentit cũ omnibus B. Augustinus qui sic

Lib. 4. cap. 19. §. 24.

Hom. de Adã & Eua.

Catech. 2.

Lib. 4. contra parm.

Lib. de Instit. Clericorum. loquitur lib. 1. de Symbolo ca. 1. Sicut nostis fratres charissimi, paruuli exsufflantur, & exorcizantur; vt pellatur ab ijs diaboli potestas inimica, quæ decepit hominem, vt possideret homines: Non ergo creatura in infantibus exorcizatur, aut exsufflatur; sed ille, sub quo sunt, qui peccato nascuntur. Ita Patres.

Thes. 227. 228. Quæramus etiam ex Caluino, quidnam sit, quid hîc damnandum censeat? an quod credamus diabolum in Energumenos, & nō baptizatos pueros potestatem aliquam habere, an quod ipsi vt hos relinquet, imperemus. Primum, iure damnare nequit. Id Ecclesiæ Doctores, id D. Paulus, id Christus ipse astruit. Si secundum damnat, omnino fateatur oportet in Christi Ecclesia, in dæmonia potestatem nullam esse.

229. At forsitan existimat ridiculum esse, vt ab homine exire dicatur, qui in homine αὐτοπροσώπως non fuit? Ridiculum hoc non est. Non præcipitur, vt ex corpore, quod obsidet, discedat: præcipitur, ne potestate, quam in hominē habet vtatur: hoc est: præcipitur, vt exeat effectu atque operatione, qui extra hominem est autoprosopia, præcipitur, vt suum ius, quod in hominem habet, resignet, & illud Christo, qui per proprium sanguinem hominem redemit, tradat.

230. Noua non est, nec inusitata hæc loquendi forma. Nunquid à Pharaone dicitur egressus Moyses? nunquid, vt à se exiret Dominus rogauit Petrus? an igitur aut Moyses in Pharaone, aut Dominus fuit in Petro? Ibi etiam res esse dicuntur, vbi imperiū habent & potestatem exercent: inde exire dicuntur, vbi imperio & potestate priuantur. Sed ad secundos.

Exod. 11. Lucæ 5.

CAPVT XIX.

An Sagæ atq; Malefici à Dæmonibus obsideantur.

231. DE Sagis atque Maleficis etiam quæstio est. Hos à dæmonibus possideri quidam sibi prorsus persuaserunt. Argumentum sumunt ex purgatione aquæ frigidæ. Existimāt enim, quod si de maleficio suspectæ mulieres in aquam conijciātur, & supernatent; maleficij sint reæ: si subsidant, sint innocentes. & ita quidem maleficam aut innocentem deprehendi volunt. sed tamē quod supernatant, accidere putant ex eo, quod in corpore diabolū, à quo obsessæ sint habeant; qui cum sit igneæ, aut aëreæ, vt dicunt, naturæ; efficit, vt maleficarum corpora nequaquam subsidant, sed in aquis supernatent. Ita nuper quidam edito in lucem libello.

232. Verum in hac sentententia & multi sunt errores. Primus est, quod purgationem aquæ frigidę probet. Nullo modo illa licita est.

non

non sine Dei summa contumelia admittitur. Optime Stephanus Romanæ sedis Episcopus sic statuit: ferri candentis, vel aquæ feruentis examinatione confessionem extorqueri à quolibet, sacri nō censent Canones. & quod Sanctorum Patrum documento sancitum non est, superstitiosa adiunctione non est præsumendum. 2 q. 4. c. consuluisti.

233. Secundus error est, quod dæmones credant aëreæ, vel igneæ esse naturæ. & ob id leues, atque in aquis supernatare. Neque aëreæ aut igneæ naturæ sunt Dæmones: neque graues, aut leues. Spiritus sunt: & quia omnis, quæ ex corporibus est, concretionis expertes; nullas earum qualitatum, quæ in corporibus sunt, admittunt.

234. Tertius error est, quod eos, in quibus dæmones sunt, putent supernatare. An non in porcorum gregem immissi dęmones. (quos ex homine quodam Dominus expulit) mox vniuersos in profundum maris præcipites egerunt? Et si Leuites dæmonum non permittit, vt in aquis subsidant; quî fit, vt tot ipsorum milia intimis terræ visceribus includantur? Matth. 8.

235 Quartus est, quod Maleficos & Sagas definiunt, qui supernatāt. Supernatarunt Sanctorum plurimi, qui ob Christi fidem post alias, quas sustinuerunt, grauissimas pœnas in maria præcipitati sunt; nec quamuis maximi onerati saxis, mergi potuerunt: an fortè hos in Maleficorum numero reponent?

236. Quintus error est quod innocentiam probent ex eo, si in aquis mergantur. Quasi perditissimus Magus esse non possit, qui in aquas coniectus subsidat. An nō grauia per se inferum locum petunt? aut homines in numero grauium corporum non sunt? possunt innocentes supernatare: possunt nocentes & maleficij rei profunda aquārum petere.

237. Hi errores. Sed quid ad Quæstionem? Hoc breuissime. Nequaquam omnes eos, qui his artibus hominibus incommodāt, à diabolis possideri.

238. Ad assertionem hanc confirmandam nullis alijs præsidijs opus est; quam quæ superiori Capite sunt allata. Non eos pro obsessis habent, qui norunt, quid sit homines à dæmonibus obsideri: non vinculis eos, vt obsessos constringimus: non oneramus catenis: sed neque in ipsis argumenta deprehendimus, quæ dæmones in hominibus sedes suas habere demonstrare solent. Cap. 26. &c.

239. Adde, quod iusta de illis supplicia nequaquam sumi possent. Quis vnquam Iudex de obsessis supplicium sumpsit, quando etiam alijs vel mortem, vel damnum in fortunis attulerunt? Et cur afferrent? Neque enim homines horum malorum, quæ fiunt, causa sunt, Cap. 17.

 & autho-

& authores; sed qui in hominibus degunt dæmones. Illi sunt, qui corpora impellunt, cædes faciunt, dant strages, damna afferunt.

240. Veruntamen quamuis à dæmonibus obsessi nō sunt Malefici & Sagæ, multo tamen deterior plerumque eorum, quam obsessorum est conditio; ob maximam, quam cum dæmonibus habent, coniunctionem: ob abnegata Christianæ Religionis & fidei sacramenta: ob horrenda, quæ dæmonibus litant sacrificia: ob incredibilem, quam Sacramentis Christi inferunt contumeliam: ob turpissima, quæ cum dæmonibus habent commercia: ob maxima, quibus se, cum grauissimis hominum damnis, implicant crimina. Sed hæc alium requirunt locum.

CAPVT XX.

An diuinatores sint à dæmonibus reipsa obsessi?

241. Aior fortassis difficultas est, de Diuinatoribus. Difficilius hos ab eorum ordine videmur posse absoluere, qui obsessi dicuntur, propterea quod argumenta, quæ obsessos produnt, apud hos certiora & maiora deprehendamus.

242. Neque enim dubium vllum est, hanc certam satis regulam, qua obsessi dignoscuntur, esse, si ea, quæ humana industria nequeūt cognosci, prædicant, & annunciant: qua in re, cum videantur excellere Diuinatores, nulla fortassis illis iniuria facta dicetur, si inter obsessos numerentur.

243. Sed tamen in Obsessorum numero diuinatores esse dici non debet, nisi alia argumenta, quæ à dæmonibus possideri communicant, producantur. Esto vtrique occulta reuelent, sed tamen alio modo obsessi, alio diuinatores. Loquuntur in obsessis dæmones, dum occulta reuelant; in diuinatoribus nō item. Quæ referunt diuinatores, loquuntur ipsi, licet, quæ loquuntur & referunt à dæmonibus habeant.

244. Præterea, quæ per obsessos loquútur dæmones, ignota prorsus sunt ipsis obsessis: quæ diuinatores annunciant, dæmonum relatione ipsis innotuerunt, & perspecta sunt; non minus, atqui ea, quæ hominum relatu, aut alia aliqua ratione perceperunt.

245. Accedit, quod diuinatores, nisi prius dæmones conuenerint, & occulta expiscati sint, nulla sciant, aut reuelare valeant. At hac cōsultatione obsessi opus non habent. Ipsis, tanquam quibusdam instrumentis, dæmones vtuntur, dum occulta reuelant.

246. In Diuinatione igitur homines opera dæmonum vtuntur: in ob-

in obsessis, hominibus vtuntur dæmones. In diuinatione dæmones agunt Præceptores: in obsessis rectores & motores. Diuinatio non est sine peccato hominũ, qui diuinãt; reuelatio secretorum, quæ per obsessos fit, sine peccato eorum, qui sunt obsessi, accidit.

247. Hinc fit, vt quemadmodum præcedenti Capite dictum est, deterior conditio est Sagarum & Maleficorum, quã Obsessorũ; ita quoq; deterior sit diuinatorum: propterea quod malum à dæmonibus pati malũ non sit (quod in Obsessis accidit:) grãde autẽ malum sit, dæmonum in quacunque etiam re, opera, auxilio, aut consilio vti, quod in diuinatione locum habet.

248. Hinc item fit, vt iusta sint, quæ de Diuinatoribus sumuntur supplicia, quæ profecto, si à Spiritibus obsessi essent, iuste sumi non possent, quemadmodum iniusta essent, si de Obsessis, si quando futura reuelant, sumerentur.

249. Veruntamen quamuis Diuinatores omnes obsessi non sint: ex ijs tamen aliquos Obsessos inueniri aliquando dubium non est. Probat hoc exemplum puellæ (cuius in Apostolorum Actus Lucas meminit) habentes Spiritum Pythonem, & magnum quæstum Dominis suis facientis diuinando. Hanc enim verè à dæmone Obsessum fuisse, inde colligitur, quòd in nomine Domini IESV CHRISTI, Apostolum ab eodem Spiritum eiecisse referat idem Euangelista. *Cap. 16.*

CAPVT XXI.

An hæretici verè à Dæmonibus obsideantur.

HAereticos passim malè audire extra omnem controuersiã est. Magnam etiam eosdem cum dæmonib. habere coniunctionem vel communionem, hinc licet colligere, quòd Marcionem Hæreticum D. Policarpus vocarit primogenitum diaboli: quod Apost. Paulus dicit eos attendere Spiritus erroris, & doctrinis dæmoniorum: quod B. Ambrosio comparentur Iudæ Iscariotæ, qui Satanæ fuit domicilium: quod ministri sint mendacij, cuius pater est diabolus. 250. *Hieron de Script. Eccles. 1. Timot. 4. lib 2. de Cain. cap. 4. Ioan. 8.*

251. Sed & quam plurimi eorum cum diabolo egerunt, vel ab eodem, tanquam à Magistro, sua dogmata acceperunt. Hoc docent de Simone Mago Egesippus; & Cyrillus; de Basilide Theodoretus; de Marcione Innocentius; de Menandro Epiphanius: de Theodoto Eusebius: de Carpocrate Tertullianus: de Buda Cyrillus, de Montano rursus Eusebius, de Massiliano Theodoretus, de Eutyche idem, de Berengario Polydorus, Vergilius. Nostro etiam tempore id de ijs, *Lib. 3 de Excid. Catech 6. Lib. 1. Fabul. lib. 3. cap. 3.*

Hæreſ.22, lib. 5. cap. 16. Lib. de anim. Catech. 6. lib. 5. cap. 23. lib. 4. fab. ibidem. lib. 9. hiſto. Angl.

id de ijs, quos ex ſe procreauit ipſemet Lutherus teſtatur: de Carolſtadio inquam, libro contra Carolſtadium; de Oecolampadio, libro de Miſſa angulari; de Anabaptiſtis, libro contra ipſos. Teſtātur idem de Dauide Georgio Baſilienſis prædicantes in hiſtoria de ipſo; de Andrea Oſiandro Eraſmus Alber. libro contra Carolſtadium; de Ioanne Knopæo Archibaldus libro de Confeſſione Caluin. de Marco cūuikano, Lutherus in Sympoſ. cap. 37. de Campano Lindanus libro de fugiendis Idolis: de Bucero Lutherus in Colloquio VVittenberg. anno 1537.

fol. 479. 480 481. 482.

252. Idem hoc de ſeipſis duo, omnium præcipui, coryphæi memoriæ prodiderūt. Nam Zvvinglius clarè ſcripſit teſte Eraſmo Alber. libro contra Carolſtadium, ſe ſuum, de Euchariſtia, placitum à Spiritu quodam accepiſſe, de quo dicere nequeat albuſne fuerit, an niger. Lutherus vero pluribus folijs perſequitur (libro de angular. Miſſa) quemadmodum Diabolus ad ſe venerit, ſe honorifice ſalutarit; ſibi argumenta plura, quibus ipſe ad Miſſam aliaque veteris diſciplinæ dogmata deſerenda commotus ſit, grandi & terribili voce propoſuerit.

Bredēb. lib. 7. Colla. c. 41.

253. Et duo ſummi Imperatoris Maximilianus I. & Carolus. V. diabolicæ conſuetudinis non obſcurè Lutherum notarunt. ille quidem, dum eum procul à ſe abduci iuberet, quod in eius humeris inſidentem Diabolum videret: hîc vero, dum eum non hominem, ſed Diabolum, qui hominis perſonam indicerit, in publico & ſolemni Edicto appellauit. VVòrmatię anno 1521.

Lib. 5. cap. 15.

154. Hęc forſitan cuipiam ſuſpicionem generabunt, & facile perſuadebunt, vt Hæreticos inter Obſeſſos numeret. Confirmabitur etiam, quando intelliget olim quoſdam, vt Euſebius iſinuat, in ea fuiſſe ſententia, vt iudicauerint Exorciſmis tentandos eſſe Montaniſtas hæreticos.

255. Sed tamen, quamuis cum Diabolo communionem & conſuetudinem habeant Hæretici; inprimis ipſorum Duces & capita; obſeſſi tamen omnes nec poſſunt, nec debent dici; propterea quod vera in ipſis ſigna, quæ obſeſſos produnt, deſiderentur.

156. De vno tamen ipſorum genere, Anabaptiſtis quibuſdam, vehementes ſunt ſuſpiciones, nec ſine ratione. Hæc eſt grauiſſimam obſeſſi hominis, in quibuſdam ipſorum iudicium. Quidam enim, vbi deſerta religione Catholica, huic ſectæ ſe deuouent; mox poſt hauſtum poculum, aut ſumptam buccellam, norunt ſacras literas legere, & de diuinis rebus diſſerere, &c. quidē etiam mox ſacram ſcripturam memoria tenent. rurſus, ijdem omnium obliuiſcuntur, & penitus

penitus norūnt nihil; quam primum resipiscunt, & ad Catholicorū castra redeunt.

257. Non potuit aliquando doctissimus vir Guilhelmus Lindanus sibi persuadere, hanc rem ita sese habere: sed postquam fide dignissimorum testimonio confirmatus est, dubium annum deposuit. Et nos oculati huius testes sumus. Audiuimus huius sectæ Sartorem Scripturas sacras crepantem. vidimus Rusticum easdem legentem: & tamen neuter vllo Magistro fuerat vsus. Dialog. 3. c. 2. Dubitantij. Coloniæ anno 60.

158. Quis verò dubitare potest ab inhabitante maligno Spiritu rē hanc proficisci? Neque enim esca vel potus sumptus hanc virtutem habet; vt diuinarum Scripturarum scientiam instillat, res per se clara est. Neque Deus est, qui hanc illis doctrinam confert; cū fidei atq; Religionis eius sint hostes, agantque vitam impurissimam. Cum igitur eandem labore non habeant, nec vllius hominis institutione; à quo, nisi ab inhabitante habebunt spiritu?

259. Prætereà, quæ causa est, vt mox, postquam ad Catholicorum castra redierint, ne verbum illorum, quæ antea nouerant, teneant? nesciant etiam legere, qui prius quando in hæresi degebant, cū quibusuis legendo poterant certare? Scilicet tum ipsos Dæmon deserit; tum se relinquentes, sibi relinquit.

260. Hinc est, non immeritò in suspicionem quidam veniant; vt putent non Anabaptistas propriè esse, qui per se loquantur Scripturas, sed dæmones in Anabaptistis loqui: quēadmodum, dum obsessi peregrinum idioma sonant, non ipsi, sed dæmones sunt, qui voces & sonos formant.

261. Sed forsitan, quia barbara in Anabaptistis his signa, & cruciatus, quos alij obsessi patiuntur, quidam nō obseruant, in obsessorū loco ipsos non habent. At non necesse est, vt hæc signa omnes obsessi edant: non necesse, vt omnes tormenta à spiritibus patiantur. etiam illi, qui omnium opinione obsessi sunt, in suis quandoque cruciatibus respirant, & à tormentis sunt liberi.

262. Qui hanc sententiam fuerint complexi, nouum quoddā obsessorum hominum genus constituent, quod ab alijs, quos communiter obsessos dicimus, his rationibus differet. Primò, Illi plerunque inuiti diabolum recipiunt, atque sæpe in peccati pœnam: hi eūdem vltrò admittunt, cum maxima Dei offensa. Secūdò, Illi cruciatus multos patiuntur à dæmonibus: hi à cruciatibus sunt prorsus liberi. Tertiò, Hi, quamuis à dæmonibus obsessi, non tamen sibi videntur obsessi, quin imò se fœlices arbitrantur: illi miseriam suam deplorant, & ad commiserendum sibi alios, excitant. Quartò, Illorū

opera, quæ in speciem peccata sunt, verè peccata nō sunt: horum verè peccata, sunt, & Deum offendunt. Quintò, potest in hos Magistratus iure animaduertere, & pœnas exigere: in illos non potest. Sextò, ab illis dæmones, Exorcismus pelluntur: hos relinquunt, quando ad Catholicorum castra redeunt, & dignos pœnitentiæ fructus edunt.

CAPVT. XXII.

De signis duodecim, quæ non sunt certa & indubitata argumenta, latentium in hominibus Dæmoniorum.

263. EX numero Obsessorum exclusimus Energumenos, Maleficos, Sagas, Diuinatores & Hæreticos: de quibus maior, quā de aliquibus alijs, potuit esse suspicio: restat nūc quæramus, quænam signa sint, vnde Obsessi deprehendantur. Hoc est alterum huius secundæ partis Caput.

264. Reijciemus hoc loco primum illa, quæ vera, Obsessorum hominum signa non sunt, quamuis vera à quibusdam habeantur, tum deinde quæ verè Dæmones in hominib. esse probant, assignabimus.

265. In priori genere primum signum est Confessio quorundam, qui omninò sibi persuadent se obsessos esse, & vt à dæmonibus liberentur, etiam vltro se ad plagas, & vagas offerunt. Persuasio hæc nō facit, vt Obsessus quis dici debeat: quemadmodum nec Rex habetur, qui omninò persuasus est se Regem esse. Multos persuasio decepit. Infinita fanaticorum hominum id docent exempla.

266. Nec vita quantumuis improba, certū argumentum est obsessi hominis. Multos reperias, etiam in grauissimis criminib. qui nō magis quam qui inculpatè viuunt, obsessi dicendi sunt: quamuis in hos summam, in illos nullam potestatem dæmones habeant.

267. Sunt qui ex feris, & agrestibus moribus putant colligi posse dæmones in humanis corporibus latere. Verum nec hi sunt sine errore. Quamuis enim quandoque in Obsessis inueniantur; non tamen quotiescunq; inueniuntur produnt obsessos. Quam barbari, quam agrestes fuerunt mores Regum quorundam Turcarum? an idcirco à dæmonibus obsessos fuisse dicemus?

268. Grauis quoque, atq; diuturnus somnus; morbi præterea nulla medicorum arte mirabiles: internorum etiam viscerū dolores, certa hîc argumenta non sunt: alias illa, quam in hominib. latentes Dæmones, possunt habere causas. Possunt viribus naturæ: possunt arte Maleficorum, possunt opera assistentium dæmonum procurari.

269. Pessima quorundam hominum est consuetudo, vt in ore semper dæ-

per dæmoné habeant. Et fortè quis obſeſſos dixerit, propterea, quod alicubi dicatur: Ex abundantia cordis os loquitur. Sed tamen quãuis haud procul à talibus dęmones abſint, (quemamodũ exemplo egregio alicubi docet B. Gregorius) non tamen neceſſe eſt Obſeſſos dicamus. Non omnes, qui malè agunt, à dæmonibus poſſidentur. Matth. 12.

270. Similiter à dæmonibus obſeſſi nõ ſunt, qui relicto verò Deo, ſe totos, quanti quanti ſunt, dæmonibus conſecrant, eius mandatis in omnibus, etiam fœdiſſimis & crudeliſſimis, rebus parent. Sagarũ iſta & Maleficorũ officia ſunt, quos inter Obſeſſos numerandos non eſſe, ſuperius demonſtratum eſt. Cap. 19.

271. Reperiuntur, qui nullo loco ſunt tuti, vbique ſe moleſtantes ſpiritus, quandoque etiam crudeliter in corpora ſęuientes experiũtur: an fortè hi obſeſſi dicendi ſunt? Non ſunt. Eſto nõ minus graues, imò grauiores etiã quandoq;, quam Obſeſſi, patiantur moleſtias, illę tamen non ab inhabitantib. ſed aſſiſtentibus ſpiritibus afferuntur.

272. Et qui præſentis vitæ pertæſi, crudeles ſibi manus afferunt, & ſe vitæ huius vſura priuant, ad Obſeſſorum ordinem nõ neceſſariò pertinent. Si pertinerent, non illis ipſa, quam ſibi inferunt, mors vitio verteretur: non graues eius nomine in futura vita luerent pęnas: tribueretur mors dæmonibus: nulla ipſorum hîc culpa. Iam verò & mors ipſis tribuitur, & grauiſſimos meritò in futura vita ſuſtinent cruciatus.

273. An, qui inuocatorum à ſe dæmonum præſentiam percipiunt, & ſibi vt ab ijſdẽ abripiantur inſpicantur, moxq; abripiuntur; ab ijs, à quibus abripiuntur, poſſidentur? Poſſent, haud dubium, tales diaboli obſidere; veruntamen non obſident. Non opus eſt: vt corpora ingrediantur, ſi illa aliò debeant transferre: ſed nec ingredi deſiderare credendum eſt illa, quæ mox relinquere oportet.

274. Furia fortaſſis latentis in homine dæmonis argumẽtum eſt? Eſt aliquando: ſed non ſemper. Furia non à dęmonibus ſolum excitatur: cauſas quandoque in homine habet naturales: quandoque etiam opera perditorum hominum, ad laborantibus diabolis, procuratur: denique & herbarum quarundam fit virtute.

275. An obliuio rerum cognitarum? dæmonum opera quandoq; hæc affertur, verum, etiam extra homines exiſtentes Spiritus huius poſſunt eſſe autores. ſed & hæc cauſas quoq; poteſt habere naturales.

276. Quid quod nec occultorũ reuelatio ſatis magnum hîc argumentum præbeat: Diuinatores occulta reuelant, ſed tamen nõ à dæmonibus poſſidentur omnes, verum de hoc alias. Cap. 20.

277. Addo, quod nec ipſa ſigna, quæ in Obſeſſiis ijs reperiuntur,

quorum Euangelica historia meminit, certa & sustinentia sint obsessorum hominum argumenta. Fuerunt quidam illorum cæci, alij surdi, alij muti: quidam in se, quædam in alios fuerũt crudeles, Obsessorum illa videbantur opera, at obsessorum non erant signa. nisi forte omnes cæcos, mutos, & surdos: omnes item barbaros, & crudeles homines ab Obsessorum classem reuocare velimus.

CAPVT XXIII.

Quæ & qualis occultorum reuelatio prodat latentes in hominibus Dæmones.

278. POst hæc, vera signa, ex quibus, Vtrum à dæmonibus homines obsessi sunt, deprehenditur, assignanda sunt. Duplicia autem hæc esse videntur: Alia enim sunt, quibus Spiritus agere videntur, alia quibus quippiam pati. Priora sunt, vel intellectus, vel corporis; posteriora, vt plurimum rebus sacris extorquentur. Intellectus sunt reuelatio occultorum, & scientia linguarum; corporis, magnæ vires, grauia tormenta, atq; his similia. Sacræ res sunt Euangelium S. Ioãnis, Sanctorum Reliquię, Exorcismi, &c, Discutiamus singula.

279. Primum locum obtinet occultorum reuelatio; quæ hominum, qui ea reuelant, scientiam latent. Cum enim hanc à mente siue spiritu suggeri necesse sit; si à priuato hominis spiritu non est, & si Deus atque bonus Angelus huius causa non sunt, quemadmodum aliquando non sunt, necesse omninò est à malo spiritu ipso proficisci.

280. Occulta hæc duplicis sunt generis. quædam latent quidam ipsos, qui reuelant; sed tamen talia nõ sunt, vt nullo modo ab ijsdem possunt cognosci: quædam sunt, quæ impossibile est humano ingenio, & viribus assequi.

281. Priora tribus temporum differentijs continentur. Nam aut præterita sunt, vt res gestæ; aut præsentia, quæ tamen ob locorum distantiam homines nequeunt scire; aut futura, quæ totum esse, quod habent, in suis causis habent. Posteriora sunt, quæ ex hominum pendent voluntate, & libero arbitrio.

282. In his omnibus Dæmones multa, quæ vel homines non cognoscunt, vel non possunt cognoscere, norunt optimè. Norunt res gestas ab orbe condito. Norunt, quæ modo in remotissimis, à nobis regionibus geruntur, quamuis hîc nobis sint præsentes. Norunt, quæ post plurima tempora euenient.

283. No-

283\. Norunt quoque plurima, quæ à voluntate & libero pendent arbitrio; & homines cognoſcere propemodum eſt impoſſibile. Et quid mirum? Cum enim illa voluntatis noſtræ ſit conditio, vt affectus ſequatur corporis, moueatur etiam obiectis bonis; & ad naturæ pondus ſe accommodet ſæpe; non nouum eſt, ſi Dæmones quæ à voluntate pendent norint; præſertim, cum & hominum affectus probè cognoſcant; & ſciant, quæ menti obiecta ſint, bona; & ſingulorũ propenſiones longa experientia obſeruarint.

284\. Occulta igitur hęc, ſi per homines reuelentur; hoc eſt, ſi referantur res geſtæ: ſi manifeſtẽtur futura; ſi, quæ in remotiſſimis fiunt regionibus, ſignificentur; ſi hominum ſtudia & conatus occulti patefiant; omnino oportet dicamus ſpiritus alicuius hîc operam adeſſe.

285\. Veruntamen non neceſſe eſt ſemper à malis ſpiritibus hæc perfici, aut ijs qui in hominibus, per quos hæc reuelantur, ſuas ſedes habeant. Poſſunt hæc à bonis ſpiritibus reuelari; poſſunt reuelari à malis, & quidem ijs, qui in hominibus nullum habent locum. Non minor, ſi non maior, eſt bonorum Angelorum, quam malorum hîc ſolertia, & ſagacitas; non minor cognitio. Quidquid poſſunt mali, poſſunt boni: & mali, quemadmodum nec boni, non ad vnam aliquam, qua hæc faciunt, legem aſtricti ſunt.

286\. Prophetæ homines fuerunt. reuelarunt ſecreta; nunc præterita, nunc præſentia, nunc futura: qualiacunq; tandem illa fuerunt; ſiue humanam cognitionem omnino excederent, ſiue humana cognitio ad illa pertingere potuerit; dictante ſpiritu hæc reuelarunt; quo vero? nequam? Nequaquã. Spiritu ſancto inſpirati, locuti ſunt 2. Pet. 1.
Sancti Dei homines.

287\. Quando igitur hæc prauos ſpiritus produnt? Quando nulla honeſta, vt hęc reuelentur, ſubeſt cauſa: quando etiam quæ reuelantur, nunc in Dei cedunt contumeliam, nunc in proximi iniuriam. quæ vt cauent diligenter boni ſpiritus, ita ſtudioſe quęrunt ſpiritus nequam.

288\. Quod ſi interdum in hac occultorum renelatione Dei honorem, aut proximi commodum quærere videntur dæmones (vt exemplum puellæ, quæ B. Paulum tanquam veri Dei, & ſalutis præ- Act. 16.
conem proclamauit, inſinuat) profectò non tam hæc illis propoſita ſunt; quam quod ſpecie boni illudant & fallant.

289\. A malis igitur ſpiritibus hæc fient, ſi abſit ratio honeſtatis; ſi ad Dei contumeliam, aut proximi iniuriam cedat reuelatio. Veruntamen non mox neceſſe eſt ab inhabitantibus. Spiritibus fieri A fa-

miliaribus quos habent quidam hæc accipere possunt, & in homines spargere.

290. Quod vero ab inhabitantibus, & homines obsidentibus fiant, ex duobus videtur recte posse colligi. primum est, si qui hæc reuevelant, nullum cum dæmonibus pactum habeant: alterum, si in ijsdem signa obseruata sint alia quæ, quod à dæmonibus obsideantur, insinuent. Talia plerunque sunt, interni cruciatus, vagi motus proximis & sibi allata detrimenta, &c.

CAPVT XXIIII.

Quæ linguarum scientia, & an sola illa prodat inhabitantes in hominibus dæmones.

291. Cientia etiam peregrinorum Idiomatum, & linguarum notitia latentes in hominibus spiritus produnt. Et merito. Res clara erit, si tria constituantur: primum est, fieri naturaliter non posse, vt quam quis ignorat, vtatur lingua, aut idiomate. Alterũ: Nullũ idioma esse. quod ignorent, aut mox scire non valeant dæmones. Tertium, Omnem actionem, quæ in hominibus obseruatur causam aliquam, à qua fiat, habere.

292. De primo nulla controuersia est. Communis hîc omnium est sensus & consensus. Hunc confirmat magnus, quem in addiscendis linguis, suscipimus, labor: vt taceatur inter beneficia, quæ singulari Dei munere Apostolis olim collata sunt, numerari donum linguarum. 1. Corin. 12.

293, Sic nec dubium est idiomata omnia nosse dæmones. Discunt illa homines consuetudine eorum, cum quibus viuunt, quid in igitur Dæmones discerẽt, qui semper inter homines versantur? obseruant quæ loquuntur? notant quæ agunt?

294. Certissimum quoque est, omnem, quæ in hominibus deprehenditur, actionem causam aliquam habere. Cum enim actio effectus & opus sit agentis, agens autem in numero causarum constituatur, fieri nequit, vt aliqua, cuius nulla causa dari possit, detur actio.

295. Ab aliquo igitur est sermo peregrinus in hominibus, qui illum sonant. At à quo? Omnino à spiritu siue mente. quid ita? quia sermo omnis, eius, quod in mente, siue spiritu latet, nuncius est: quapropter prorsus necessarium est, vt, sicut funus ignem, ita mentem prodat & spiritum.

296. A'quo vero spiritu erit? profectò non ab humano. Homo nõ est, qui peregrinum format sermonem. Quod non didicit, non loquitur

quitur homo: peregrinum sermonem nō didicit: peregrinum ergo sermonem non loquitur. Hæc superius constitutum fuit.

297. A spiritu igitur externo est? Omnino est, & quidem Angelo, vel bono, vel malo. Angeli, vt cætera hominis membra, ita possunt impellere linguam; ita partes omnes, quæ ad vocem formãdam sunt necessariæ.

298. Verum quemadmodum superius demonstratum est, ex fine bonos & malos spiritus deprehendi & distingui in Occultorum re- *Cap. 23.* uelatione; ita hîc finis est, qui loquentes peregrina lingua in hominibus spiritus prodit.

299. Loquebantur olim varijs linguis Apostoli; sed diuino spiritu instructi: quia sic Christi regnum propagandum erat & amplifican- *Act. 2.* dum: sic gentes ad Christi fidem conuertendæ. Non hoc propositum est, in obsessis malis Spiritibus. propriam gloriam, cum Dei iniuria, & hominum interitum, quærunt versipelles.

300. Est & aliud hîc discrimen. Non poterant vlla externa vi cogi Apostoli, vt varijs linguis loquerentur: cogi possunt, & coguntur haud raro, ab Exorcistis Obsessi, seu potius latentes in ipsis dæmones, vt etiam inuiti loquantur.

301. Sed & Apostoli linguas, quibus loquebantur, reuera norant; intelligebãt etiam significationes vocum. Loquuntur varijs linguis dæmoniaci; sed nec linguas norunt; nec, quid vocibus significetur, intelligunt.

302. Hoc signo nostris temporibus sæpius dæmones deprehenduntur. Deprehensus est eodem olim ille, qui Candidatum quendam Constantij Imperatoris possedit. quamuis enim Candidatus Francam tantum & latinam linguam nosset; tamen B. Hilarioni Syro, quo ipsum rogabat, sermone respondebat, & quidem ita perfe- *In vita Hilar.* ctò, teste Hieronymo, vt non stridor, non aspiratio, non idioma aliquod Palestini deesset eloquij.

303. Ad hoc Idiomatum signum referuntur, quæ cum ipso magnã habent affinitatem. Primum est, scientia legendi, nullo studio comparata. Quemadmodum linguarum cognitio sine studio non habetur; ita nec legendi scientia: quocirca vt illa, ita quoque hæc inhabitantes dæmones prodit.

304. Alterum est, sine studio atque labore parta, scientia scribendi. Eadem huius, atque præcedentium duorum ratio est: quocirca non errant, qui hinc obsessos homines definiunt.

305. Tertium est, cognitio rerũ naturaliũ, nec propria inuentione comparata, nec ab vllo magistro accepta. Sicut peritia linguarum; ita

ita ſcientia rerum naturalium,operam noſtram,ſtudium atque dili-gentiam requirit;quæ ſi deſint,nó ſine ratione ipſa dæmones autho-res habere putatur.

306. Quartum eſt,peritia cantandi in eo,qui cantum non addidi-cit. Cum hac forte non malè coniunxerim Arithmeticam, cùm ma-gnam inter ſe coniunctionem habeant.Neutra hæc hominibus con-genita eſt.quapropter ſi in hominibus inueniantur,nullo pręceden-te ſtudio;& nec Deum,nec bonos Angelos authores habeant; opera latentium in hominibus malorum ſpirituum æſtimari poſſent.

CAPVT XXV.

De ſex generibus corporalium ſignorum, quæ quamuis non omnino prodant latentes in hominibus ſpiritus; magnas tamen ſuſpitiones generant.

307. N hominum corporibus etiam ſigna quædam ſunt, ex qui-bus latentes Spiritus deprehenduntur. quamquam enim priora illis tannquam ſpiritibus magis propria ſunt; in cor-poribus tamen aliquando quædam efficiunt,quę vix alios, quam dæmones,authores habere poſſunt.

308. In his primum eſt,barbare & incóditæ voces;clamores item, & vlulatas prorſus belluini. Quemadmodum enim,quos certo ob-ſeſſos eſſe ſcimus,has voces;clamores & vlulatus ſcimus edidiſſe; ita ex his in ſuſpitionem latentium dæmonum non ſine ratione veni-mus.

309. Alterum eſſe poteſt horribilis & truculentus vultus, quem qui de dæmonio ſuſpecti ſunt referunt. Quales enim ipſi ſunt dæ-monet,tales formas plerunque effingunt. Quocirca cum truces ſint & crudeles; vultum humanum ita interdũ deformant, vt ſummum intuentibus horrorem incutiat.

310. Sit tertium membrorũ,vt ita dicam, ſtupor quidã & functio-num fere omnium vitalium priuatio,atq; perpetua quędam q.ſom-nolentia. Quemadmodum aliquando ſe furia, atque nimia corpo-ris agitatione; ita interdum hac contrariam tarditate & ſtupore.Spi-ritus manifeſtant.

311. Ad hæc accedit ſumma inquietudo;qualis eorum eſt,qui vno aliquo loco nequeunt conſiſtere,& ſolitudines quærunt, & deſertis locis delectantur. Neque enim pauci,etiam noſtris temporibus, in-ueniuntur,quos his modis dæmones exercent.

312. Poteſt his quintũ addi: vireſilſc icet in corpore humano,non humanæ. Tales ſunt eorum,qui quaſuis lacerant veſtes,vincula diſ-rumpunt,

rumpunt, frangunt catenas; onera item ad quæ hominum robur nõ ſufficit, geſtant vix hæc minorem, quam quæ ſuperioribus Capitibus allata ſunt, obſeſſi hominis fidem faciunt.

313. Denique perſecutiones, cruciatus atq; tormenta, quę quidam patiuntur magnum hîc argumentum faciunt. vt ſi verbi cauſa nunc in ignem deijciantur homines nunc in aquam: nunc ex alto loco agãtur pręcipites, nunc ſe cultris lacerent; nunc laqueo atque alijs rationibus vitam ſibi adimere conentur. Huius generis obſeſſum Sacra ſcriptura proponit. *Marc. 9.*

314. Hæc atque his ſimilia ſigna à dæmonibus excitari poſſe dubium non eſt: Paret illi ad nutum, vt in ſcholis loquimur, materia corporalis. Cum igitur in materia corporali hæc fiant omnia; opera dæmonum fieri non temere creditur.

315. Veruntamen omnino certa & indubitata hæc ſigna non ſunt. quoniam non dæmones tantum, verum etiam, præter dæmones, alios authores & cauſas habere poſſunt, quemadmodum de pleriſq; Cap. vigeſimo ſecundo demonſtratum eſt.

316. Si tamen non ex infirmitate naturali, aut triſtitia aliqua profecta eſſe conſtaret; nec hominum quorundam nocendi libidine allata: multa quoque ex ijs concurrerent; deniq; accederent illorum pleraque, quorum Capitibus præcedentibus mentio facta eſt, haud leue argumentum ſubminiſtrabunt.

CAPVT XXVI.

De ſignis, quæ ad rerum ſacrarum vſum in dæmoniacis obſeruantur, & latentes in ipſis ſpiritus produnt.

PRæter ſigna, quę dæmonum quaſi actiones ſunt, de quibus hactenus, alia iuueniuntur, quæ ipſos ex eo produnt, quod ad verba quædam prolata, aut res aliquas adhibitas pati videantur, & ij, qui obſeſsi ſunt, trepident, concucitantur, in voces prorumpant, & omnino ſibi vim inferri, magnis argumentis demonſtrent. 317.

318. Ad hæc ſigna elicienda, quamuis ſint, qui res quaſdam profanas valere velint, nos tamen ſacras vtilius & rectiùs adhiberi credimus: de quibus etiam hoc Capite.

319. Sacrarum autem rerum hîc duplex eſt vſus. nunc obſeſſi quędam iubentur proferre, nunc quædam ipſis, ſilentibus adhibentur. Prioris generis ſunt Inuocatio diuini nominis, aut alicuius Sanctorum Dei, nominis Ieſu prolatio, Pſalmi aut alicuius piæ orationis recitatio.

citatio. Si eum hæc facere recuſent, de dæmonio, non ſine cauſa, ſuſpecti ſunt. Poſterioris generis ſunt, ſi conuitiantur, terreantur, impotentes fiant, blaſphemẽt; poſtquam Sanctorum ipſis adhibitæ. Reliquiæ, aut admotæ cereæ imagines, quas Agnus Dei dicimus: aut crux fronti fuerit impreſſa, aut aqua luſtrali aſperſi, aut ſanctiſsimũ Chriſti Corpus in Euchariſtiæ ſacramento exhibitum, aut etiam in aurem ipſorum, peregrina, quam norunt, lingua, inſuſurratum fuerit illud: Deum, qui te genuit, dereliquiſti: & oblictus es Domini creatoris tui: Denique, ſi Exorciſmos intentatos vel non ferant, vel impatienter.

Deut. 32.

320. His & ſimilibus ſignis dæmones prodi dubium non erit; ſi doctum fuerit, hæc ipſis inuiſa & moleſta eſſe; & præterea non poſſe fieri, vt aut exhorreſcat Chriſtianus homo vbi hæc adhibentur; aut difficilem ſe præbeat ſi vt ipſis religiosè vtatur, vel orationes quaſdam recitet, imperatur.

321. Et quidẽ dęmones illa non ferre certũ eſt. Neq; eũ ſolũ trepidãt ad has machinas ipſis admotas, verũ etiã, quod inuiti admodũ faciunt, quandoq; ſedes ſuas relinquunt, & ſe grauiter torqueri, haud obſcuris argumentis ſignificant. verũ de hoc argumento poſterius.

Cap. 42. 43. 44. &c.

322. Vt vero homines hæc horreant, quis credat? Horrebit forſitã Chriſtianus homo, ſi Pſalmũ Miſerere vel dicat, vel dici audiat? ſi orationẽ recitet Dominicã, vel quamcunq; aliam; piã tamẽ? Si videat aut tangat Sanctorũ Reliquias? ſi ipſo præſente legãtur Exorciſmi? ſi Diabolo obijciatur, quod Deum creatorem ſuum reliquerit?

323. Reperiantur hoc tempore tam deploratæ ſalutis mortales; vt ex iam dictis quædam ferre noluit, putentque eſſe ſuperſtitioſa; quis tam eſt perditus, vt non ferat dæmonibus improperari, quod Deum Creatorem ſuum reliquerunt? Cum igitur ad hanc orationem exhorreſcant obſeſsi; cum hæc adhibentes mendacij arguant; quis dubitabit, quin trepidatio, &, quæ mox audiuntur, blaſphemiæ latentes dæmones prodant?

324. Non leue dixerim hoc ab his ſignis petitum argumentum; forſitan etiam tale, quod cùm quibuſuis alijs conferri comparariue valeat. In alijs enim, quia dæmones ſunt qui agunt, poſſunt illa, quæ in corporibus fiunt, dici non ab inhabitantibus, ſed aſsiſtentibus Spiritibus fieri: hìc, quia patiuntur, omnino in ipſis corporibus reſidere dici videtur debere, in quibus, quod patiantur, ſignis quibuſdam demõnſtrant.

325. Porro quemadmodum ſigna hæc dæmones produnt, ita dæmonum non hominum, in quibus ipſa notantur & obſeruãtur, ſunt ope-

opera. Dæmones sunt, qui hos tremores & trepidationes excitant. Dæmones, qui vociferantur, & vlulatus edunt. Dæmones, qui in in aurem insusurrantes sacra verba mendacij arguunt. Obsessi nihil hîc, nisi membra sua, inuiti, & quandoq; ignorantes, accommodant. Et hactenus de signis.

CAPVT XXVII.

De obsessorum hominum misera conditone, ob mala, quæ Dæmones, partim corporibus, partim animabus afferunt.

MIseras esse homines, qui à Spiritibus nequam obsidentur, 326.
dubium non est, vnde miseria hæc sit, siue accidat, inquirendum est. In priori enim omnes consentiunt, qui vel sciunt, quid sit homines esse obsessos, vel aliquando obsessos viderunt. Quis vnquam fuit, qui obsessis non condoluit? ipsorũ non misertus.

327. Miseria vero ex duorũ altero semper est, ex malis, quæ hominibus afferuntur, & bonis, quibus priuantur. vbi vel nullum affertur malum, vel nullius boni iactura fit, quamuis sibi miseri videantur, reuera tamen miseri non sunt.

328. Nunc, quoniam reuera miseri sunt Demoniaci, videndũ est, vtrum vel mala patiantur, vel bonorum faciant iacturam, vel simul cum bonorum iactura aduersa & mala sustineant.

329. Nec opus multis? Mala Obsesessis afferri certum est: bonis ipsos priuari certum est. duobus igitur nominibus sunt miseri.

330. Verum, quoniam & malum multiplex est; & bonorum varia sunt genera; quot & quibus bonos miseros homines priuant dæmo- Cap. 28.
nes? quot etiã, & quæ mala sunt, quæ ad portant? Hoc secundũ prius discutiamus, postea alterum persequemur.

331. Mala igitur vel corporum sunt, vel animorum. quæ & quanta dæmones corporibus afferant superius demonstratum est, dicamus igitur, quibus rebus incommodent animabus, siue quæ ipsis mala inferant.

332. Et quidem duplicia afferri fortasis dixerint, qui mores atq; studia obsessorum diligenter expendent, vnum erit internus animi Cap. 4.
dolor, qui ex tanta, quantam Obsessi perpetiuntur miseria, percipitur: alterum diuina offensa, quam peccando obsessi videntur incurrere.

333. Ita forsitan quidã. Sed tamen, vtrumq; hoc malũ obsessis dæmones nõ offerunt. Esto causa sint doloris, & tristitiæ, quã nõ paruã, ex tãta sua miseria homines percipiunt, sed tamẽ diuinam offensam

hominibus non conciliant propterea, quod hominibus, vt peccent, causa non sint, nec hominibus peccatum vllo modo possint ascribi, quod in ipsis residentes operantur dæmones.

334. Non negamus hoc loco, plurima peccata per obsessos committi. Nunquid audimus blasphemias? detractiones? cõuitia? calumnias? nunquid videmus mortem aliquibus interdum afferri? vulnera infligi? An forte hæc non peccata? vtique. diuina quoque hæc iram prouocant: sed quamuis per obsessos, non tamen ab obsessis hęc committuntur.

335. Hæc omnia dæmonum sunt opera quapropter non miseris obsessis, sed infælicibus dæmonibus tribuenda, quemadmodum alias tribuimus ijsdem reuelationem occultorum, sermonem ignotum, linguam peregrinam, membrorum tremorem, atque his similia. *Cap. 23. &c.*

336. Vnum est, quod Obsessorum dicere possumus, quod, scilicet, ipsorum membris atque corporibus nequam spiritus vtantur: lingua ad formandam vocem, ore ad euomendas blasphemias, manu ad mortem & vulnera afferenda, &c.

337. Sed tamen, nec tum ita membris hominum, quemadmodum ijsdem ipsi homines vtuntur. Dum suis vtuntur homines, actiones verè membris possunt tribui, ipsi illa ad agendum mouent, & vere mẽbra agunt. Dum verò ijs in obsessis vtũtur spiritus, nec proprie ijs operationes possunt tribui, nec vere ipsa sunt quæ agunt membra, sed aguntur potius, & impelluntur ab inhabitantibus dæmonibus.

338. Hæc causa est vt peccatum hominum non sit, quodcunque tandem hîc committitur: sed nec hominibus vitio vertatur, aut dedecori, qualecunq; etiam flagitiũ committant, quemadmodũ vitio non datur securi, quod ille latro ad homines trucidandos vtatur.

339. Hæc causa est, vt ad resarcienda damna non teneantur obsessi, si quæ per illos allata sunt. Sicuti non ipsi sunt qui peccant, ita nec ipsi damna afferunt aut corporibus aut fortunis. Quod si qui ad damnorum restitutionem quę per obsessos afferuntur, tenentur, illi tenentur, ad quos obsessorum cura quouis modo spectabit, & quorum negligentia, quam cauere poterant & debebant, damna allata sunt.

340. Hæc denique causa est, cur de Obsessis supplicia non sumantur, quamuis maxima per ipsos committantur flagitia. An forte iusta sunt ibi supplicia, vbi nulla delicta? Si pro quantitate delictorum, quantitas debet esse suppliciorum, nulla erunt supplicia, vbi nulla, quod hîc accidit, sunt delicta.

341. Porro

341. Porro quamuis à peccatis Obſeſſos liberemus, non liberamus tamen ab omnibus. quædam ſunt, quæ ipſi committunt, à quibus nō minus, quam nō obſeſſi, ſunt excuſandi. Talia ſunt, quæ & per ipſos, & ab ipſis, fiunt, & propria ipſorum voluntate perpetrantur.

342. Neque enim ſemper moleſti ſunt obſeſſis dæmones: quandoque ſibi relinquūtur, & moleſtias nullas patiuntur. Tunc quemadmodum poſſunt apud Deum mereri bene; ita & diuinam iram, proprijs peccatis, prouocare.

343. Ex auctore igitur operum peccata dæmonū & Obſeſſorum hominum diſtinguenda ſunt. Si dæmones habent auctores, dæmonum ſunt, non hominum peccata. At hominum ſunt, nō dæmonum; quorum ipſi homines cauſa exiſtunt.

344. Errant igitur plurimum, qui quęcunq; ab Obſeſſis hominibus flagitia fieri conſpiciunt, illa mox ipſis Obſeſſis tribuunt huicq; Obſeſſorum miſeriam metiuntur. Quam eſſet miſera ipſorum conditio? Si quæcunque per Obſeſſos fiunt, ipſorum culpa fiunt; quomodo Deum à peccato excuſabimus, qui iuſtiſſimas ob cauſas mortales huic miſeriæ, vt à dæmonibus poſſideantur, ſæpe ſubijcit? Et Sancti quidam viri, Deoque chariſſimi inueniuntur, qui dęmonum carnificinam, in ſuorum peccatorum vindictam, à Deo poſtularunt; an forte etiam poſtularūt, vt Deum peccatis offenderent? & hæc illis pro peccatorū expiatione exercitatio & vexatio tribueretur, quam ſine Dei grauiſſima offenſa ſuſtinere non eſſet poſſibile? *Cap. 32.* *Theſi 433.*

345. Errant quoque, qui omnia, quæ per Obſeſſos fiunt, dæmonibus obſidentibus tribuunt; omnibus cenſent veniam dandam. Non omnia dæmonibus tribuenda. non omnibus venia danda. pleraque contriti cordis ſignificatione; ſacramentali confeſſione, digniſque pænitentiæ fructibus ſunt expianda.

346. Errant, qui culpas ipſas partiuntur, partimque cenſent dæmonibus, partim obſeſſis tribuendam. quamuis forte in aliquibus partitio hæc locum habere poſſit, nō tamen habet in omnibus. quædam totę dæmonibus ſunt tribuendæ; quędam Obſeſſis totæ.

347. Dictis addendum eſt, quod quamuis peccatorum dæmones in Obſeſſis hominibus cauſa non ſint; nec vllam per ſe culpam ipſis affricent, ad peccata tamen multum, eoſdem poſſint promouere & impellere. Nec mirum. Si poſſunt, quos non poſſident; quidni poterunt, quos poſſident?

348. Quot vero impellunt ex ijs, quos non poſſident? Id Chriſti ſatis ſuperque docet oratio; dum principes huius mundi ipſos vocat. docet oratio B. pauli, qui & principes vocat poteſtatis aeris, &

Ioan. 12. Ephes. 1. De agone Christi. cap. 1.

operari dicit, in filios diffidétur. docet Sanctiss. Augustin. qui appellat cupiditatũ Principes, quibus concupiscitur omne quod transit.

349. Et ad quot, quamq; diuersa impellunt peccata? Excitant in alijs odium fraternum, quoniam, vt Apostolus loquitur: qui odit fratrem suum homicida est, & diabolus homicida fuit ab initio. In alijs studium mentiendi: hinc diabolus mendax dicitur à domino, & pater eius. In alijs libidinem: ob quam causam ab eodem domino dicitur Spiritus immundus. In alijs superbiam: hinc dæmon dicitur Rex super omnes filios superbiæ. In alijs auaritiam, propter quod de Iuda auaro dicitur; vnus ex vobis diabolus est. In alijs iracũdiam: vt ob id optimè admonuerit Apostolus curandum, ne sol occidat super iracundiã, ne sit locus datus diabolo. In alijs dolum & deceptionem, vt Apostolus indicat, cum Elymam Magum vocat filium diaboli.

1. Ioan. 3. Ioan. 8. Luc. 11. Iob. 41. Ioan. 6. Ephes. 4. Act. 13.

350. Hæc possunt in non obsessos Spiritus: poterunt, eadem in miseros Obsessos. Non minor est in hos, vt diximus, quam in nõ obsessos ipsoram potestas. quid, quod in hos plus posse, videri debeant? tum quia à pluribus & maioribus bonis possessos à se, impedire valent; tum etiam, quia in vires illas, quas peccando voluntas sequitur, maiores possunt facere impressiones.

351. Vtroq; enim modo ad peccatum calcar addi, dubium nullum est. priori quidem, quia virtutum officia haud parum impediunt peccata: quapropter dum in his homines impediũtur, ad vitia quasi incitantur: posteriori verò, quia arduum est, & difficile voluntati, vt aliam ingrediatur viam, quam ad quam apparentis, boni specie, aut appetitus atque affectuum impulsu inuitatur.

352. Iam verò dictis rationibus in Obsessos plurimum possunt dæmones. Possunt in virtutum studio impedire: possunt in illos facultates, ad quas se voluntas accommodat, magnos impetus facere. prius illud sequenti Capite demonstrabitur: posterius intelligit, qui eos meminerit Dæmonum esse vires, vt & specie apparentis boni possint facultates, quas Cognoscitiuas dicimus; dementare, & mirabiles in corpore atque appetitus facultatibus motus ciere.

353. Tribus igitur modis ad peccata Obsessos promouebunt Dæmones. vno indirectè, duobus directè. Indirectè dum à bonis vel auocant, vel impediunt: Directè, primò dum specie fallacis boni inuitant; deinde dum vt voluntatem ad peccandum inclinent potentias inferiores appetitiuas, & prauos in homine motus in subsidium assumunt.

354. Sed tamé ita promouent, vt suam voluntati libertatem nunquam

quam deuiant; nullam etiam eidem necessitatem imponant. valeant viribus Impostores quam maximis, tantis non valent, vt hominum voluntates, quo delectat, possint impellere,

355. Et quamuis maximas ex omni parte machinas adhibeant: plena tamen est libertas voluntati; non ea tantum ratione, quod cogi non possit; sed etiam, quod conatibus dæmonum valeat non assentiri; valeat se opponere, valeat superior esse; valeat contraria virtutũ studia exercere.

356. Hinc sequitur ex hac dæmoniũ vexatione Dæmoniacos posse quæstum facere. quo modo verò? si impotentibus dæmonum conatibus resistant, & dum ad peccata vrgentur, in peccata non consentiant. Hîc, vt difficilior victoria; ita speciosior triumphus, & merces copiosior. Atque hoc de malis, quæ per spiritus nequam obsessis hominibus afferuntur dictum sit. Nunc quibus bonis per eosdem priuentur, videamus.

CAPVT XXVIII.

De obsessorum misera conditione, ob bona, quibus per dæmones priuantur.

QVamuis bonorum genera multa sint, de quibus tamen præsentis Capitis inquisitio est, ad duo prima genera possunt reuocari. Quædam enim sunt futuræ vitæ, quædam præsentis futuræ vitæ sunt gaudia regni cęlorum; huius, quecunque ad futuræ illius vitæ conducunt. 357.

358. Posteriora hæc in triplici sunt ordine. primo sunt habitus Theologici, Spiritus S. dona, atq; imprimis fides. secundo sunt exercitia virtutum, quæ bona opera dicimus. tertio est vsus sacramentorum, præcipuè verò, sacrosanctissimę Eucharistiæ.

359. De his quæstio est. Quæritur; Vtrum his omnibus obsessos homines priuent spiritus, ita scilicet, vt ad vitam æternam aditus ipsis sit præclusus: orbentur Christiana fide: non possunt quidquam boni, quod illis conducat ad vitam æternã. Non etiam admittendi ad sanctissimum Eucharistiæ sacramentum, atque alia Christianæ religionis mysteria. Quod res est, breuiter definimus.

360. Spe vitæ æternæ non priuant dæmones dæmoniacos. Nõ idcirco, quia aliquis obsessus est, à regno cælorum est exclusus. Assertioni facilè credunt, qui regni illius norunt illas esse leges: vt nullum repellat, nisi quem conscientia peccati alicuius lethalis grauat: à quo cum liberi esse possunt ij, quos dæmones inhabitant, omninò credẽdum est, non ijs aditum ad cælum esse præclusum.

361 Fide Obsessos priuat Daniel Tossanus Professor Heydelbergensis,

Epist. ad Petrum. Thyræum. Heb. 13. gensis. sed male. Si saluari, non possunt, qui fide carent (sine fide enim impossibile est placere Deo) saluari autem possunt dæmoniaci, dũ ex hac vita discedunt, quomodo dici potest, ipsos carere fide?

362. Et quid est, quod fide priuat? An Spirituum tanta est in homines potestas; vt & corpora, quæ ingrediuntur possunt vexare, & mentem suo decore atque lumine spoliare? Possint quiduis in corpus: in animam possunt nihil. Solus Deus est, qui in animas, quemadmodum & spiritus omnes, plenum absolutumq; habet imperium.

373. Quæ fidei, eadem aliorum habituum, qui in anima sunt, ratio est. vt non fide; ita nec ijs priuare possunt dæmones. Quod si quãdo horum iacturam obsessi faciunt, proprijs hoc ipsorum fit demeritis, non vi atque efficacitate Spirituum.

364. In virtutum exercitio quoque eadem Obsessorum, atq; non Obsessorum conditio est. Non peccant semper non obsessi: nec peccant semper Obsessi. Possunt tam hi, quam illi virtutum Theologicarum, atque Moralium exercere officia. Possunt actus edere, quib⁹ diuinam sibi misericordiam cõciliant; quibus gratiam augeant; quibus gloriam eiusque augmentum acquirant, prout conditio status eorum, à quibus opera hæc proficiscuntur, permittit.

365. An fortè ab Altaris Sacramento arcendi sunt dæmoniaci? Nõ sunt. Patrum pro ipsis est sententia. Eis, inquit Crassianus, teste D. Thoma, qui ab immundis vexantur Spiritibus, communionem sacrosanctam, à senioribus nostris nunquam inuenimus interdictam. Hic locum habet, quod in Arausicano Concilio habetur, canone 3. Autentibus quæcunque pietatis officia conferenda sunt.

3. p. q. 8. at 9.

26 46. cap. qui recedunt.

366. Verum, quamuis Obsessis communionem sacram porrigi posse dicamus; non dicimus tamen omnibus porrigendam, sed nec quouis tempore, quibus alioqui permitti potest, porrigendam. Obsessorum quidam sunt, quas ab ineunte ætate dæmones possederũt, & molestare nunquam desierunt, qui præter externam hominis formam, vix quidquam hominis habent: hos quia à bestijs non multum dixerimus differre, à communione censemus arcendos. Adultorum est hic cibus, postulat; vt nullus, nisi probatus, accedat. quod cum in Obsessis desideretur: non iudicamus ad Dominicam mensam illos admittendos.

Sunt alij qui tantas molestias à Spiritibus nõ patiuntur, sed quandoque requiem habent: sibi interdum relinquuntur, sibi sunt præsentes. hi, quia hunc cibum ab alio valent discernere, & ad eundem se cum reuerentia suscipiendum præparare, liberè possunt ad ipsum cum fructu percipiendum, accedere: veruntamen nunc temporis,

quando

quando dæmones molesti non sunt, nec vlla sacramento irreuerentia timetur.

368. Minor est de alijs sacramentis difficultas. Si de peccatis commissis dolere possunt; si facere propositum melioris vitæ; si coram Sacerdote facere peccatorum confessionem; quidni absolutionis beneficium, in penitentiæ sacramento percipient?

369. Sic, si baptizati nondum, sunt Obsessi, possunt baptizari: præsertim, si, dum sibi præsentes fuerunt, sacramentũ baptismi petiuerunt. possunt quoque baptizari, etsi baptismum nunquam petiuerunt, modo Christianis parentibus nati sint, & ratione tantum nunquam valuerunt, vt baptismum petere potuerint. Si Christianorum infantibus baptismus conferri potest, his non potest?

370. Ex dictis sequitur Conditionem Obsessorum non esse omnium miserrimam. Multi sunt, qui; quamuis non videantur, multò tamen sunt Obsessis miseriores.

371. Deterior est Conditio Infidelium, siue illi Hæretici sint, siue Pagani, siue Iudæi. Destituti sunt hi summo maximeque necessario bono; quo sine impossibile est placere Deo: hoc obsessi destituti non sunt. Hebr. 13.

372. Deterior quoque eorum conditio est, qui in peccatis sunt lethalibus. Nullum hi ad vitam æternam ius habent. Omne, quod habuerunt, per peccatum amiserunt. Hoc priuati nõ sunt Obsessi. possunt Dei gratia esse instructi; atque, vt filij Dei, hac ratione castigari, absque vlla salutis æternæ, & humanæ felicitatis iactura.

373. Deterior etiã est eorũ, qui per Ecclesiasticã Censurã à Christi corpore seiuncti sunt: non idcirco solum, quia ad sacramenta percipienda non admittuntur; quæ Obsessis negata non sunt; verum etiam, quia bonorum, quæ in Christi Ecclesia omnibus fidelibus communia sunt, fructu priuantur, & in salutis discrimine; nisi ad Christi Ecclesiam redeant, versantur; quæ in Obsessos non cadunt.

374. Parua igitur, vel nulla, est Obsessorum miseria, dicet aliquis, si ex bonorum iactura, quæ obsessi faciunt, illa peti debet. Quid ita? quoniam hactenus demonstratũ est, & nullo bonorum triplicium quæ posuimus, ipsos priuari, & præterea multo malorum esse conditionem Obsessorum, quam aliorum aliquorum; quos tamen non omnino infelices iudicamus.

375 Esto, sint alij Obsessis infæliciores; sed tamen non idcirco ipsorum nulla miseria. etsi minor sit, aliqualis tamen est: Non etiam Obsessos priuent dæmones ijs bonis, quorum meminimus; priuant tamen bonis, & priuant multiplicibus.

376. Duplicia præcedenti Capite mala distinximus, Corporis & Animæ: distinguimus iam duplicia bona: nam & Corporis quædam sunt, & quædam Animæ. Si dæmones animæ bonis non priuant; profectò Corporis priuant. Res clara est eorum exemplis, quos Obsessos accepimus.

377. Sed & in Animæ bonis miseri detrimenta patiuntur: & quidem illis ipsis, de quibus initio præsentis Capitis quæstio fuit instituta. quod qua ratione fiat sequentibus demonstramus.

378. Non est adempta spes vitæ æternæ per dæmones Obsessis: ita superius Thesi 359. sed tamen, qui propter grauia crimina ipsi sibi causa fuerunt, vt hanc dæmonum carnificinam sustineant; & iusto Dei iudicio Spiritibus nequam relinquuntur; nec tantum spacij à vexatione liberum habent, vt ad se aliquando redeant, & de commissis peccatis pœnitentiam agant; in præsentissimo salutis discrimine versantur.

379. Fide non priuant Obsessos ipsi dæmones: ita Thesi 361. veruntamen quosdam ne ad fidem animum adijciant, impediunt: alios etiam, qui fide instructi sunt, ne fidei actus, cum suo emolumento, liciant, retardant.

380. Quæ fidei, eadem est aliorum habituum ratio. Nam quibus impedimento dæmones sunt, ne fidem Christianam complectantur; illos quoque, ne reliquos, qui vel fidem sequuntur, vel cum fide coniuncti sunt, habitus obtineant, impediunt. & quemadmodũ quosdam retardant, ne fidei actus exerceant; ita ne reliquarum virtutum qualescunque etiam illæ sint. Quod igitur diximus, Thes. 364. in virtutum exercitio Obsessorum, & non Obsessorum eandem conditionem esse; ea ratione dictum est, ne hoc ipso, quia obsessi sunt, hominibus virtutum officia interdicta crederetur: quoniam, non quicunque obsessi sunt, à virtutum schola sunt exclusi, quamuis magna detrimenta persæpe patiantur.

381. Quid, quod præcipua bonorum iactura, quam patiuntur dæmoniaci ex virtutum officijs petatur? Norunt qui in Catholica religione probè instituti sunt, haud parua ad animas lucra ex virtutum studio prouenire. Norunt magnam messem in animarum horrea inuehi, per Iustitiæ Christianæ officia. quando igitur ab his dæmoniacos dæmones auocant: quando in his impediunt, vel retardant; magnis bonis mortales, dæmonum malitia, priuari negari non præest.

382. Sed forte virtutũ studia non valent impedire spiritus. Quidni valerent? valent optime, & valent non vno, sed multis modis.

Nam principio multa ſunt, quę non niſi corporum miniſterio exercentur; hæc, quoniam corpora in ſua poteſtate habent dæmones, ipſorum opera & poſſe impediri & frequẽter impediri extra omnem controuerſiam eſt. Deinde mentem pręſentem eadem poſtulant; &, vt cum ratione atque iudicio fiant, requirunt: at mens, cum ad phantaſmata (in quæ haud parum poſſunt ſpiritus) in ſuis operationibus recurſum habere debeat; tam facile perturbabitur, & impedietur; quam eſt facile à Spiritibus hominis phantaſiam perturbari. Requirunt tertio operam voluntatis, ſine qua nihil prorſus in homine rectè peragitur: at in hanc quidem per ſe nihil poſſunt dæmones; ſed tamen, quia ipſa in corpore eſt, corporis commodis iuuatur, & detrimentis retardatur. quapropter, qua ratione corporibus incommodant ſpiritus, eadem voluntatem impediunt.

383. Ex dictis perſpicuum eſt, quæ in tertio bonorum genere, ſacramentorum inquam vſu, detrimenta dæmoniaci capere poſſunt. Cum enim hæc, vt plurimum, ſint vel actus virtutum, vel cum virtutibus coniuncta; eadem in Sacramentorum vſu detrimẽta patientur dæmoniaci, quæ in ipſis ſentiunt virtutum officijs. Hæc de bonis quibus Obſeſſi priuantur.

CAPVT. XXIX.

An ſemper ſuæ miſeriæ & tyrannidis, quam patiuntur Obſeſſi à dæmonibus, ſint cauſa.

DE cauſa, ob quam homines à dæmonibus obſidentur, quæſtio eſt; atque, Vtrum ipſimet ſuorum malorum authores ſint, in controuerſiam vocatur: quanquam propriè non tã hoc, quam vtrum ſemper authores ſint, quæritur: & ſi non ſemper ipſi; quibus nam cauſis ipſorum miſeria aſſcribenda ſit. 384.

385. Vnum igitur eſt, quod hoc loco quaſi ponitur; alterum, quod in controuerſiam vocatur; tertiũ, quod ſe vltro quaſi inſinuat, & reſponſionem poſtulat. Ponitur obſeſſos quandoque malorum ſuorũ eſſe cauſam: quæritur, An etiam ſine ſuo merito hæc aliquando patiantur. Ad hæc accedit, vt quoniam ſine Dei prouidentia hîc nihil fit, explicemus, quantum conſequi poſſumus, eiuſdem prouidentiæ cauſas quando abſque vlla ſua culpa mortales dæmonum tyrannidem patiuntur.

386. Hypotheſis certa eſt. Conſtat frequẽtiſſimè accidere, vt propter peccata ſua dæmonum carnificinã ſuſtineãt homines. Tradidit Satanæ Corinthium quendam D. Paulus, propterea, quod inceſtum 1. Corinth.

I. Timo 4. commisisset. Idem Paulus Satanæ tradidit Hymeneum & Alexandrum, ob blasphamias.

387. De Maria Magdalena testatur historia Euangelica, pluribus locis, Dominum septem dæmonia eiecisse; & quamuis disertis verbis causam non aperiat, ob quam fuerit obsessa; peccatis tamẽ suis id ipsam meruisse, insinuat, dum peccatricem compellat, vt de patrum sententia hic nihil.

Marc. vltimo. Ians. c. 55.

388. Non obscurè idem docet cuncti Oratio, quando his verbis dæmonum studium explicat: Cum immundus spiritus exierit de homine, perambulat per loca inaquosa, quærens requiem: & non iuueniens dicit. Reuertar in donum meam vnde exiui. Et cum venerit, inuenit scopis mundatam, & ornatam. Tunc vadit, & assumit septem spiritus nequiores se, & ingressi habitant ibi. Cur redit in domum spiritus, vnde exiuit? Quia quam in locis aridis non inuenit, in illa inuenit, requiem. at requies illi summa est, in impiorum cordibus. ibi igitur sedes figet; ibi habitaculum eliget.

Lucæ 11.

389. Sententia B. Hieronymi est, atque Epiphanij, Assyriorum Regem Nabuchodonosor à dæmonibus obsessum fuisse. Nec displicet sententia: quoniam non parua Obsessi hominis exhibuit signa. Quis vero potest dubitare hoc malum peccatis eius accidisse? Si non id consilium Danielis eleemosynam suadentis, perfecto hęc probat, quæ in auribus eius insonuit, oratio: Tibi dicitur Nabuchodonosor Rex: Regnum trãsibit à te, & ab hominibus eijcient te: & cum bestijs feris erit habitatio tua: fænum quasi bos commedes, & septem tempora mutabuntur super te; donec scias quod dominetur excelsus in regno hominum, & cuicunque voluerit, det illud.

In Dомet. In Vita Dan. Dan. 4.

390. Si Saul Regem Obsessum fuisse dicamus, egregiè nostram Assertionẽ cõfirmabit. An nõ sua culpa fuit Obsessus? Cur igitur toties reprehenditur? cur regnum quod humilitate obtinuit, superbia dicitur amisisse?

I. Reg. 15.

391. Profana exempla hîc plura sunt. Sufficient tria. A dæmone correpta est Geilana Franconię Ducissa, quod S. Kilianum, qui duci, vt ipsam, (fratris coniugem) dimitteret, interfici curauerit. Correptus latro quidam Longobardus ob furtum quod commiserat; & quia S. Mennæ pijs adminitionibus non acquiescebat, vt testatur, vt testatur B. Gregorius. Correptus Gundericus VVandalorum Rex, quando templum, vt illud spoliaret, ingressus est.

In vita Kilia. Sigisbertus. Lib. 4. Dial. c.

392. Dictis vnum addimus ex B. Hieronymo, &, quia pluribus locis, in hac disputatione, seruit, ipsius Hieronymi verbis. Gazensis Emporij oppido, inquit, Virginem Dei vicinus iuuenis deperibat. Qui

In vita Hilar.

Qui cum frequenter tactu, iocis, nutibus, sibilis, & cæteris huiusmodi, quæ solent morituræ Virginitatis esse prompta, nihil profecisset; perrexit Memphim, vt confesso vulnere suo, magicis artibus rediret armatus ad virginē. Igitur post annum doctus ab AEsculapij vatibus, subter limen domus puellæ, tormenta quædam verborum, & portentosas figuras, sculptas in æris Cyprij lamina, defodit. Illico insanire virgo, & amictu capitis abiecto, rotare crimen, stridere dentibus, inclamare nomen adolescentis. magnitudo quippe amoris eam in furorem verterat. Perducta à parentibus ad Monasterium, seni (Hilarioni) traditur, vlulante statum, & confitente dæmone: vim sustinui, inuitus sum adductus; quam bene Memphis somnijs homines deludebam? O cruces, O tormenta quæ patior? Exire me cogis, & ligatus supter limen teneor. Non exeo, nisi me Adolescens, qui tenet, dimiserit. Tunc Senex Grandis, ait, fortitudo tua; qui lino, & lamna strictus teneris. Dic, quare ausus es ingredi puellam Dei? Vt seruarem, inquit, eam virginem. Tu seruares proditor castitatis? cur non potius in eum, qui mittebat, es ingressus? Vt quid, respondit, intrarem in eum, qui habebat collegam meum, amoris dæmonem. Noluit autem Sanctus iubere signa perquiri, ne aut solutis incantationibus dæmon recessisse videretur; aut ipse sermoni eius accommodasse fidem, asserens fallaces esse dæmones, & ad simulandum callidos. Seuerè autem reddida senitate increpuit Virginem, cur fecisset talia, per quæ dæmon intrare potuisset. ita B. Hieronymus.

393. Egregiè Hypothesin hæc exempla confirmant. sed non minus ratio. Quid mirum, si per dæmones in præsenti vita Deus peccata vindicet, quæ per dæmones in futura æternū est vindicaturus?

394. Quid mirum, si in homines immittat Spiritus nequam, qui pœnas, ob male etiam vitam exigant, quando non raro spiritus excitauit, vt, quamuis nō in hominibus, sed extra homines positi, extrema mala, atque adeo mortem infælicibus afferrent? Optimè dictum est à Psalmographo, quod mittat indignationem iræ suæ, per Angelos malos. *Psal. 70.*

395. Non vna ratio peccata vindicandi Deo est, varias habet. Nunc pugnat pro ipso elementa & cælum, nunc armat senas bestias. vtitur etiam spiritibus, aliquando bonis, aliquando malis. Et quidni? *Sap. 5.* Nonne pro ipso pugnaturus est totus terrarum orbis?

396. Hinc bene B. Augustinus. Dæmones, inquit, nisi quos fallendo decceperūt, possidere non possunt. & rursus: Potestas inimica vincit aut subiugat neminem, nisi societate peccati. *4. Ciuit. c. 32.* *10. Ciuit. c. 22.*

CAPVT XXX.

Ob quas suas culpas Obsessi patiantur tyrannidem Dæmonum.

397. Vlpæ aliæ Lethales sunt, aliæ Veniales. Illæ diuinam vindictam prouocant; & Mortales, quia mortem animæ afferunt, dicuntur; hæ nomen à venia, quam facile obtinent sortiuntur. Vtrumq; genus varium est, & multiplex; prout contingit Deum varijs multisque modis offendere.

398. De his quæritur, quænam sint, quæ Dæmonibus ostium, vt in homines ingrediantur, patefaciunt, an lethales tantum, an etiam veniales: Et si vel alteræ, vel vtræque; omnesne illius generis id præstent, aut potius in singulis generibus certæ sint, & determinatæ. Res, quia difficultatem non ita magnam habet, breuiter expedienda est.

399. Certum est ob Lethales, homines à Dæmonibus possideri. Docent hoc omnia propemodum superioris Capitis exempla; tam illa, quæ sacræ literę, quam quæ prophanæ historiæ subministrant: quocirca longiori probatione opus non est.

400. Certum quoque Veniales culpas Dæmonibus homines ingrediendi occasionem prębuisse. forte hoc probat exemplum puellæ, quod alias ex B. Hieronymo adduximus. forte etiam alterius, cuius Prosper Aquitanicus meminit; quæ cum in balneo quoddam veneris simulachrum nimis impudice intuita esset, seque eidem assimulasset; mox à Diabolo obsessa est; & ita vexata, vt nequam Spiritus gutturis meatus occuparet, facultatemque sumendi cibum & potum ad septuaginta dies adimeret.

Thes. 402.

Lib. 6. de promiss. & prædictio.

401. Quod si de harum Veniali culpa dubium est, certe dubium non est de Abbatis Mosis, & Virginis cuiusdam monialis, quorum ille teste Cassiano possessus fuit propter impatientiam, & durius prolatum verbum: hæc propter leuiorem gulam, vt habet B. Gregorius lib. I. Dealog. cap. 4. Cum vtrisque coniunxerim, cuius in vita D. Bernardi fit mētio, qui quod in oratione distractus esset, à dæmone fuit obsessus.

Lib 7. coll. c. 27.
Lib. 2. cap. 1.

402. Et quamuis venialia, leuia peccata sint, & à venia, vt diximus, qam facileo btinent, nomen habeant; nulla tamē fit hominibus iniuria quando etiam hæc propter, dæmonū carnificinæ traduntur: quoniam quæ comparatione lethalium leuia sunt; comparata cū pænis quibuscunq; magna sunt & illas longissimè post se relinquunt.

403. Nec nouum videri debet, quod ob venialia carnificinam dæmonum, mortales sustineant: quoniam iustissimo Dei iudicio fit, vt etiam

etiam absque vllo suo demerito quidam eandem subeant. verũ quoniã hoc argumentũ pluribus indiget, sequenti capite explicandũ est.
404. Nunc quoniam diximus multiplices esse, tã veniales, quam mortales, culpas; vtrum certa quædam peccatorum genera sint, quæ iustius dæmonum patiantur vindictam, & facilius ijs aditum patefaciant, inquiramus.
405. Quod res est breuiter dicimus. Certũ est hîc constitui posse nihil. Quemadmodum veniales, & Mortales culpæ aditum dęmonibus ad ingrediendũ homines patefaciunt: ita quæcunq; illæ sunt, si ita Deus permittat & velit, patefacere possunt.
406. Veruntamen non negauerim quasdam esse, quę facilius aditum præbeant: vt quas vel Deus iustius hac ratione vendicare videtur: vel ob quas ipsi dæmones in homines ingressum magis possint affectare & desiderare. Et quæ illæ?
407. Prima est Infidelitas, seu agnitæ veritatis impugnatio atque abnegatio. Ita docet ex Cypriano Stapletonus multos olim à dæmonibus idcirco obsessos fuisse; quod à fide recessissent. Et nonne dignum, vt in eos pater mendacij potestatem habeat, qui veritatis Magistrum respuunt? possideantur à potestatibus tenebrarum, qui in suis cordibus nolunt splendere lumen veritatis? *In dom. 3. Quadra. Cypr. lib. 4. c. 7. & serm. de lapsis.*
408. Altera est Sacrosanctæ Eucharistiæ abusus. Pro hac ibidẽ affert exẽpla Cyprianus; referens & viros, & mulieres à Spiritib⁹ malis obsessos fuisse; quod sine Confessione, atq; pęnitentia peccatorum, ad mensam Domini accessissent. Forte cum his quidam Corinthiorum coniungendi, quos infirmatos & morbis subiectos recensent Apostolus. quod non probati sacramentis altaris communicarent. *1. Cor. 11.*
409. Tertia est blasphemia. Hæc dæmonibus ostium aperuit, qui Alexandrum & Hymenæum sunt ingressi. Certe blasphemi digni sunt, vt à spiritibus blasphemiæ occupentur. *1. Timo. 5.*
410. Quarta est peccatum Superbiæ. Nonne conuenit, vt qui est Rex super omnes filios superbiæ, in superbis sedem habeat? in ipsos potestatem exerceat? Conuenire docet magno suo malo superbissimus Assyriorum Rex Nabuchodonosor, vt alios innumeros prætermittam. *Iob 41. Daniel. 4.*
411. Quinta est Luxuria. Ob hanc Corinthius ab Apostolo traditus est Satanæ. Forte ob eandem septem dæmoniorum tyrannidem passa est Magdalena. Ob eandem, si non obsessi, profecto interfecti viri septem, qui Sacram expetierunt. Sed & puella quædam, quia impudentius Veneris simulachrum aspexit, eidemque se confirmauit à dæmonio obsessa est. vt notauit Prosper Aquitanicus. *1. Cor. 5. Mar. vlt. Tob. 6. Thesi 410.*

Com-

Lucæ 11. Commodum dæmonum domicilium sunt Luxuriosi. Sunt enim & dicuntur Spiritus immundi, amant loca humida: non inueniunt re-
Iob 40. quiem in aridis. virtus eorum in lumbis & vmbelico.

412. Sexta Liuor & Inuidentia. Testis huius est primus gentis Isacidæ Rex Saul. qui quoniam in innocentissimum, optimeque de
1. Reg. 16. Repub. meritum Dauidem ira inuidiaque flagrauit, à Domini spiritu relictus est, & à Nequam possessus. Et, si inuidia diaboli pecca-
Sap. 2. tum intrauit in mundum, ab inuidis abhorrere possunt dæmones.

413. Auaritia etiam inter culpas est, ob quas dæmones facilem aditum habent. Posset hoc forsitan recentibus nouisque exemplis
Ephes. 5. doceri: sed his opus non est, cum magnum argumentum Apostolus præbeat, tum quando docet Auaritiam esse Idolorum seruitutem, tum quando asserit in laqueos Diaboli atque varios tentationes incidere, qui diuitijs student, & sectantur pecunias.

1. Timot. 3. 414. Ad has accedit, quæ sanctis hominibus affertur persecutio. Ob hanc à dæmonibus Obsessi plurimi: inter alios etiam Geilana Franconiæ Ducissa ob necem S. Kiliano procuratã. Et Quidni Diabolos socios habeant & hospites, qui sanctos viros dæmonum hostes cane peius & ague oderunt?

415. Addiderim dictis filiorum in parentes impietatem. verisimile est hos facile perpeti obsidentes dæmones, quoniam sæpe extra se positos experiuntur carnifices. Rẽ vno exemplo Alexandri ab Ale-
Lib 4. genial. dierũ cap 19. xandro verbis probamus. Res admiratione digna est, inquit, quã recenti admiratione comperimus Romæ. Quippe nota res est: cũ apud Gabios quidã infimę sortis, & obscuris natalibus adolescens, vesanus & furiosus, cuius praui mores & vita facinorosa fuerat, in parentem grauibus iurgijs cõuiciatus foret, post iurgia immodica, cũ furijs agitatus, aduocato dæmone, cui se deuouerat homo ille improbus & impurus, furore cęcus & amens discessisset, & Romam petere cæpisset eo consilio, vt aliquod dirum facinus in patrem moliretur, dum iter faceret, dæmonem facie hominis truculenta, sordida barba & capilla, vesteque obsoleta & squallida obuiam habuisse. quo cum simul pergerent, illum interrogasse iuuenem, quem animo anxio & sollicito videbat, quid tam tristis incederet. atq; ille, cum quid iurgij cum patre fuisset, quodque aliquid scelesti facinoris patrare cuperet, respondisset: Dæmonem illum se quoque simuli casu percitũ fuisse dicere: proinde pergerent, & suas iniurias vltũ irent. Cumque nocte appetente ad vrbẽ applicuissent, in proximo hospitio diuertisse, atque in cubiculum, quod à caupone vtrique exhibitum fuit, haud multo post, cubitum iuusse. Cumque vna cubarent,

pestem

pestem illam immanem, cum illum somno oppressum videret, infestis manibus iugulum hominis apprehendisse, vt elisis faucibus necaret, quem iam oppressisset, ni expergefactus ille, Dei opem & auxilium aduocasset: quo audito furiam illam teterrimam stridore & tumultu maximo, tantoque impetu cubiculum, vnde euasit: dicitur collisisse, vt tigna & tectum euerterit, tegulosque penitus perfregerit. Ita Alexander.

416. Decima culpa est Iurgium atque Conuitium. Hæc enim cũ sine irato animo non sint, & quandam quasi coniunctam furiam habeant, optime homines ad dæmonum domicilium disponere videntur. Quid quod inter furiosum atque obsessum vix vlla videatur esse distantia? Quidquid sit: ab his non ita procul abesse dæmones alio exemplo idem Alexander demonstrat, quod eiusdem quoque verbis ascribimus. Autor est, inquit, Thomas monachus, homo *Ibidem.* minime malus, cuius ego fidem authoritatemque pluribus in rebus expertus didici, qui serio mihi retulit, quod cum in monasterio & sacris ædibus, quæ in Lucanis montibus sunt, cum pluribus iurgatus foret, & post immodica conuitia & rixas, animo perturbato inde se proriperet, cum per nemora iter solus intenderet, speciem hominis vultu tetro, nigra barba, promisis tunicis, vultu aspectuque deformi, & sæuo, obuiam habuisse: quem cum compellaret, quid ipse solus per deuia errabundus incederet, dixit, equum, quo vectabatur amisisse, atque in proximos campos illum euasisse credere: cumque per sinus inuios equum vnà quæsitum pergerent, ad profluentem, in cuius alueo gurgites magni, & formidabiles redundabant deuenisse. Et cum monachus vt aquam traijceret, calceos sibi eximere appararet, illum magnopere coëgisse, & tandẽ peruicisse, vt super spatulas suas ascenderet, potiusq; à se, qui corpore maior erat, vectaretur, qui acquiescens, cum super illius spatulas, vt succolaretur, monachus ascenderet, illeque iam aquam ingredi appararet, dum vada exquirit, illius pedes non humana, sed tetra & deformi specie conspexit: quo animaduerso, horribili terrore percitus, Deum, vt sibi præsto esset, acclamauit. Mox dæmonem, & diram illam speciem, diuino audito verbo, stridore quærulo, & vi maxima, quanta dici potest, ita è conspectu abijsse dicit, vt criminentem quercum ingenti impetu colliserit, ac perfractis ramis funditus euerterit. Et hoc Alexander.

417. Vndecima culpa est Dei contemptus, siue religionis, & pietatis neglectus. Cum enim duo sunt Domini, quibus seruire necesse est, Deus, & dæmon, ad dæmonis castra accedunt, quicunque

Deum, summum bonum deserunt pro hac re facit exemplum, quod iam secundo citatus affert Alexander de Iuuene quodam, quem horribili specie infestis manibus Diabolus inuadere querebat, quia, vt verbis Alexandri vtar, constabat prauis illum moribus & inciuilibus cum Dei contemptu diu vixisse.

418. Timere etiam Dæmones possunt, quæ se Dæmonibus deuouent, &, vt abripiantur, sibi præcantur. Nec immerito. Nonne iustè quis illius carnificinæ præest subiici, quem suum carnificem efflagitat? Et si plurimos obsederunt Dæmones, qui non sibi, sed quibus alij, Dæmones sunt imprecati; quid nouum si eos ingrediantur, qui eundem & sibi precantur, & precando grauiter diuinam maiestatem offendunt.

Cap 16.

419. Ad hos proxime Magi & Diuinatores accedunt, qui, si non se dæmonibus deuouerunt, magna profecto & sacrilega cum iis habent pacta & fœdera. Dæmones iisdem miseram aliquando mortem attulisse dubium non est. eosdem à Dęmonibus etiam interdum fuisse obsessos probat historia ex B. Hieronymo alias allata. Verum quidquid de his sit, si iustum est, vt quo quis peccauit, eo puniatur; nullam his dicemus fieri iniuriam, si tortores experiantur, quorum simulata habuerunt obsequia.

420. Dictis adiungo Sacramenti Confirmationis contemptum, vel neglectum. Nouimus non vnum, sed plures, qui graues Dæmonis molestias & persecutiones sustinuerunt, antequā Sacramento Confirmationis essent initiati, à quibus mox percepto sacramento fuerunt liberati. Quidni vero vel tales ingrediatur Diabolus, vel ingredi postulabit, quibus alioquin est molestus.

421. Possunt iam à nobis recensitis peccatis plura addi: sed quoniam hæc præcipua existimamus, & reliqua ad ipsa reuocari possunt, finem facimus: atque, vtrum etiam absque culpa sua homines à Dæmonibus posidеantur, inquiramus.

CAPVT XXXI.

Homines quandoq; non ob proprias, sed aliorum culpas Dæmonum tyrannidem perpeti.

ALiquando homines absque vlla sua à Dæmonibus posideri, clara est Confessio B. Hieronymi. Quæ causa est, inquit, vt sæpe bimuli, trimuliue, & vbera materna lactantes, à Dæmonio corripiantur? Inuisibilia hæc inscrutabili altissimi Dei iudicio sunt relinquenda. ita B. Hieronymus.

Cum

423. Cum B. Hieronymo consentit D. Chrysostomus, qui in libris, quos de prouidentia scripsit, etiam in hoc diuinā prouidentiam cognoscit, quod Sanctiores homines aliquando dæmones possideāt, quos dum in peccatis volutarentur, & vitiis indulgerent, nulla aduersitas molestabat, qua ratione quoq; Theodorum quēdam, quem Dæmonum possidebat, consolabatur.

424. Res hæc dubia non est, primo exemplo puerorum, quos ob reis defectum non est possibile peccare, & tamen quandoque à Dæmonibus obsideri, non solum quotidiana probant exempla, verum etiam per suos trimulos bimulosque, & materna vbera lactentes B. Hieronymus.

425. Deinde huic ratio suffragatur. Neque enim in alio genere malorum est hoc, quod à Spiritibus affertur, quam quæ Pœnæ mala dicimus. at non necesse est hæc proprijs meritis irrogari. Neque hic peccauit, neque parentes eius, loquebatur Dominus de quodam, qui orbitatem oculorum, grauissimum pœnæ malum patiebatur. *Ioan. 9.*

426. Accedit ad hæc Eremitæ cuiusdam iudicium. Dicitur ille à Deo postulasse & impetrasse, vt per menses aliquot eius corpus ab inhabitante dæmonio affligeretur, propter periculum peccati, quod timebat, superbiæ. Cognouit profecto vir pius non semper præteritis & commissis peccatis tribui Dæmonum torturam, sed quandoq; admitti, ne in peccata homines incidant, Deumque offendant. *Sulp. in vita Martini. dialog. 1.*

427. Quanta sanctissimo Iob mala attulit Diabolus, non in fortunis solum, verū etiam in corpore. An forte ipsius culpa omnia? Sanctum & rectum fuisse docet Scriptura. Et qui hæc potuit, extra Iob corpus constitutus, Dęmon, eadem non posset Iob inhabitans, quamuis sine vlla sancti viri culpa? *Iob 1.*

428. Scimus dixisse B. Augustinum Dæmones non possidere homines, nisi quos fallendo deceperint. Dixisse quoque: Inimicum neminem subiugare nisi societate peccati: Sed attendit Sanctissimus Pater non quid fieri necesse est, sed quid vt plurimum fieri assolet. *Thes. 396.*

429. Interim, quam non ob propriam culpam tyrannidem Dæmonum, semper obsessi patiuntur, illam non patiuntur semper sine culpa. Quemadmodum aliorum culpa aliis malorum pœnæ potest esse causa, ita potest alijs Dæmonum tyrannidem & carnificinam accersere.

430. Quod dicimus, non violat leges iustitiæ. Nonne in bonis, quæ quis possidet, iustè potest puniri? Et homines quidam, nonne

quorundam hominum sunt bona? filij parentũ? serui dominorum? inferiores superiorum?

431. Sed vtrum quod Iustitiæ leges non violat, si fieret: etiam aliquando fit? dæmonumne quidam. non ob sua, sed aliorum peccata vexationes experti? Experti. Rem exemplis docemus. Superius duo ex Cæsario attulimus; his tertium addimus ex vita Zenonis Martyris desumptum: vbi mater, cùm fabrienti filio poculum aliquoties præbuisset, nec filius petere desisteret, impatientia victa, eidem poculum offert, & cum poculo dæmonum imprecatur; moxque ille ab obsidente dæmone misere cæpit torqueri. Addimus quartum cælebris illius dæmoniacæ Laudanensis in Gallia, anno 1566. liberatæ; & alterius Montensis in Hannonia, anno 1584. quæ ambæ in potestatem dæmonum, mala parentum imprecatione venerunt.

Cap. 16.

Surius 25. Maij.

432. Constitutum igitur sit, & posse homines absque sua, sed tamen ob aliorum culpam, dæmonum tyrannidem perpeti, & præterea sæpe reipsa perpeti. At qui ob quorum? difficile hoc forte explicatu. Ita tamen ni fallimur, se res habet; quod quamuis quibusuis in quibusuis Deus exempla suæ vindictæ possit ostendere; possit etiam quosuis per quorumcunque supplicia à peccatis deterrere; nullos tamen propriè hoc supplicij genere, tanquam iusta pœna, ob aliorum culpas afficere iudicandus est; nisi qui cum ipsis, qui culpas dederunt, quadam ratione coniuncti sunt.

433. Vindicabit parentum peccata in filijs Dominorum in seruis: Superiorum in subditis: Mariti in vxore, & contra. Deus noster Deus est, Zelotes, vindicans peccata parentum in filijs, in tertiam, & quartam generationem.

Exod 20.

CAPVT XXXII.

Fieri quandoq; vt absq; vlla sua culpa dæmonum cruciatus in obsessis corporibus sustineant mortales; sed tamen non sine magnis diuinæ prouidentiæ rationibus.

434. IN huius Capitis ingressu B. Hieronymi, superiori Capite allatam constituimus sententiam. Quæ causa est, inquit, vt sæpe bimuli trimuliue, & vbera materna lactantes, à dæmonio corripiantur? Inuisibilia hæc inscrutabili altissimi Dei iudicio sunt relinquenda. Docet Sanctissimus vir, hac sententia, non tantum aliquando accidere, vt absque vlla sua culpa mortales à dæmonibus posideantur; verum etiam absque eum culpa. Hinc non

iudicat multum nostras cogitationes sic fatigandas, & diuinam potius vult prouidentiam admirandam & prædicandam.

435. Et ita se prorsus res habet. Fit haud raro, vt absque vllo hominum demerito patiantur homines non hanc solum, de qua agimus, dæmonum carnificinam; verum etiam alia quæcunque mala, quæ vel corporibus possunt incommodare, vel fortunis. In quibusdam malis vix alias causas quam diuinam prouidentiam possumus inuenire.

436. Et profecto multas hîc diuina prouidentia potest habere causas, quando etiam nullo hominum culpa hanc carnificinam dæmonibus vel permittit, vel præcipit. scilicet vel hîc propositum est homines instruere; vel à vitijs deterrere, & ad virtutũ studia incitare; vel statuere exemplum patientiæ: vel maioribus bonis aptos & capaces in futura vita reddere.

437. Instruit duobus modis. Nam principio hinc intelligunt, præter corpora, Spiritus quosdam esse, omnis concretionis expertes; quod Sadducæi inficiabantur: deinde colligunt mirum non esse, si *Act. 19.* animam corporis expertem possideant; quæ etiam, quemadmodum spiritus immortalis sit & æterna, & post hanc vitam, aliam viuendi rationem sit ingressura.

438. Deinde hîc, in imagine quasi, ob oculos ponitur extremi illi cruciatus atque tormenta, quæ post hanc vitam reprobos manent: fitque ipsorum consideratione, vt mortales fugiant peccata, quibus dæmonum imperium & carnificinam olim in futura vita demerentur.

439. Agnoscunt etiam, quantum spirituum immundorum erga humanum genus sit odium; cum tanta in miseros homines, atque innocentes etiam barbarie seuiunt. quæ meditatio hoc habet emolumenti, vt prorsus animos mortalium (nisi forte deploratæ sint salutis) à spiritibus auertat, & omnem cum ijsdem Societatem, atque communionem dissoluit.

440. Possint & hinc homines discere, quidnam in anima eorum, qui Lethalia peccata perpetrarunt, dæmones efficiant. quæ in corporibus fiunt; iudicia eorum sunt, quæ in anima accidunt. An non rupta vincula in obsessis Euangelicis argumẽtum sunt, eos, qui cum peccatis fœdus habent, rumpere omnia honestatis vincula, quæ, ne peccent, prohibere possunt? Et quod quidam hominum societatem fugiant, atque in montibus cum feris degant; nonne communione Sanctorum, quæ in Ecclesia est, ipsos demonstrat priuari? qnod vero alios lædere dicantur, nonne magnum argumentum est, peccato-

res non ſibi ſolum, ſed alijs quoque detrimenta afferre; ſi non alijs rebus, ſaltem malo, quod præbent exemplo?

441. Denique hac ratione bonos exercet Deus. de hoc dubium eſt nullum. vt alijs rationibus, ita hac ſuos Deus præeſt probare. Qui poteſtatem dæmonibus facit, vt extra iuſtos conſtituti, ipſos affligant; poteſt etiam facultatem dare, vt corpora ingrediantur, & ſuam tyrannidem exerceant.

442. Et quemadmodum, ſuos hac ratione probat Deus: ita & ipſorum auget merita, & maioribus atque pluribus modis ſe ijſdem obſtringit: vt taceam, quod vniuerſo mundo virtutis ſuorum præbeat egregia exempla.

FINIS SECVNDÆ PARTIS DISputationis de Dæmoniacis.

TER-

TERTIA PARS DISPVTATIONIS DE DÆMONIACIS,

IN QVA

De varia potestate, & multiplicibus modis dæmones ex humanis Corporibus eijciendi, eorumq; efficacitate & his similibus agitur.

CAPVT XXXIII.

Esse aliquam potestatem & virtutem, qua ex hominum corporibus eijciantur dæmones.

TErtia Disputationis Pars circa modum, & rationes spiritus nequam ex humanis corporibus profligandi versatur. In hac, si generatim loquamur, quatuor potissimum quęruntur. primum est, Sitne aliqua potestas, qua ex hominibus dæmones exigi valeant. alterum, penes quos hæc potestas resideat. tertium, Quibus potissimum rebus nitatur. quartum, Quæ nam causæ, cur cum tanta difficultate homines relinquant ipsi spiritus. 443.

444. Primum Caput, quemadmodum & alia, partes cõtinet plures. Neque enim tantum demonstrandum est, Esse aliquam talem potestatem; verum etiam definiendum, vna ne sit illa, an multiplex: & si multiplex; eademne omnium conditio, siue, quod inter illas discrimen.

445. Et quidem esse aliquam talem potestatem, nemo debet dubitare, qui vel mediocriter in sacris literis est versatus. Illæ siquidẽ, & à quo ipsa collata sit demonstrant; & quibus collata sit, & quam ob causam collata sit; & præterea, quam non frustra collata sit, haud leuibus argumentis insinuant.

446. Docent collatam esse à Christo Domino. Nam quos ille in vniuersum mundum misit, vt nouam in mundum lucem inferrent, Mar. vlt. cælestemque doctrinam docerent; hac voluit potestate esse munitos, & instructos, vt, quandocunque ita expedire iudicarent, dæmones ex humanis corporibus eijcerent.

447. Docent omnibus fidelibus, sed tamen inprimis Apostolis, atque Christi discipulis esse communicatam. Dedi (loquitur suis

domi-

Luc. 10. Dominus) vobis potestatem calcandi super serpentes & scorpiones, & super omnem potestatem inimici. Et profecto si vllis, his imprimis illa erat communicanda, qui & pluribus modis se Domino obstrinxerant, & socij operis tam excellentis, quod ipse perfecturus in mundum venerat, erant futuri.

448. Docent ob quem finem sit collata: vt scilicet hac ratione authoritatem sibi apud infideles facerent: & veritatem doctrinę, quam afferrent, virtute miraculorum, & pręcipue Dæmonum profligatione, astruerent.

449. Docent non frustra hanc Apostolis collatam fuisse potestatem. Nunquid non plurima, ex hominum corporibus, Dæmonia eiicerent? Infinita pro hac re exempla suppeditant, qui eorum res gestas descripserunt: verum illa referre necesse non est, cum sacra suppetant. Nominis à S. Paulo eiectum esse spiritum pythonem (Act. 19.) ex puella, quæ haud paruum quæstum suis Dominis diuinando faciebat. Nouimus attactu sudarij eiusdem profligata Dæmonia. Nouimus omnium Apostolorum hanc communem esse vocem: (Act. 15.) Domine etiam in nomine tuo nobis subiiciuntur Dæmonia. (Luc. 9.)

450. Potestas hæc Apostolis collata, cum Apostolis extincta non est. mansit sequentibus temporibus. neque enim ad Apostolos tantum pertinet, quod dicitur: Signa eis, qui crediderint, hæc sequentur, In nomine meo Dæmonia eiicient: Omnes Christi fideles hæc oratio comprehendit. tamdiu hæc à Christo collata potestas perdurabit, quamdiu erunt, qui Christi fidem profitebuntur. (Mar. vlt.)

451. Quanquam & aliud pro hoc potestate argumentum sacræ literæ subministrent: dum docent futuros sequentibus temporibus, qui dæmonia sunt expulsuri, & tamen longe à Christi amicitia alieni. de quibus his verbis Dominus. Multi dicent: Domine, Domine; Nonne in nomine tuo Dæmonia eiecimus, & virtutes magnas fecimus? quibus dicetur: Nescio vos. (Matth. 7.)

452. Si Patrum pro hac re sententias omnes proferre voluerimus, haud dubium, molesti erimus. Sed tamen non omnes prætereundi sunt, ex multis igitur paucos referimus. Dæmones, inquit Tertullianus, non tantum respuimus, verum etiam reuincimus, & quotidie traducimus, & de hominibus expellimus, sicut plurimis notum est. (Ad Scapulā. c. 2.) Cyprianus ita habet: O, si audire velles (sic compellat Demetrianum Africæ Proconsulem) & videre; quando à nobis adiurantur & torquentur spiritualibus flagris, & verborum tormentis de obsessis corporibus eiiciuntur: quando eiulantes, & gementes voce humana, & potestate diuina flagella & verbera sentientes venturum (Ad Demetr.)

Iudi-

Iudicem confitentur. Veni, & cognosce vera esse, quæ dicimus. ita Martyr Cyprianus. In eandem sententiam loquitur Iustinus de veritate Religionis Christianæ. Eius, inquit, nominis (Iesu) potentiam dæmones tremunt, & reformidant. & hodie quoq; illi, per nomen Iesu Christi, Crucifixi sub Pontio Pilato, qui Iudeæ procuratorem egit, adiurati nobis parent.

453. Nostris quoque temporibus in Christi apud Catholicos Ecclesia, hæc potestas est; & eadem illa, quæ à Christo suis primum collata fuit discipulis, & sequentibus seculis perdurauit. quod quamuis quidam sine ratione negent, probari tamen haud obscurè inde potest; quod eadem est apud Catholicos, quæ in Apostolis fuit, & Maioribus nostris, orthodoxa fides: quod idem Catholicis, quod olim illis fuit propositum: denique quod non aliæ ferè modo, quã olim, ad dæmones expellendos adhibeantur machinæ, & tormenta. Sed de his alias. *Cap. 42. & sequentibus.*

CAPVT XXXIIII.

De quadruplici potestate, qua dæmones ex hominum corporibus eijciuntur.

ESse potestatem aliquam, qua dæmones ex humanis corporibus pelli possunt, probatûm est: vtrum vna illa, eademq; omnibus locis atque temporibus fuerit; atq; vtrum si multiplex, æquales omnium vires, omnesque probari debeant, non temerè quæritur: quocirca nec sine ratione hîc definitur. 454.

455. Et præter illam, quam Christus Ecclesiæ reliquit, de qua præcedenti Capite actum est, fuisse aliam aliquam, Dominus docere alicubi videtur. Cum enim per summam contumeliam, quod in nomine Beelzebub dæmonia eijceret, ipsi obijceretur, hanc à se calumniam, exemplo filiorum Iudæorum, qui apud ipsos Exorcistas agebant, & dæmonia eijciebant, remouit. filij, inquit, vestri, in quo dæmonia eijciunt. *Lucæ 11.*

456. Scio per filios hos, quosdam Christi Apostolos intelligere; & putare, non alterius, quam Christi Exorcismi hîc fieri mentionem: sed rectius sentiunt, qui non Apostolos, sed Exorcistas Iudæorum, qui Christum etiam multo tempore præcesserunt, & dæmonia eiecerunt, intelligunt. Neque enim, cùm aduersus Iudæorum calumnias se Dominus defenderet, iam cum hac dæmones eijciendi potestate ad Euangelium prædicandum missi erant Apostoli. postmodum hæc ipsis concessa fuit. Accedit, quod similem calumniã Apostolos *Ianʃ. 1. c. 49. Mat. 10.*

Mat. 10. stolos passuros Dominus significauerit. Si patrem familias, inquit, Beelzebub vocauerunt, quanto magis domesticos eius?

457. Sed fuerint hi quicunque voluerint, fuisse præter illã, quam suis Dominus contulit aliam, qua dęmones pellerentur potestatem, ex Iosepho Iudæorum scriptore clarum est: is sic loquitur. Præstitit autem Deus etiam Salomoni, vt contra dæmones artem, ad vtilitatem hominum, & eorũ curas edisceret: & incãtationes instituit, quibus adstricti dęmones, ne denuo redeant, effugantur. Et hęc cura hactenus apud nos multum præualere dignoscitur. vidi enim quendã Eleazarum, de gente nostra, præsente Vespasiano, & eius filijs & tribunis, alioque simul exercitu, curantem eos, qui à dæmonibus vexabantur. Modus autẽ medicinæ fuit huiusmodi. Intulit naribus eius, qui à dæmonio vexabatur anulum, habentẽ sub signaculo radicem à Salomone monstratam: deinde per nares odorantis dæmonium abstraxit, & repente cecidit homo. Postea id adiurauit, ne amplius rediret, Salomonis interim mentionem faciens, & incãtationes ab illo inuentas recitans. Volens autem satisfacere, ac probare præsentibus Eleazarus hanc se habere virtutèm, ponebat ante eos aut calicem, aut peluim aqua plenum: & dęmonio imperabat, vt ab homine egressus, ea euerteret, & videntibus præberet iudiciũ, quod hominẽ reliquisset: quo facto sapientia Salomonis cunctis innotuit. Hæc Iosephus.

Lib. 8. Antiq. c. 2.

458. Addo, quod non tantum his à Salomone acceptis artibus Iudæi ad profligandos dæmones vsi sint, verum etiam ad eandem rem adhibuerint nomen tetragrammaton. Cui enim illud scire, aut fari licuisset, quemlibet eam facultatem aduersus dæmonia assecutum esse testatur Epiphanius, agens aduersus Ebionæos.

Cap. 30.

459. Præter hos dęmones eijciendi iam recensitas rationes, quartam possumus constituere, qua per dęmones dæmonia expelluntur. Hac Apollonius Tyanęus vsus est, & tot sibi discipulos consciuit, vt Eusebius octo libros aduersus Philostratum Apollonij præconem coactus fuerit conscribere. Hac vsi Magi, de quibus apud Leonem Affricanum legimus, qui post ductos aliquot circulos & characteres in fronte dæmoniaci, interrogatumq́ue dæmonem, eundem ab hominibus exigebat: Hac etiam illi vsi videntur, quorum Iustinus meminit oratione ad Gentiles. De similibus locutus videtur Vlpianus, cũ negat ijs, qui incantarunt, qui imprecati sunt, & qui exorcizarunt, de eorum mercede ius esse dicendum. Non enim Christiani erant, qui gratis absq́ue aliqua conuentione stipendij huiusmodi officium impendere consueuerunt, sed gentiles, impostores, & circulatores; qui vrbes circuibant, & superstitionibus vtebantur, eoque exerci-

Lactant. lib. 5. c. 3.

Lib. 1. ff. de var. & extra-ord. cognit.

tio

tio instar medicorum curantium corpora, quæstum faciebant, & pe- Baron. tom. 1.
cunias colligebant.
460. De hac quarta ratione dubiũ nullũ fuit apud Iudæorũ Scribas & Pharisæos. hinc Christi miracula, & dæmonum expulsionem Lucæ 11.
eleuantes: In principe dæmoniorũ Beelzebub, inquiebant, eijcit dæmonia. Sed nec res noua videri debet; cum constet non æquales omnium dæmonum vires esse; sed alios alijs potentiores, & ob id facile fiat, vt hi inferiores sedibus suis pellant.
461. Et quamuis Dominus alicubi probare videatur fieri nõ posse, vt dæmones dæmonia pellant; nisi suum regnum velint dissolutum: non tamen animo negasse dæmones hanc potestatem habere; quin imo indicasse hanc exceptionem aduersus rationẽ à se allatam produci posse inde potest colligi; quod illa, nõ tanquam satis firma, non contentus, alias, quæ non ita facilem exceptionem haberent, in medium proferre voluerit. quanquam & hoc dici potest, significare voluisse Dominum inuitos Diabolos per socios nunquã pelli. quando enim ad sociorum imperium cedunt, nõ tam expelluntur, quam sponte egrediuntur.
462. Ex dictis sequitur quadripartitam potestatem dęmones pellendi posse distingui. vna potest dici Christi: altera Dei: tertia Salomonis: quarta Diabolica. Et hæc quidem ab ipsis fere authoribus distinctio sumitur. Alia esse potest, quæ ex ratione pellendi dæmones sumitur. Ita dicemus aliam diuinam esse, aliam naturalem. Naturalis est, qua dæmones vi dæmonum pelluntur: diuina, qua Dei munere & beneficio: vt in illa Dei, Christi, atque Salomonis contingit.

CAPVT XXXV.

De multiplici differentia inter quadruplicem potestatem expellendi Dæmones.

MVltiplex est differẽtia inter rationes, quibus superiori Capite dæmones expelli diximus & alia ab ipsarum authoribus; alia à forma; alia à subiectis; alia à finibus, alia ex alijs causis & circumstantijs petitur. 463.
464. Priores tres, quas diuina authoritate niti diximus, Deum habent authorem, si tamen vnde primùm illę profectę sunt, velimus attendere. Hoc de illa, quã Christus suis cõmunicauit dubiũ non est, cũ Christũ omnes verũ Deũ profiteamur. Constat quoq; de illa, qua per inuocationẽ nominis tetragrãmaton dæmonia pulsa sunt. Nec possumus de illa Salomonis dubitare, cũ & diuinitus illã communicatã esse testetur Iosephus, & omnis omnino potestas, qua dæmones

pelluntur, si modo licita sit, diuina sit. At hoc Diabolica ab his differt. Hæc enim vt à dæmone nomen habet, ita dæmonem agnoscit authorem.

465. Forma in omnibus alia atque alia est. Dei, nominis Tetragrammaton constabat inuocatione: Salomonis postulabat annulum habentem subter signaculum radicem à Salomone monstratam, quem & naribus eius qui Obsessus erat, oportebat inferri: Christi olim pręcipue habebat eius nominis inuocationem, aut res tales, quę ad eius diuinitatem astruendam, aut doctrinam confirmandam facerent. Nihil horum habuit Diabolica.

466. Etiam subiectis siue ministris differunt. Diabolica non penes quoscunque; sed illos, qui se dæmonibus vouissent, fuisse videtur. Dei apud eos, quibus permissum erat vti nomine Tetragrammaton, vt Epiphanius insinuat. Salomonis certos habuit Exorcistas. At Christi quamuis præcipuè Apostolis, omnibus tamen omnino fidelibus initio communicata fuit.

467. Fines diuersos fuisse in his diuersis modis nemo dubitat. Neque enim vnquam idem Deo, & dæmonibus propositus est finis. Itaque in potestate, quæ à Deo est, diuini nominis gloria, & augmentum, hominum incolumitas & salus, & à miseria libertas quæritur: in Diabolica, si fortè hoc postremum cófertur, profectò priora frustra exspectantur.

468. Quod si primordia atque principia potestatum harum inquiramus; etiam hinc aliquod discrimen licebit accipere. Postrema omnium est, quam Dominus suæ Ecclesiæ contulit: hac aliæ sunt priores. Inter has, si ordo constituendus, poterit pruponi illa Dei. Neque enim verisimile est Salomonis pręcedere; cum ante Salomonem à dæmonibus mortales obsessos fuisse dubium non sit; & credi debeat non defuisse ijs subsidia, quibus iuuarentur. Diabolicam autem Dei posteriorem esse, idcirco videmur posse asserere; quod dæmon Dei simia dicatur, qui Dei in rebus omnibus opera imitetur, & effingat.

469. Efficacia omnes superare videtur illa Christi. Id non inde solum colligimus, quod in propria personâ illam Dominus exercuerit; & nullo labore, leuissimis etiam adhibitis machinis, multitudine propemodum innumerabiles dæmones expulerit; verum etiam ex eo, quod suis promiserit maiorem quasi, quam ipse in edendis miraculis habuit, virtutem & potestatem. An non quod dicimus
Thes. 583. probant D. pauli cingula? Petri vmbræ? dæmonia etiam ab ijs pulsa, qui quamuis Christo non crederent, Christi tamen inuocationé in dæmonum eiectione adhibebant.

470. Differunt quoque duratione. Constantior multo est illa Christi profligandi dæmones ratio. Aboleuit, quæ per nominis tetragrammaton inuocationem Spiritus pellebat: perdidit suas vires illa Salomonis: Christi perdurabit, quamdiu eius in terris Ecclesia subsistit. Si Diabolica manet, non viribus suis, sed Dei permissione manet.

471. Licet hinc aliud discrimen petere. quod illud? quod priores hoc est, diuinæ illæ absolutæ sint: diabolica non item. Sint quantęcunque vires dæmonibus superioribus; sint inferiores promptissimi ad superiorum mandata exequenda; nisi tamen ita Deus permittat; illi hos per Magos humanis corporibus pellere non possunt: quemadmodum neutri id est, tam inferiores, quam superiores, nisi Deo permittente homines possunt ingredi & possidere.

472. Addimus dictis vltimam, qua Diabolica à cæteris distat, differentiam. Non debent damnari illæ tres, quæ diuinam habent authoritatem: diabolica probari nulla ratione potest. Quodcunque hîc propositum sit bonum; quodcunque malum caueri possit; permitti non debet, vt opera dæmonum in dæmonibus pellendis quis vtatur.

CAPVT. XXXVI.

Ob quem finem Ecclesiæ suæ Dominus contulerit potestatem dæmones ex hominum corporibus eijciendi.

NOn tam hîc quæritur, quare Dominus missurus Apostolos 473.
ad Euangelicum prædicandum, ipsis dæmonia eijciendi facultatem tradiderit; quam, propter quam causam voluerit hanc in sua Ecclesia perpetuis temporibus esse hanc potestatem. Prioris forsitan pauciores; huius plures sunt causæ: quæ, quia illas suo ambitu complectuntur, hoc loco solum referendæ sunt.

474. Possunt autem hæ vel ex parte eius, qui hanc potestatem Ecclesiæ contulit; vel eorum, qui potestatem exercent; vel eorum, qui à dæmonibus liberantur; vel etiam ipsorum, qui ex obsessis eijciuntur dæmonum, conditionibus peti.

475. Christo potissimum erat propositum initio nascentis Ecclesiæ Euangelium suum mundo persuadere. Ad quod cum maximis machinis opus esset, non debuit dæmonum eiectio, quam magni miraculi loco omnes habent, prætermitti.

476. Et quamuis alijs etiam rationibus, sed tamen imprimis dæmonum

monum eiectione: Euangelij virtus erat confirmanda: vt vel hinc intelligerent mortales dæmonum regnum Christi doctrina dissolui, & à dæmonum potestate credentes in filios Dei vindicari.

477. Quocirca mirum videri nō debet, quod ni hoc mirandi genere se plus Dominus occupauerit, pluribus etiam hîc rationibus sit vsus. quibus vero? quosdam sibi vltro oblatos liberauit nihil ab ijs exigendo: ab alijs exegit fidem. quosdam item absentes ad aliorum petitionem curauit, vt filiam Cananææ; nonnullos sibi per occasionem obuios factos. Sic alijs cum ipsorum aliquo incommodo subuenit; quibusdam cum aliorum detrimento. Nonnullos etiam dæmones eiecit imperando silentium; alios exigendo nomen ipsorum.

Luc. 4. Mar. 6. Mat. 15. Mat. 8. Mar. 9. Mat. 8. Lucæ 4. Lucæ 8.

478. Voluit etiam hac Spirituum eiectione Dominus virtutem suam mundo probare, atque se esse verū Deum demonstrare. Hinc ipse quodam in loco: Opera, inquit, quę facio, illa testimonium perhibent de me. Nec leue hinc argumentum sumitur. Cum enim summa dæmonum potestas sit, nec vlla quæ cum ipsorum conferri valeat; profecto, quando ad Christi imperium profligantur, ipse omnibus dæmonibus superior esse conuincitur.

Ioan. 5.

479. Et Christi diuinitatem egregiè confirmabant partim modus, quem in dæmonijs eijciendis seruabat: eijciebat plerunque verbo. partim multitudo expulsorum, qui aliquando 6666. fuerunt. præterea dæmonum trepidatio atque angustiæ, qui se torqueri magnis clamoribus testabantur: & quod non per ipsum solum; sed & per alios, in suo tamen nomine, dæmonia eijcerentur: deniq; quod vel sola sudaria atque semicinctia eorum, qui ipsius essent discipuli, ad Spirituum expulsionem valerent.

480. Hæ præcipuè Christi temporibus fuerunt causæ. Ad has accedit quod hac ratione suorum amicorum sanctitatem & integritatem mundo voluerit innotescere Dominus. Neque enim paruum sanctitatis testimonium est, quod ex Spirituum eiectione sumitur; præsertim si in vita, quod reprehendatur, deprehēdatur nihil; multa etiam sint; quæ laudem & commendationem mereantur. Hæc ratio in S. Hilarione (vt alios omittam) locū habuit: de quo sic B. Hieronymus: Latebat, inquit, in Cypro insula Hilarion. Cæterum vix ad plenum viginti transiere dies, cum per omnem insulam, quicunque immundos habebant Spiritus, clamare cæperunt, venisse Hilarionem, seruum Dei, & ad eum se debere properare. Hoc Salamina, hoc Curium, hoc Lapetha, & vrbes reliquæ conclamabant. Intra triginta igitùr, nec multò amplius, dies, ducenti ferme tam viri, quam mulie-

In vita eius.

mulieres ad eum congregati sunt, qui omnes ab eodem curati. Hæc Hieronymus.

481. Cum hac causa, alia affinitatem, quod ad Sanctorũ virorum honorem Dominus rem hanc valere velit. An ignoramus Deo propositum esse; vt, in hac etiam mortali vita, honoribus prosequatur, qui ei ministrant, & voluntatem promptè exequuntur? Quantus vero hinc ad Sãctos honor redit; dum nunc ad ipsorum imperium, quando in viuis erant, dæmonia profligata; nunc, postquam ex hac vita discesserunt, ne puluerem quidem ipsorum illa ferunt? nunc etiam ad solum Sanctorum nomen exhorrescant & trepidant? *Ioan. 11.* *Cap. 43.*

482. Voluit etiam hac potestate Deus obsessis hominibus consultũ esse. Quamuis enim animarum præcipuæ sit medicus, & animarum salutem ante omnia quærat, corporum tamen curam non omnino deponit; etiam quæ illis aduersa sunt (vt sunt molestiæ à spiritibus allatæ) pro humanitate sua, & erga humanum genus beneuolentia, tollit & tanto magis ab ipso hîc auxilium erat exspectandum; quod solus ipse iuuare posset.

483. Hominis dignitas quoq; hinc potest deprehendi, & summus Dei erga ipsum amor & beneuolentia. quomodo vero? Subiecerat homini initio cõditi orbis vniuersam corpoream creaturam. In orbis recreatione, & restitutione eidem etiam in spiritualẽ creaturam confert potestatem: potestatem, inquam, calcandi super serpentes, scorpiones, dæmonia. Nonne hæc magna hominis dignitas.

484. Præterea ad splendorem atque ornatum Ecclesiæ, quam maximopere Christus dilexit, facit hæc Ecclesiæ communicata potestas. Sic scilicet nullum armorum genus ipsi patitur deesse. Non tantum voluit instructam esse spiritualibus illis præsidijs, quibus animorum lucra & commoda habentur; sacramenta loquor; voluit quoque ornari potestate, qua dæmonia valeret ex humanis corporibus exigere. *Ephes. 5.*

485. Possunt & hinc mortales intelligere, si quando peccant, non dæmonibus peccati culpam tribuendam esse, sed sibi. Esto circumeant, vt Leones, dæmones, retia vbiq; collocent, vbique struant insidias: superior tamẽ ipsis est homo: cuius hoc magnum argumentum; quia etiam inuitos suis sedibus pellere potest. *1. Pet. 5.*

486. Denique valet hæc potestas ad confundẽdos spiritus. Quam est grauis ignominia, si potẽtissimus dux à sordido, & pannoso vincatur? arce sua atque domo pellatur? priuetur possessione & bonis? Quanta vero dæmonũ potentia? sed tamẽ Christianus aliquis miles,

quam-

quamuis nullo loco in mundo habeatur, versetur cum bestijs terre, ieiunio & inedia sit exhaustus, potest nihilominus verbo dæmonibus exilium imperare; potest inuitos sedibus suis pellere.

CAPVT XXXVII.

Penes quos sit potestas dæmones eijciendi, quam suæ Ecclesiæ Christus Dominus reliquit.

487. Equitur vt penes quos sit potestas Dæmonica eijciendi, definiamus. quod dum facimus; simul, quid in ijs, qui hac potestate legitimè, & cum fructu vti volunt, requiratur, discutiendum est.

488. De sola vero Christi, quam ille mortalium generi in Ecclesiæ suæ commodum reliquit, sermo est. Etenim si de vniuerso genere loquendum sit, dubium non est, quin & penes Deum illa sit, & penes Angelos, & etiam penes quosdam ex ipsismet nequam Spiritibus.

489. De Deo res clara est. In manu eius sunt omnes fines terræ: In ditione eius omnia posita. Omnia eius imperio parent. Qui factus est vt nullum timeat, Deum timet. Quemadmodum Deus omnes res ex nihilo creauit, ita omnes in nihilum potest redigere; ita loco mouere, ita sedibus suis exturbare.

490. Angelos bonos in malòs habere imperium docent B. Augustinus, & B. Gregorius. Augustinus sic loquitur: spiritus vitæ desertor, atque peccator regitur per spiritum vitæ rationalem, pium & iustum. Gregorius docet virtutes aduersas (quarum nomine dæmones intelligit) subiectos esse Angelis, qui potestates dicuntur. Quod si ita est, quidni possent sedibus suis eijcere? Sed & Raphael Asmodæum in ægypti fines fugauit, atque, ne vnquam ad Saram rediret; mandauit.

Lib. 3 de Trin. c. 4.

Tob. 6.

491. Et omnes quidem, etiam inferiorum ordinum, Angeli, quoscunque ordinum superiorum dæmones eijcere valent. qui inferiores sunt ordine naturæ, inquit S. Thomas, præsunt dæmonibus, quãuis naturæ ordine superioribus: quia, addit, virtus diuinæ iustitiæ, cui Angeli boni inhærent, potior est, quam virtus naturalis Angelorum.

1. p. q. 109. art. 4. ad 3.

492. Possunt & mali malos spiritus pellere, socij socijos, nequam nequam. Neque enim omnes æqualium sunt virium. qui superiores sunt ordinibus, superiores sunt viribus. qui sunt inferiores, viribus minus valent. quocirca & hi illis coguntur cedere, & illi

hos

hos possunt, si modo volunt, sedibus deijcere, vt superius asser- *Cap. 16.*
tum est.

493. Cæterum de his nostra disputatio non est. de hominibus est quæstio. Quærimus, quibus hominibus potestas, quam Christus in mundum inuexit, communicata sit: omnibusúe, an certis? & si certis, quibusnam illis? Atque hoc præcipuum hîc caput est.

494. Porro, si ex vsu potestatis, rem voluerimus definire, atque exemplis niti, quæ Nouum Testamentum suppeditat, tres hominũ classes constituere necesse erit, quibus iam sæpe dicta facultas communicata esse videri posset: si vero non exempla, sed Christi orationem consulamus, duas tantum reperiemus.

495. Expulerunt dæmonia Apostoli & discipuli Domini. id ipsorum oratio testatur: Domine, inquiunt alicubi, etiam dæmonia *Lucæ 10.*
subijciuntur nobis. Expulerunt, qui Chtisti fidem complexi erant, quamuis in Christi, vel discipulorum, vel Apostolorum non essent ordine. Neque enim frustra à Domino dictum est: Signa eos qui crediderint. hæc sequentur: In nomine meo dæmonia eijcient. Ex- *Mar. vlt.*
pulerunt etiam, qui nec in discipulorum essent numero, nec inter fideles haberi vellent, vt Apostoli Ioannis hæc oratio probat: Præ- *Luc. 9.*
ceptor, vidimis quendam in nomine tuo eijcientem dæmonia, & prohibuimus eum, quia non sequitur nobiscum.

496. Verum his omnibus, Christi oratione, aut promissione potestas collata non erat. hoc in tertio horum genere manifestum est; qui quamuis Christi nec discipuli essent, nec doctrinam profiterentur, cum Christi tamen nominis inuocatione, vt alios factitare videbant, dæmonia expulisse videntur.

497. In horum numero fuerunt Exorcistæ, quorũ Actuum Apostolicorum historia meminit: qui circumeuntes, super eos, qui Spi- *Cap. 19.*
ritus malos habebant, nomen Domini Iesu, quẽ Paulus prædicabat, inuocabant: sed tamen non eandem hi cum prioribus illis fortunam experti. Illis paruerunt dæmonia, & sedes suas reliquerunt; hos vestibus spoliatos, & egregie pulsatos conuerterunt in fugam.

498. Duobus igitur hominum generibus hanc à Christo potestatem dicamus esse communicatam: viris Ecclesiasticis, siue Deo consecratis, quos Christi discipuli referunt; & hominibus Laicis, siue, qui nullis sacris ordinibus sunt initiati, quales haud pauci initio nascentis Ecclesiæ fuerunt.

499. Pro vtrisque sunt Sacrarum Scripturarum testimonia. Pro prioribus quod dicitur: Ecce dedi vobis potestatem calcandi super *Lucæ 10.*
serpentes, & scorpiones, & super omnem potestatem Inimici. Pro

Mar. vlt. posterioribus quod inter signa, quæ credentes dicuntur secutura, numeretur dæmonum eiectio.

500. Atque ita se res habuit initio nascentis Ecclesiæ. id multis exemplis Apostoli; id multis quicunque fere Christi fidem susceperunt, demonstrarunt. De Apostolis res certa est: reliquis Christianis testimonium dat Tertullianus; qui & à militibus testatur eiectos immundos Spiritus; & parentes docet solitos exorcizare proprios filios.

De Cor. Mili. cap. 11. De Idol. c. 11.

501. Voluit, suspicor, initio nascentis Ecclesiæ Dominus hanc esse communissimam potestatem, vt sic pluribus argumentis, veritas fidei Christianæ, quæ mundo, tanquam noua lux, inferebatur, commendaretur: vt intelligerent homines, dæmonum regnum Christi aduentu dissolui, & omnino necessitatem incumbere, deserta infidelitate Christianam complectendi.

Baro. tomo 1. anno 56. Epist. 12. ad Antio.

502. Fuisse tamen peculiare munus ordinis Ecclesiastici ad hoc opus instituti, sanctorum patrum assertione exploratissimum est; & imprimis Ignatij Apostolorum discipuli, qui inter cæteros Ecclesiasticos ordines, & officia, recenset Exorcistas. Et Cornelius Papa, scribens ad Fabium Antiochenum, in Romana Ecclesia dicit esse institutos Exorcistas, & Lectores, vna cũ Ostiarijs quinquaginta duos: Concilia præterea Romanum, sub Syluestro, Laodicenum, Carthaginense IIII. inter Ecclesiasticos enumerãt Exorcistas; sicut & B. Hieronymus, in Epistola ad Titum cap. 3. scribens. Insuper in prædicto Laodiceno statutum est, ne, qui non sunt ab Episcopis ordinati, tam in Ecclesijs, quam in domibus exorcizare præsumant: Imo, ne quid superstitionis in Exorcismos irriperet, consultum est, vt ordinandus Exorcista de manu Episcopi libellu acciperet, in quo scripti essent Exorcismi, dicente sibi Episcopo: Accipe, & commẽda memoriæ; & habeto potestatem imponẽdi manus super Emergumenum, siue baptizatum, siue catechumenum: vt patet ex antiquis Ecclesiæ Ritualibus libris, & Concilio Cartha. IIII. cap. 7.

Apud Euseb. lib. 6 c. 35. Cap. 3. & 7. Cap. 24. Cap. 7. Cap 26.

CAPVT XXXVIII.

De Exorcistarum varijs conditionibus.

MAgnum est, & arduum opus dæmones ex humanis corporibus eijcere. Omnium id opinione, & cõsensu certum est. Hinc Apostoli; Domine, inquiunt, admirabundi, etiam dæmonia subijciuntur nobis. & ad Apostolos Dominus: Ecce, inquit, dedi vobis (rem non vulgarem & leuem) potestatem calcandi

Lucæ 10. Ibidem.

di super serpentes, & scorpiones, & super omnem potestatem Inimici. Et in magnam suspitionem sanctitatis atq; diuinitatis Christi, plerique Iudæorum venerunt ex eo, quod obseruarent ipsum dæmonia verbo expellere. *Mat. 1.*

504. Itaque quemadmodum ad res omnes arduas perficiendas, multa necessaria sunt; ita haud pauca ab his requiruntur, qui humana corpora à dæmonibus liberare tentant. Quæ vero hæc sunt? quibus hîc opus machinis? quibus præsidijs?

505. Si vrbes essent expugnandæ, aut arces; tormenta bellica adhiberi possent: si regno pellendus Tyrannus aliquis; militum copia opus esset: verum quoniam non hîc arces expugnandæ; nec Tyranni, qui sub aspectum veniunt, sed cum Spiritibus potentissimis bellum suscipitur; aliæ adhibendæ sunt machinæ, alia tormenta; quam quibus muri quatiuntur, aut Tyranni pelluntur.

506. Sed tamen hoc cum illis commune habere debent Machinæ, quæ ad profligandos dæmones adhibentur; vt hosti sint aduersæ, & contrariæ; illas ipse oderit, non sustineat: etiam hîc locũ habet, quod dicitur: Contraria contrarijs pelluntur.

507. Hinc intelligimus iustissimas esse, quæ in exorcistis, si quando hoc certamen ineunt, postulantur conditiones. petitur, vt conscientiam exomologesi peccatorũ mundent, vt orationi iustent, vt corpus ieiunio affligãt, vt magnã animi submissionẽ ad hoc opus afferant, vt Dei amore flagrent, & bene de diuino adiutorio sperent.

508. Iustissimæ hæ sunt conditiones. Nam & dæmonibus inuisæ sunt, & magnum ipsas robur habere ad dæmonum vires frangendas operaque dissoluenda, tum exemplis, tum rationibus, tum etiam Christi grauissima authoritate potest probari.

509. Confessio peccatorum mundam parit conscientiam, & vitæ affert sanctitatem. His quid magis immũdis Spiritibus inuisum? An non hoc exempla eorum probant, ad quorum, præsentiam, nunc in Idolis obmutuerunt, nunc se torqueri confessi sunt, nunc etiam, quę multis annis Idola inhabitarunt, reliquerunt?

510. Oratione fugari authoritate docetur Christi: qui orationem ad omnia à Deo obtinendum maximumque, certissimumque pręsidium esse asseruit. sed tamen Orationis in hoc negotio necessitatem & virtutem maximè declarat; quod dicitur quoddam dæmoniorum esse genus, quod, nisi oratione, non eijcitur. *Ioan. 14.* *Lucæ 9.*

511. Non minores sunt vires Ieiunij. & hoc Christi probat auctoritas. Orationi enim Ieiunium adiunxit; & vtrunque docuit esse medium necessarium ad illos Spiritus propulsandos, quos *Lucæ 9.*

ex miſeri cuiuſdam hominis corpore Apoſtoli eijcere requirerunt.

512. Sic vt in alijs rebus omnibus, ita hîc plurimum valet animi ſubmiſſio & humilitas. Cum enim ſuperbiſſimi ſint ſpiritus; eos, qui de ſe humiliter ſentiunt, ferre nulla ratione poſſunt. Sed & Deus eorum ſic vult confundi ſuperbiam, dum potentiſſimi arrogantiſſimique per eos, qui ſe nihil poſſe, & eſſe exiſtimant, profligat, & ſedibus pellit.

Prou. 8. Pſal. 144. 513. Habet etiam hic locum flagrans Dei amor. Quid poteſt Deus negare amore ſui flagrantibus? diligentes ſe diligit. Voluntatem timentium ſe facit. Quantus igitur amor Dei affertur; quanta reuerentia, dum quis dæmones tentat eijcere; tanta vis dæmonibus videtur afferri.

514. Denique omnino neceſſe eſt, vt ſpem habeant Exorciſtæ, & de Dei præſentia; eiuſque auxilio piè præſumant. quid, quæſo, quis aggreditur, qui omnem rei conficiendæ ſpem abijcit? At vbi hoſtis magnos aduerſariorum animos obſeruat; & trepidat; & ſpem victoriæ aduerſarijs præbet.

515. Hęc cum ita ſint, optimè dixiſſe iudicandus eſt B. Anthonius: Mihi credite, fratres; pertimeſcit Satanas piorum vigilias, orationes, Atha. in vita Antonij. ieiunia, voluntariam paupertatem, miſericordiam, & humilitatem; maxime autem ardentem amorem in Chriſtum Dominum.

CAPVT. XXXIX.

Num puritas conſcientiæ in Exorciſtis neceſſaria ſit; ſi Spiritus ex humanis Corporibus eijcere debeant.

516. X iam dictis haud obſcurè colligitur, plurimum expedire; vt qui Exorciſtarum officio funguntur, & dæmones eijcere tentant; vitæ ſanctitate polleant, & nulla lethalis peccati conſcientia grauentur. Nam ſi iam dictæ machinæ per ſe magnum impetum facere poſſunt; quantum poterunt coniunctæ cum ſanctitate, & vitæ innocentia?

517. Veruntamen, hoc omnino neceſſarium non eſt. Multi ve-
Matth. 7. nient in extrema illa die, & dicent: Domine, Domine, Nonne in nomine tuo dæmonia eiecimus? &c. num idcirco hos ad cæleſtem Curiam admittendos cenſebimus? Sine errore non poſſumus. Dicetur illis: Neſcio vos. Si Sancti eſſent, excludi à regno Dei non poſſent.

Luc. 9. 518. Quocirca, & in ſacris Scripturis legimus, fuiſſe quoſdam, qui in Domini nomine dæmonia eijciebant, nec tamen Dominum ſequeban-

quebantur. At hoc prorſus erat neceſſarium, ſi vitæ ſanctitas omnino neceſſaria eſt, an qui Dominum non ſequitur, ſanctus eſſe poteſt?

519. Quocirca nequaquam, tanquam parodoxum, reijci debet, quod Epiphanius, aduerſus Ebionitas ſcribens, refert de Ioſepho homine Iudæo, quod necdum credens in nomine Ieſu à dæmonio obſeſſum hominem liberauerit. *Hæreſ.* 30.

520. Itaque & Dominus non iudicabat gloriandum, & gaudendum in hoc Apoſtolis, quod ipſis dæmonia ſubijcerentur: tum ipſos iuſtam materiam gloriæ exiſtimabat habere, quando conſtaret ipſorum nomina ſcripta eſſe in cælo. ſignificabat ſcilicet, fieri poſſe, vt etiam à regno Dei excludendi dæmonia eijcerent. *Lucæ* 10.

521. Scio magnum & prorſus diuinum eſſe opus dæmonia eijcere; ſed diuinum quoque eſt opus, donum linguarum; diuinum, donum ſanitatum; diuinum, donum prophetiæ. an vero omnes à peccati laqueis abſoluemus, quibus hæc diuinitus donata collata ſunt? 1. *Cor.* 12.

522. Scire non poteſt homo vtrum amore vel odio dignus ſit. ita cum vniuerſa antiquitate, tota per totum orbem profitetur Eccleſia. Quid vero? Si ad dæmones ex hominum corporibus profligandos vitæ ſanctitas neceſſaria eſt; quomodo non ijs de gratia ſua atque vitæ ſanctitate certò debet conſtare, quibus conſtat quod dæmones eiecerint? *Eccleſ.* 9.

523. Qui diuinorum ſacramentorum ſunt adminiſtratores, non neceſſario omnes puras habere debent conſcientias. Vere ſacramenta adminiſtrare poſſunt, atque adeo verè adminiſtrant, quorum grauibus criminibus rea conſcientia tenetur. quid ni igitur dæmonia valerent eijcere?

524. Sit ita, dæmonum poteſtati ſint ſubiecti, qui in peccatis verſantur: ſed tamen quemadmodum iniquus Iudex non admittit poteſtatem iudicandi, ita iniqui Exorciſtæ non facultatem dæmones profligandi. ſunt ſubiecti dæmonibus, quà peccatores: ſunt dæmonibus ſuperiores, quà diuina virtute ſunt inſtructi.

525. Non priuata eſt, nec mortalibus congenita hæc dæmones eijciendi poteſtas. diuina eſt. Dei beneficio collata eſt. quocirca multo eſt omni dæmonum poteſtate ſuperior. quando igitur Exorciſtis parent & cedunt dæmones, non Exorciſtarum cedunt virtuti & innocentiæ, ſed Dei imperio & voluntati.

526. Non illa peccati vis eſt, vt mox, vbi ceperit habere locum, omnem poteſtatem deſtruat; & priuet omni, quam quis in alios habet, iuriſdictione. Quid quæſo, ſi hoc ſemel conſtituerimus, certum

in Christiana Repub. habebimus? quanta mox omnium rerum sequetur confusio. priuet peccatum Dei amicitia; indignos reddat omnibus diuinis & humanis beneficiis: his priuilegijs non priuat.

527. Hinc consequitur certũ argumentum sanctitatis & innocentiæ alicuius ex hac re sumi non debere; atq; plurimũ errare, si qui ob hanc solum causam Sanctorum Cathalogo asscribendum aliquem censent, quod in dæmonibus eijciendis excelluerit: Etiam in peccatis constituti dæmones possunt eiicere.

528. Magnum nihilominus aliquando hinc argumentum sumitur: tum scilicet, quando non desunt alia sanctitatis indicia, casti integrique mores, vitæ austeritas, orationis studium, animi profunda submissio, & excellens diuinæ bonitatis amor, &c.

CAPVT XXXX.

Num Exorcista hæreticus, siue qui aliam, quam Catholicam, religionem profitetur, Dæmones valeat eijcere?

528. Acilè credet fieri posse, vt hæreticus dæmonia ex humanis corporibus eiiciat, qui ad Domini verba attendet. sic enim quodam in loco loquitur, Surgent pseudochristi, & pseudoprophetæ; & dabunt signa magna, & prodigia; ita vt in errorem, si fieri posset, ducantur etiam electi.

Matt. 24.

530. Sed contrarium iudicabit, qui finem, qui in patrandis miraculis Deo propositus est, velit attendere. Cum enim hic sit veritatis confirmatio: hostes verò veritatis sint hæretici; nulla ratione Deus ad dæmonum expulsionem (quæ inter miracula reponi potest) concurrere dicendus est: & ob id Hæretici nunquam dæmonia eiicient.

531. Et ita se res habet. Nunquam ab hominum corporibus, pellent dæmones Hæretici quandocunque, & quotiescunque, hoc tentabunt, vt doctrinam suam, quam profitentur, confirment. Quod dicimus, præter iam expositum argumentum, quatuor ferè sunt, quæ probare videntur.

Mar. vlt.

532. Primum Christi oratio, qua dæmonum eiectionem insinuat fideliũ esse signum: Signa, inquit, eos qui crediderint, hæc sequentur: In nomine meo dæmonia eiicient, &c. at in fidelium numero Hæretici non sunt. dæmonia igitur, ex Christi sibi communicata potestate, profligare non valebunt.

533. Alte-

533. Alterum est, quod eos nunquã dæmonia expulisse legamus. Cum igitur illa vix fieri posse dicamus, quæ præteritis temporibus nunquam facta sunt, Hæreticos dæmonia eiicere, idcirco videmur rectè posse negare, quia nulla vnquam tempore illa eiecisse probatur.

534. Tertium est, quod sæpe in dæmonum eiectione ipsos illusos fuisse certis historiis doceatur, pro multis duas referimus. primam Staphilus in absoluta respõsione cõtra Iacobum Schmidelinũ, *Pag. 404.* his verbis recenset. possum ego, inquit, redigere mihi in memoriam anno 1545. dæmoniacam quandam puellam, è Misniæ ditione adductam VVittenbergam ad Lutherum ea spe, quod Lutherus, ceu tertius Elias, puellam istam à malo dæmonio liberaturus esset. Quamuis autem Lutherus ad hoc admirandum, & magni momenti opus, initio non parum difficilem se ostenderet, at tandem tamen iussit puellam adduci in parochianæ Ecclesiæ VVittenbergensis sacrarium: illicque coram aliis plerisque Doctoribus, & eruditis viris, (inter quos ego, tum quoque magister iuuenis aderam) dæmonem cœpit adiurare, & exorcizare, sed id tamen more suo, non eo, qui apud Catholicos receptus & vsitatus est. Cum autem ille dici multumque adiurasset dæmonem, cedere ille noluit, sed eas in angustias, sit venia verbo, Lutheri caligas redegit, vt is quam primum è sacrario se proripere vellet. At quid accidit? Malignus ille dæmon vsque adeo fores sacrarij obstruxerat, vt neque forinsecus, neque intrinsecus aperiri possent. Quæ res Lutherum in maiores etiam angustias adduxit, ita vt iam ad fenestram properaret, sperans per eam se posse effugere, & exilire. Verum obstabant illi Cancelli ferrei, sicque compulsus est vna nobiscum tantisper inclusus hærere, donec per cancellos ferreos ab æditúo nobis oblata securis, mihique, ceu iuueni viro, tradita, vt ea fores effringerem: quod equidem tum conatus sum, & ad effectum perduxi. Interea vero visu admirandum erat: vt Lutherus angoribus correptus, sursum deorsumque cursitaret, atque, instar ouis parturientis, huc illucque se inuerteret. Hactenus Staphilus. Eandem rem, Staphilum, habet VVilhelmus Lindanus Dialogo 3. cap. primo Dubitantij. & Bredenbach. Collationum lib. 7. cap. 40. Altera historia Augustæ VVindelicorum accidit anno Domini, 1563. in filia Michaelis Rossimanni ciuis Augustani, quam Theologiæ Doctor & apud S. Mauritium parochus Simon

Schei-

Scheibendardus Catholico ritu liberauit, postquam multa frustra tentassent verbi Ministri. Rem pluribus persequitur Bredēbachius lib. 7. Collatio. cap. 42.

535. Quartum est, quod nō in dæmonum solum eiectione, verum etiam in alijs; si quando quædam perpetrare voluerunt, miraculis nihil efficere potuerunt, & egregiè confusi sunt ijdem Hæretici pro hac re & vetera, & noua suppetunt exempla. Vetera primum adducimus. Sub Honorico Catholicorum hoste, Cirola quidam Arianus Episcopus fuit; qui cum Catholicos, pro fidei suæ confirmatione, miracula edere cerneret. ne ipsis inferior haberetur, hominē quendam quinquaginta aureis inducit, vt se cæcum ad tempus similet, & postquam à Cirola iussus fuerit respicere, visum sibi beneficio Cirolæ restitutum esse publicè testetur. quid vero? fiunt omnia. vnùm non fit, iussus non respicit fictus cæcus. Iusto Dei iudicio ex vidente fit cæcus, magno cum Cirolæ, & omnium Arianorum dedecore. Ita
Lib 2. c. 3. Gregorius Turonensis de gloria Sanctorum. Alius quidam Episcopus, Regis Leuuildi imperio inductus, idem tentauit; & eodem quoque euentu. vt idem habet Gregorius de gloria Sanctorum.
Lib 2 c. 12. & 13. Ausus est Polichronius, ad confirmationem sectæ suæ, vltro apud sextam Oecumenicam Synodum in Trullo, polliceri, se mortuum vitæ restituturum: & non multo post allatô cadauere, cum virtutis
Act. 15. suæ speciē esset editurus, & diu mortuo inclamasset frustra, ab omni concione, vt vanissimus nebulo, exclusus est, Idem, frustra, vatauit
Lib. 3. c. 2. de excid. Simon Magus teste Egesippo. Voluerunt etiam Ariani, Valentis Imperatoris infirmum filium sanitati restituere: verum tantum abest, vt restituerint; vt ex viuo mortuum fecerint: teste Nicephero.
Lib. 11 c. 20. Idem Manicheo accidit, cum Persici Regis filium præsumeret cura-
Lib 2. fal ul. cap. 21. re, vt Theodoretus docet. Hæc vetera sunt. Adiungimus noua. Ioannes Caluinus Burlæum quendam Ostunensem, promissis vitæ subsidijs, induxerat, vt mortuum se simularet: qui tandem. cum ex composito per Caluinum resuscitandus esset, diuina vltione percussus, verè mortuus apparuit. hoc Hieronymus Bolsecus, in vita Cal-
Cap. 13. uini. Simile in Polonia accidit in Matthæo quodam, homine paupepere, qui & ipse spe lucri, quod Hæreticus Minister promiserat, ad infelicem, & impiam simulationē inductus fuit teste Francisco Tur-
Lib. 1. riano, de dogmat. charact. Verbi Dei. Et VVilhelmum Nesenum in Albi submersum ad vitam voluit reuocare Lutherus, sed frustra.
Deal. 3. c. 1. Lyndanus in Dubitantis.

536. Hinc optimè antiquissimus Scriptor Tertullianus, hoc ab Apostolis Apostolicisque viris differre dicebat Hæreticos, quod illi de

ii de mortuis viuos facerent; hi de viuis mortuos. Addamus nos, quod illi ex hominum corporibus dæmonia eijcerent; hi in homines illa immitterent.
537. Quid igitur est, dicet aliquis, quod pseudoprophetæ dicũtur daturi signa & prodigia? Respondemus: Signa dabunt; sed falsa, non vera signa, qualia sunt, quæ Magi fecisse leguntur, & quæ patraturus dicitur Antichristus: cuius signa & prodigia, mendacia vocat Sanctissimus Paulus. *Matt. 24.* *Exod. 3.* *2. Thes. 2.*

CAPVT. XLI.

De quinq; diuersis modis, quibus in Christianissimo, siue apud Catholicos, Dæmonia ex hominum corporibus eijciuntur.

VArijs modis homines ab immundis spiritibus liberatos esse, nemo ignorat. Neque enim vna eademque ratio seruata est ab ijs, qui olim in veteri lege dæmonia eiecerunt; & ijs, qui idem in noua lege præstiterunt. Quod dicimus ex Capite 42. & sequentibus præsentis Disputationis perspicuum est. 538.
539. Sed & in veteri lege aliam rationem seruarunt qui à Salomone instituti erant; aliam qui Tetragrammaton nomen adhibebant. Et in noua non vna apud omnes ratio fuisse videtur. Alia vsus Christus, alia Apostoli, alia Apostolorum successores. quamuis nec semper diuersa vsi sint ab Apostolis Apostolorum successores; nec vna semper eademque fuerit omnium Apostolorum.
540. Christus etiam Dominus non eundem semper modum secutus est. Nunc dæmonia verbo expulit, nunc quosdam quasi Exorcismos adhibuit. sanaturus enim quendam dæmoniacum, surdum & mutum, primo omnium ipsum apprehendit, tum à turba abduxit, mox mittit digitos in auriculam, huic expuit, & linguam obsessi tangit, denique suspiciens in cælum dixit: Epheta. *Marc. 8.*
541. Rationes illas veteris Testamenti persequi non est necesse. iam vetustate, si non alia de causa, antiquatæ sunt, & abolitæ. Nec illam discutiemus, qua Christus vsus est. Reliquæ quia magnos à quibusdam nostra ætate patiuntur insultus, & prẹter omnem rationem traducuntur, à calumnijs sunt vindicandæ, si tamen quæ illæ rationes sint, quibus & olim expulsi, & nostris temporibus dæmones expellantur, prius assignauerimus.
542. Prima igitur ratio est, per nominis Domini nostri IESV Christi inuocationem. de hoc Iustinus in hunc modum: per nomen, inquit, ipsius filij Dei, & primogeniti Creaturæ omnis, dæmonium omne adiuratum vincitur, & in ditionem redigitur. & paulo ante: *Disp. cum Tripho.*

M Eius

Eius nominis (Iesu) potentiam dæmones tremunt, & formidant: & hodie quoq; ipsi per nomen Iesu Christi crucifixi, sub Pontio Pilato, qui Iudeæ procurationem egit, adiurati nobis parent. Hæc Iustinus. Prudentius similia habet.

In Apoth. contra Iudæos.

——————— torquetur Apollo.
Nomine percussus Christi; nec fulmina verbi
Ferre potest: agitant miserum tot verbera linguæ,
Quot laudata Dei resonant miracula Christi.

543. Secunda ratio est, per vsum Reliquiarum. Ea est Sanctorum potestas, inquit Chrysostomus, vt illorum superstitum ne vmbras quidem, aut vestes ferre possint dæmones: vita autem functorum & loculos quoq; reformidét. Itaq; (inquit idem) vt audaces latronum duces, siue impij sepulchrorum effossores, si forte dũ prædas agunt, aut spolia capienda conquirant, in arma vel ornamenta Imperatoris incurrerint, quamlibet cupidi prædarum, tamen ita, agnitis Regis insignibus, terrentur; vt fugiant, neque cominus accedere vel attingere audeant, vnde sibi compendium non procedere, sed periculum prouident imminere, si quid inde audeant vsurpare: ita profecto, & Dæmones, qui vere latronum & Principes & Magistri sunt, vbi coronatorum Martyrum viderint corpora posita, longè ilico à conspectu illorum pauidi fugiunt & absiliunt.

Orat. de Babil.
Hom. 7 de 7. Machab.

544. Tertia ratio est, per Sanctæ Crucis impressionem. de hac Lactantius: Sicut ipse (Christus) cum inter homines ageret vniuersos dæmones verbo fugabat, hominumque mentes emolliebat, & malis incursibus furiatas, in sensus pristinos reponebat; ita nunc sectatores eius eosdem Spiritus inquinatos de hominibus, & nomine Magistri sui, & signo passionis excludunt.

Lib. 4. c. 27.

545. Quarta est, per vsum verum Consecratarum. Antiquissima in Christi Ecclesiæ consuetudo est, vt res quædam consecrentur, & benedicátur; quibus deinde fideles, tum ad dęmones profligandos, tum ad morbos pellendos, aliaque mala arcenda, vterentur.

546. Quinta est dæmonum per Exorcismos adiuratio. Huius meminit Cyprianus. Adiurantur, inquit, à nobis & torquentur spiritualibus flagris; & verborum tormentis de obsessorum corporibus eijciuntur dæmones. Sed & prudentius formam quandam Exorcismi his verbis expressit,

ad Demetrianum Procons.

Intonat

Intonat Antistes Domini. fuge collide serpens,
Exue te membris, & spiras solue latentes:
Mancipium Christi fur corruptissime vexas.
Desine. Christus adest, humani corporis vltor,
Non licet, vt spolium ra ias, cui Christus inhæsit.
Pulsus abi vertose liquor, Christus iubet: Exi.

547. His quinq; possemus alias rationes addere. sed hæ præcipuæ sunt, & aliæ in iam dictis, præsertim vero in Exorcismo, continentur: vt sunt Ieiunium, Oratio, Missæ sacrificium, Litaniæ, Sanctorum inuocatio, Crucifixi imago, & his similia.

CAPVT XLII.

Examinatur primus modus, quo per Inuocationem nominis Iesu, Dæmonia ex hominum Corporibus eijciuntur.

Formam & rationem dæmonia eijciendi per nomen Domini nostri & Dominus videtur præscripsisse, & Apostoli obseruasse, & viri sancti vsurpasse. Dominus præscripsit, cum dixit: In nomine meo dæmonia eiicient. Apostoli sibi gratulantur, quod in nomine Christi ipsis subijcerentur dæmonia. D. Paulus in nomine Iesu præcipit dæmonio, vt à puella exeat. primis Christianis testimonium præbent Iustinus & Prudentius superius citati: quibus accedit Lactantius Firmianus denique eiusdem nominis inuocatione Spiritus eiecisse D. Antonium testatur, in ipsius vita, Athanasius. Quid, quod eadem vsi etiam illi, qui Christi doctrinam non profiterentur? Vidimus, inquit Ioannes, quendam ejcientem dæmonia, qui non sequitur nobiscum. Huic adiunxero illos, quorũ Lucas, in historia Apostolorum, meminit; qui Iudæam circuibant, & super eos, qui malos spiritus habebant, nomen Domini inuocabant. Iosephum item cuius Epiphanius meminit. 548. Mar. vlt. Luce 10. Act. 16. Lib. 2. c. 27. Luce 9. Act. c. 19.

549. Verum in hac dæmonia eijciendi ratione, quatuor sunt quæ in quæstionem venire videntur. primum est, quid sit in Christi nomine dæmonia eiici. secundum, cur potius in Christi, quam aut Patris, aut Spiritus sancti nomine dæmonibus discessus imperatus. Tertium, quodnam potissimum Christi nomen (varia enim habet) hîc assumptum sit. Quartum & postremũ, An ipsa per se nuda Christi nominis compellatio robur aliquod habeat, ad Spiritus ex hominibus exigendos.

550. Primæ quæstionis definitio requirit, vt ambiguitas Nominis

nis prius distinguatur. Neque enim vna est ipsius significatio: nunc pro imperio, nunc pro meritis, nunc pro authoritate, nunc pro
Lucæ 5. virtute ac potestate sumitur. Exemplum primi est quod. Petrus
Ioan. 14. in verbo siue nomine Domini dixit se laxare rete. exemplum secun-
Ibidem. di, quod Dominus promittat omnia petentibus & rogantibus Patrem in suo nomine. exemplum tertij, quod doceat patrem missu-
Ioan. 10. rum Spiritum sanctum in suo nomine. exemplum quarti, quod in patris nomine asserit se opera & prodigia facere.

551. Hoc constituto, dicimus quod quamuis & Christi imperio, & Christi meritis, & Christi authoritate dici possit dæmonia eijci, quando ad Nominis eius inuocationem pelluntur; proprie tamen virtutem eius intelligimus; vt idem sit in Christi nomine, atque in virtute Christi dæmonibus exitum imperare.

552. Quod dicimus, facilè probabit; qui, quale opus sit Dæmonum eiectio, expendet. diuinum prorsus est, & humanas vires longissimè superans: diuinam igitur virtutem requirit; qua dæmones vt expelli demonstremus, Christi nomen, hoc est, virtutem, quæ diuina est, inuocamus.

553. Itaque in hac dæmones eijciendi ratione duo videntur concurrere: primum est Christi nominis vsurpatio; alterum eiusdem virtus & potestas. Illud voce profertur; hoc animo concipitur, & verbo insinuatur. Et sic ad primam quæstionem responsum sit.

554. Altera difficilior est: sed tamen breuiter dicimus, ob multas, & magnas rationes in filij potius, quam aut patris, aut Spiritus sancti, aut etiam Dei nomine dæmonia pelli. quamuis enim omnium personarum æqualis sit potestas; quia tamen filij diuinitas erat astruenda, & doctrina confirmanda, omnino conueniebat, vt filij nomine inuocato dæmonia pellerentur; cum hæc res egregiè ad vtrunque valeret.

555. Innotuerat olim mundo prima in diuinitate persona; filius non item. quemadmodum igitur Pater multis rationibus se probauerat; ita altera persona, filius Dei, suam diuinitatem signis & prodigijs debebat probare.

556. Pro spiritus Sancti persona, inquit aliquis, etiam hęc ratio mi-
Ioan. 14. 15. &c. litat. Non hoc ignoramus. Sed aliæ ipsi non defuerunt, quibus suam diuinitatem astruxit, rationes: & illa maxime, quod Christi grauissimum pro se testimonium haberet; cuius diuinitas siue Spiritus Sancti diuinitate constare non potuit.

557. Sed & filio multò maximè his prodigijs, & signis opus fuit. quid ita? postulabat scilicet hæc doctrina, quam mundo inserebat:
postula-

postulabant homines, quibus doctrina illa erat tradenda. postulabant illi, per quos erat tradenda. Nunquam mundo Christi doctrina (vt persuasa est) persuaderi potuisset; nisi ad hanc inferendam, & contrariam extirpandam hæ prodigiorum machinæ, & dæmonum profligationes fuissent adhibitæ.

558. Doctrina omnes ingenij vires superabat. Carni erat contraria; &, quæ mundus in præcipuo honore habebat, aspernabatur. Tradenda hæc erat ingenij acumine valentibus; & qui, quod ratione non capiebant, paradoxum iudicabant. Tradenda ijs, qui præter oblectamenta carnis, & huius vitæ, nulla alia superesse existimabant bona. Et per quos tradenda? Nō per Sapientes, & in Academicis congressibus, multis iam annis, exercitatos Naturæ magistros: non per potentes & militum copia instructos; sed per homines piscatores, & qui vix ad honestorum virorum conspectum admtitendi videbantur. quantis igitur, & qualibus hîc machinis, si quid feliciter fieri debuit, erat opus?

559. Esto, potuerint hîc aliæ machinæ adhiberi: adhibitæ etiam sint: nec frustra adhibitæ sint: veruntamen conueniebat, vt etiam dæmones in nomine Christi profligarentur; illi scilicet, qui iam in mundo principatum obtinebant: qui multis modis, hominibus plurimos annos illuserant: ad quorum regnum dissoluendum, spolia diripienda, arces occupandas, Christus præcipuè in mundum venerat.

560. Hinc est, quod inter præclara à Christo gesta, nihil ita prædicetur, vt dæmonum ex hominibus eiectiones: nullum etiam opus sit, in quo frequentius occupatus videatur: nullum ferè, quod ita homines mirati: nullum, quod magis ipsius hostes & aduersarij calumniati.

561. Sed tertia nos ad se quæstio vocat, qua quæritur: Quonā potissimum Christi nomine, & Apostoli, & Apostolorum successores vsi sint in dæmonum profligatione. Atque hoc loco, vt quod sentio, dicam, extra controuersiam esse puto, omnium Christi nominum vim magnam esse; & quod vnius fit vsurpatione, id posse fieri aliorum omnium. Hoc, ne alia proferam, declarat, qui nunc non infructuosè dæmoniacis adhibetur, Exorcismus, in quo omnia propemodum, quæ Christo tribuuntur, nomina inueniuntur.

562. Veruntamen, quamuis omnium vis magna si: nomine Iesu tamen vsos esse, & in eo plus præsidij posuisse, optimè videmur posse affirmare, ob sequentes causas. primo, quia licet multa Domino nomina tribuerentur, vnum tamen proprium erat. Vocatum est

Lucæ 2. nomen eius Iesus, inquit Lucas, quod vocatum est ab Angelo, priusquam conciperetur. iam vero ipse suo nomine (quis dubitabit, quin Mar. vlt. hoc proprio?) dæmonia dixit eiicienda.

563. Deinde huius nominis inuocatione dæmonia expulsa legimus, non per Apostolum Paulum tantum; verum etiam Iudæorum Exorcistas, qui Apostolorum, aliosque Christi discipulos imitabantur. Quid, quod primi Christiani hoc præ cæteris nomen assumpserint? Nominis Iesu, inquit Iustinus, potentiam dæmones tremunt, & reformidant: & hodie quoque illi per nomen Iesu adiurati nobis parent. De veritate Relig. Christ.

564. Tertio, quia huic nomini aliquid plus tribuisse videntur Apostoli, quam alijs omnibus. Omitto quod in nomine Iesu dicatur flectendum omne genu cęlestium, terrestrium, & infernorum: quoties Sanctissimus Paulus idem illud nomen in ore habuit? quoties in corde? Licet id intelligere partim ex ipsius scriptis, in quibus quingenties extat, partim ex grauissimis Scriptoribus, qui eiusdem abscissum caput, ter Iesu nomen, inclamasse testantur. Philip. 2. Baro. tom. Annas. 6.

565. Ad hæc accedit fidelium omnium, qui iam sunt, (haud dubium, quin & priorum) consensus; & quæ damnari non potest (nisi fortè à Christi hostibus) consuetudo; qua frequentius hoc, quam quodcunq; aliud, nomen, si quando terrentur, aut cadunt, compellant: quæ morientibus hoc potius, inclamant; qua præ cæteris pingunt, & maiorem illi, quam alijs, reuerentiam, nunc Capitis inclinatione aut detectione, nunc geniculatione, exhibent.

566. Sed & ratio egregie pro hac sententia militat. Finis, qui in dęmonum eiectione propositus fuit, hoc potius, quam quodcunque aliud nomen requirebat. quid ita? quia cum hîc propositum esset, vt Christi gloria atque diuinitas innotesceret, ipseque pro vero Deo susciperetur & haberetur; nonne illud nomen assumere oportebat, quod Christo erat maxime proprium? quo ab omnibus passim compellabatur? Atque hoc esse dulcissimum Iesu nomen, si non alia, certè Titulus Triumphalis, vt vocamus, satis superque declarat.

567. Porro hæc pro tertiæ quæstionis responsione dicta, haud parum ad quartæ solutionem faciunt. Neque enim obscurè insinuant ipsum nudum Iesu nomen dæmonibus molestum, & graue fuisse; magnã quoq; ad ipsos sedibus humanis pellendos impressioné fecisse. Id exemplo etiam eorũ cõfirmari videtur, qui, quamuis Christũ non sequerentur, nondum crederent, forte etiã ipsius hostes essent & aduersarij; Iesu tamen nomine inuocato dæmonia pellebant.

569. Sic

569. Sic Sagis, & ijs, qui se Diabolo deuouerunt, mandari, & serio præcipi scimus; vt, si quando nocturnos conuentus habent, prorsus à nomine Iesu abstineant, quanquam Iesum abiurarint. scimus subito & Diabolos, & præsentē turbam disparuisse, si quando Collegarum alicui, etiam præter intentionem, nomen Iesu excidisset.

570. Dæmonia aliquando consuluit Christianę Religionis desertor, & persecutor Iulianus. Cum vero eidem, terribili, & quam ferre non posset forma, apparuissent, pro consuetudine, quam Christianus adhuc, habuit, se cruce muniuit, crucis hostis: & ipso mox disparent: probantque ipsum per se nomen Iesu dęmonibus horrori esse. *Naz. Orat. in Iulian.*

571. Non leuia hæc sunt argumenta. Sed, vt Caput hoc concludamus. quatuor dicimus. primum, magnam huius nominis vim esse, si cum reuerentia, atque pietate proferatur. Secundum, Etiam permultum valere, quamuis nullum pietatis affectum habeant, qui eo vtuntur; si tamen eo fine, vt Christi virtute quippiam obtineant, assumāt. Tertium, Nullam eius vim esse, si vt nuda quædam in aërem prolata vox est, consideretur. Quartum, Quod si vt signum aliquod vsurpetur, dæmonibus terrori esse posse, quamuis & pius absit affectus, & nihil ab eo qui profert, exspectetur.

572. Primum illud probant eiecti ab Apostolis dæmones, serpentes sublati, haustum sine detrimento venenum, infirmorum curatio, & his similia: vt taceam, quod pius animus, cū re qualibet (quidni cum diuini nominis inuocationen) possit plurimum. *Mar. vlt.*

573. Secundum dubium non est. Illi ipsi, quos iam sæpe produximus, huius rei testes sunt: illi inquam, qui apud Christum à discipulis delati, quod dęmonia eijcerent in eius nomine, quem non sequerentur. Debuerunt quoq; hîc homines intelligere, Christi magnam esse virtutem; quando etiam illi, qui ipsius doctrinam non per omnia probabant, in eius nomine dæmonia eijcerent.

574. Tertium omnes ni fallor, admittunt. Cum enim vox in aërem prolata, nihil sit aliud, quam concussus aër; nihil efficiet, quod non concussus aër præstat. Si pica aut psitacus doceatur nomen Iesu proferre. viresúe alias, quam quodcunque nomen prolatum habebit. *Testim. 1. Reg. cap. 16. q. 40.*

575. Quod vero quarto loco asserebamus, idem inquam Christi nomen, vt signum quoddam est, vires aliquas habere, facile credet, qui animaduertet dæmones non rebus tantum, verum etiam signis terreri & cruciari. Res clara est, de signo Crucis, quod vbicunq; tandem conspexerint, & quomodocunque formatum sit, odio habent impostores & detestantur, quemadmodum fures, rotas & patibula.

CAPVT

CAPVT XLIII.

Examinatur secundus modus, quo per vsum Reliquarum Sanctorum, Dæmonia ex hominum corporibus eijciuntur.

576. Ltera ratio eijciendi dæmones est per vsum Reliquiarum Sanctorum. Pro hac produximus superius B. Chrysostomi sententētiam, Chrysostomo adiungimus semicinctia, & sudaria Apostoli Pauli, de quibus ita S. Lucas: virtutes, inquit, non quaslibet faciebat Deus per manum Pauli, ita vt etiam super languidos deferrentur à corpore eius sudaria & semicinctia; & recedebant ab ijs languores, & Spiritus nequam egrediebantur. Addimus quoque vmbram Petri, qua dæmonibus vim allatam esse haud obscurè insinuatur capite quinto historiæ Apostolorum.

Act. c. 19.

577. Possent pro hoc argumento iam dicta satis esse; verum quoniam hæc exorcizandi ratio magnos & multos habet Aduersarios, pluribus exemplis, rationibusq; illustranda videtur, & explicanda.

578. Ab exemplis initium facimus. Refert B. Hieronymus ad sepulchrum Elisæi. Ioannis Baptistæ, atque Abdiæ rugire consueuisse dæmones. Idem attestatione totius populi Mediolanensis fieri ad sepulchra Prothasij & Seruasij testatur B. Ambrosius. Eorundem Prothasij & Seruasij memoria fuit in villa Victoriana ab Hippone regio, munus triginta millibus distante. Portatus est eò adolescens quidam, qui cum, de medio tempore æstatis, equum abluerat, in fluminis gurgitæ dæmonem incurrit. Ibi cum iaceret, vel morti proximus, vel similimus mortuo, tandem dæmone fugam capiente liberatus est, ita B. Augustinus. Nazianzenus tanquam rem omnibus manifestam relinquit, ad Cypriani Martyris sepulchrum dæmonia eiecta. Plurima quoque per catenam S. Petri eiecta esse docet, testantur historiæ. Anno salutis 900. accidit, vt quidam Comes, Otthonis Imperatoris familiaris, occupatus ab immundo Spiritu, seipsum dentibus dilaniarit, iussu vero Imperatoris ad Ioannem Pontifipem ductus sit; atque, vt sacram catenam attigit, erumpens nefarius Spiritus, hominem liberum reliquit. Hoc Vincentius lib. 24. cap. 88. & Chronicon Saxoeiæ. Quibus Belgium notum est, non ignorant apud Gheelam Brabantiæ, ad sacrosanctas D. Dymnæ Reliquias dæmoniacos singulari Dei Opt. beneficio in hunc vsque diem liberari, inquit Bredenbachius. Sic anno 1541. in Sicilia, in templo S. Philippi, qui S. Petri discipulus fuit, ducentæ propemodum liberatæ sunt, & quotannis ipso D. Philippi festo die liberantur

Epist. ad Eustoc. de vita Paulæ.

De Protas. & Seruas.

Lib. 22. de Ciuit. cap. 8.

Orat 19.

Lib. 7. Collat. cap. 37.

rantur

rantur non pauci, quemadmodum quodam in loco refert Thomas Fazellus. Habet hîc locum, quod de S. Bernardo refert Bernardus Bonæuallensis Abbas. Huic, cùm Mediolani in Ecclesia S. Ambrosij esset celebraturus, puellam adducunt à dæmonio obsessam, auxilium eius implorantes: tum sanctus vir aquam manibus suis iubet superinfundi; quam cùm puellæ bibendam didisset, mox pristinæ sanitati restituitur. Habet quoque hic locum, quod B. Augustinus affert, se Mediolani domum vidisse, quæ à dæmonio vexabatur, & suspensa in illa, parte terræ sanctæ, mox à dæmonij infestatione liberata est. Hinc optimè B. Hieronymus dæmoni, qui per os Vigilantij Reliquias contemnentis loquebatur: Tu hoc vilissimo tortus es sæpe puluere. 22. de Ciuit. Cap. 8.

579. Nec mirũ est dæmones aut profligari, aut cruciari Reliquijs: cum vel maiora, vel certè æqualia Reliquiarum attactu, & virtute perfecta esse sciamus. Per has alijs est restitutus visus: alijs redditus vsus pedum, alijs data vita, alij ab incurabilibus morbis liberati. vt benè dictum sit à Patribus Nicænæ II. Reliquias sanctorum esse fontes salutares, quibus Deus multa beneficia hominibus præstat. Nec hic exempla desiderantur. Mulier quædam fluxu sanguinis laborauerat annis duodecim, expenderat in medicos, omnes quas habebat facultates. Christum in medio turbæ conspicata, cogitabat si vel fimbriam vestimenti eius tangeret, fore vt sanaretur. quid multis? vicit pudorem desiderium sanitatis. clam Dominum accedit. fimbriam tangit, & mox sanitati restituitur; Coniicitur in sepulchrum Elisæi prophetæ cadauer hominis cuiusdam defuncti, subito, vbi Elisæi ossa attigit, surrexit homo viuus. 4 Reg. 13. Scribit S. Epiphanius, à plurimis coli solita sepulchra Ezechielis, Isaiæ, & Hieremiæ, ob multa beneficia quæ in ijs locis propter eorundem merita Deus conferebat. Basilius oratione in Mamantem dicit omnibus nota esse miracula, quibus Martyr aliis sanitatem, aliis vitam reddiderit. Refert idem, cum Reliquiæ S. Iulittæ in quendam locum, vbi aquę penuria laborabatur, adductæ fuissent, mox è terra erupisse fontem aquæ dulcissimæ, vt videretur sancta illa, quasi mater & nutrix cõmunis, totam illam regionem lacte suo alere voluisse. S. Gregorius Nazianzenus. Omnia, inquit, potest puluis Cypriani cum fide, vt sciunt hi, qui ipsi experti sunt, & miraculum vsque ad nos transmiserunt. Ambrosius Sermone de Geruasio & Prothasio, & Epistola ad Sororem de ijsdem, inter alia facta refert etiam cæcum, nomine Seuerum, arte Lanionem, omnibus notissimum, fuisse curatum ad contactum feretri, quo Reliquiæ portabantur. B. Augustinus asserit

Act. 3.

Ad lege

in vita eorundem.

Orat. in Iulit.

Orat. in Cypr.

22. de Ciuit. cap. 8. tot facta esse miracula, breuissimo tempore, ad Reliquias S. Stephani, vt multi libri scribendi sint, si omnia referri debeant. Sulpitius, in vita S. Martini, dicit solo contactu vestis eius curatam mulierem à fluxu sanguinis. Legendus est Iacobus Rabus de Miraculis contra Morbachium.

580. Magna sunt quæ diximus; sed illud magis Reliquiarum virtutem probat, quod etiā sudaria, vel vela, (quæ Sanctuaria vel Brandea dicebantur) iis cum tangendi facultas non concederetur, Maiores admouerint, & postmodum his, tanquā rebus sacris, ad res magnas perficiendas vsi sint. de quibus ne longiore simus, consulendus est Cæsar Baronius in Martyrologio. 15. Iun. Quantam autem virtutem, haurirent huiusmodi vela, admota sanctorum tumulis locuples testis est B. Gregorius pp. scribens ad Constantiam Augustam lib. 3. cap. 30. & Gregorius Turonensis de gloria Martyrum cap. 28. & Diaconus in vita Gregorij.

581. Quid, quod non tantum velamina, & panniculi Reliquiis admoti; sed & vestimenta languentium: atque mortuorum, sacris altaribus vbi Sanctorum seruarentur Reliquiæ, superposita, virtutem quandam diuinam hac ratione contraxerint; vt postea infirmis aut mortuis adhibita, præsens remedium attulerint. Pro hac re est Sanctissimus Augustinus, qui ad arguendam Gentilium impietatem complurium miraculorum suo tempore in Affrica editorum catalogum texuit; eandemq; gratiam floribus, qui ijsdem sacrarum Reliquiarum loculis admoueri consueuerunt, impartiri solitam pluribus monstrat exemplis. 22 de Ciuit. cap. 8.

582. Maximis his maiora addimus. puluis etiam atque situs, qui circa Martyrum sepulchra inuentus est, maxima propter Martyres præditus fuit virtute. Fidem huius integram faciunt Patres fere omnes, sed in primis Gregorius Nyssenus; qui de consuetudine prædicti pulueris colligendi hæc ait: Si quis puluerem, quo conditorium, vbi Martyres corpus quiescit, obsitum est, auferre permittat: pro munera puluis accipitur, atque tanquam res magni pretij condenda terra colligitur. Cæterum, quot quantaue miracula, ex collecto puluere circa sanctorum sepulchra iacente, Deus operari consueuerit, verax testis est B. Gregorius pp. qui fideli certaque attestatione refert, ex puluere collecto ex altaris crepidine mortuum esse reuocatum. Multa id genus habet de his: qui pleraque ipse expertus est Gregorius Turonensis de Miraculis S. Martini lib. 2. ca. 1. & lib. 3. cap. 12. & lib. 4. cap. 32. & sequentibus. Item lib. 1. de gloria Martyrum cap. 62. & lib. 2. cap. 33. 42. 45.

Oratio in Theodorum. lib. 3. dialog. cap. 17.

Nondum

583. Nondum finem facimus. addimus & hoc, quod etiam à Sanctorum loculis separata, si tamen in ipsorum impendantur honorem, eandem edendi miracula facultatem assecuta sint: vt de oleo manifestum, quo, ex more in Ecclesia antiquitus obseruato, lampades circa sepulchra Sanctorum solent accendi. eo enim vnctum cadauer filij Irenæi, mox reuixit, vt habet B. Augustinus, teste Baronio. Sic ingentia miracula edita ad oleum ex lychnis, ad Martyrum sepulturas refert Theodoretus in Historia Sanctorum Patrum. De ceræ particula, à S. Martini templo delata commemorat Turonensis, quod igni iniecta totum incendium, quo domus ardebat, restinxerit; & nouo miraculo cera, quæ ignem alere est solita, violentias ignis oppresserit. 22. de Ciuit. cap 8.

584. Vnum adhuc pro Reliquiarum gloria, atque argumenti confirmatione addimus: quod ipsa quoque dira pœnarum instrumenta, quibus Martyres excruciati sunt, magnam virtutem atque vim ex Sanctorum membris hauserint. Testatur id lapis, quo B. Stephani protomartyris brachium est percussum. de quo S. Augustinus, quod plurima per ipsum Anconæ, vbi religiosè seruabatur, facta miracula. Testantur D. Petri Catenæ. de quibus idem Augustinus: Merito, inquit, per omnes Christi Ecclesias auro prætiosius habetur ferrum illud pœnalium vinculorum. Si tam medicabilis fuit adumbratio visitantis; quanto magis catena vincientis. Si inanis quædam species vacuę imaginis (vmbrę) habere potuit in se vim salutis; quanto magis de corpore meruerunt attrahere salubritatis, ferreo pondere sacris impressa membris vincula passionis? Testatur craticula S. Laurentij, cuius miraculorum meminit S. Gregorius Papa in Registro lib. 2. epistola 33. Hinc optimè Gregorius Nazianzenus: Quorum (loquitur de Martyribus) corpora idem possunt, quod animæ, siue manibus contrectentur, siue honorentur: quorum vel solum sanguinis guttæ, atque exigua passionis signa idem possunt; quod corpora. Ser 31. & 32. de diuersis. Serm. de Sanctis 29. orat. 1. in Iulianum.

585. Intellexerunt haud dubium hanc Reliquiarum virtutem Maiores nostri. Id ex quatuor capitibus possumus deprehendere. primum est, quod longas, & difficiles peregrinationes ad Sanctorum susceperit Reliquias. Quia, inquit, B. Chrysostomus, à Martyribus miracula eduntur, magna affatim ad illos multitudo affluit. Alterum est, quod ipsas studiosè quęsierint, magna diligentia comparauit, comparatis non alio, quam maximi thesauri loco habuerint. Hinc Theodoretus ad Græcos de Martyribus sic habet: Animæ triumphatorum Martyrum in cælesti nunc patria vitam agunt Ange-

lorum choris interſitæ: eorum vero corpora non ſingula quidem ſingulis monumentis conduntur; ſed Ciuitates, oppida, paganique conuentus hæc inter ſe ſortitò partiti ſunt, laborantibusque animis ac ægrotis corporibus ſalutaria ea confiteri non ceſſant. Tertium eſt, quod eaſdē in ſummo honore indicauerint habendas eſſe. quod pulchre exprimit Gennadius de Eccleſiaſticis dogmatibus: Sanctorum corpora, inquit, & præcipuè beatorum Martyrum Reliquias, perinde ac ſi Chriſti membra, ſinceriſſimè honoranda; & baſilicas eorum nominibus appellatas, veluti loca ſancta, diuino cultui mancipata affectu piiſſimo & deuotione fideliſſima adeundas credimus. Si quis contra hanc ſententiam venerit; non Chriſtianus, ſed Eunomianus, & Vigilantianus creditur. Quartum eſt, quod magni beneficij loco habuerint, ſi ijs locis, vbi Sanctorum Reliquiæ conſeruarentur, ſua haberent ſepulchra. In Conſtantinopoli, inquit D. Chryſoſtomus, Reges noſtri magnam gratiam putant, non ſi prope Apoſtolos, ſed ſi vel extra eorū veſtibula, corpora ſua ſepeliantur, fiantque piſcatorum Oſtiarij Reges.

Homil. quod Chriſtus Deus.

586. Quæ diximus, egregiè, ni fallimur, noſtrum argumentum confirmant. pluribus opus nō eſt. finem facimus, ſi quam ob cauſam per Reliquiarum vſum Deus dæmonia expelli voluerit, paucis docuerimus; ſimul etiam expoſuerimus, verène aliqua virtus Reliquijs inſit quam dæmones ferre uequeant.

587. Prioris non male dixerimus duas eſſe cauſas. altera eſt, Chriſti diuinitatis & diuini numinis confirmatio; altera ſanctitatis eius, ad cuius Reliquias dæmonia profligantur, declaratio. Et nunc duo hæ cauſæ ſimul concurrunt; nunc altera tantum locum habet.

588. Olim, quando etiam ad Domini nominis Inuocationem miracula edebantur, Chriſti gloria maxime erat propoſita. Quocirca non tam mirabantur homines illa, ad quorum præſentiam attactumque dæmonia eiiciebantur; quam, in cuius virtute eiicerentur: ſicque non tam ad prædicandos Chriſti Apoſtolos atque diſcipulos excitabantur; quam ad Chriſtianam religionem complectendam vergebantur.

589. Sequentibus & noſtris, temporibus ſtabilita iam Chriſtiana religione quæ ad Reliquias miracula eduntur, ſanctitatis ferè ſunt argumenta. vult enim Deus eos, qui ſibi miniſtrant, honorari: ad quam rem cum miracula, dæmonumque eiectio. plurimum faciant; ad ſanctorum Reliquias & pulueres hæc vult fieri. ſic ſcilicet de Sanctis maiorem ſanctitatis opinionem concipiunt homines, ſic maiorem ipſis honorem impendant, feruentius ipſorum patrocinia implorant,

Ioán. 12.

plorant, & tutius meritis confidunt, quamquam & in his quoque Christi gloria proposita est.

590. Sed tamen (quod secundo loco explicandum erat) vis naturalis, qua dæmonia profligantur, nulla vel Reliquiis, vel ijs, quæ cum Reliquijs coniuncta sunt, inesse dicenda est. Quam enim aliam rebus corporeis. quàm corpoream, inesse dicemus? at qua dæmones pelluntut, illam non oportet esse corpoream. Corporea nihil ad profligandos dæmones, nihil ad res, quæ naturæ vires superant, facit.

591. Diuina igitur virtus est, qua dæmones eiiciuntur. Id in simili causa egregiè demonstrat Apostolus Petrus. Cum enim aliquando quendam ex vtero claudum curasset, & ob id omnium in se oculos vultusque conuertisset, hac oratione à se, in Deum patratum miraculum amolitus est: viri Israelitæ, inquit, quid miramini in hoc, aut nos quid intuemini, quasi Nostra virtute, aut potestate fecerimus hunc ambulare. Deus Abraham, Deus Isaac, Deus Iacob, Deus Patrum nostrorum, glorificauit filium suum Iesum. In fide nominis eius, hunc, quem vos nunc videtis & nostis, confirmauit nomen men eius: & fides, quæ per ipsum est, dedit integrã sanitatem istam in conspectu omnium vestrum. ita Petrus. Act. 3.

592. Interim reliquijs etiam dæmonum exilia, atque prodigia alia tribuuntur. quia quamuis Deum authorem primum, & summum habeant; alias tamen etiam possunt habere causas. Non ignorabat Dominus in digito Dei eiici dæmonia; sed tamen & homines verè dæmonia eiicere hac oratione confirmat: In nomine meo dæmonia eiicient. Mar. vlt.

593. At, quam causæ rationem in hoc negotio Reliquiæ subeunt? Instrumentalis suspicor. Per Reliquias Deus, tanquam per instrumenta quædam, dæmones pellit, quemadmodum eosdẽ per ignem tanquam iustitiæ instrumenta torquet, & punit. Sed hæc alium locum requirunt, nostra persequamur.

CAPVT XLIV.

Examinatur tertius modus, quo per vsum signi Crucis Dæmonia ex humanis corporibus eijciuntur.

CRucis rationes & considerationes variæ sunt. Aliud crucis Christi, aliud signi crucis Christi nomine intelligimus. Crucem dicimus illud ipsum lignum, in quo Dominus salutem nostram operatus est; Signum crucis, quidquid illud sensibus affert. De signo hic quęstio est: Nam crux ipsa ad præcedens, de Reliquijs, caput pertinet.

595. Signum verò Crucis duplex potest distingui. alterum permanens est, alterum transiens. Permanens aut ex ligno, aliaue solida materia fit; aut colore in plano effigiatur. Transiens, mox vbi formatum est, esse desinit. Illud in eodem genere ponitur, cum Imaginibus, hoc inter rationes, quibus dæmonia profligantur, superius constituimus.

596. Huius Transeuntis duplex vsus est. quoddam homines sibi imprimunt, (vt cum pietatis studio cruce vel frontem, vel pectus, vel os muniuit) quoddam alijs à se, vt fit in Sacramentorum, maxime vero Baptismi, Confirmationis, & Extremæ vnctionis administratione, & quando fideli populo in Ecclesia, ab Episcopis & Sacerdotibus, benedicitur.

597. Vterque modus antiquissimus est, & non cum paruo fidelium fructu frequentatus. quod, vt in alijs multis, ita in dæmonum eiectione, & profligatione licet deprehendere: cum nouum non sit ex humanis corporibus, virtute Crucis, ipsos eiici, quemadmodum grauissimus testis est, quem superius produximus Lactantius Firmianus.

598. Nec hîc desunt exempla. Ex multis pauca afferimus. Gregorius Lingonicus Episcopus ex energumenis ad se adductis, tantum signo Crucis iubebat dæmonia discedere, vt loquitur Gregorius
Cap. 7. Turonensis in vita Patrum. Eodē signo eadem à muliere quadam exegit Albinus Andeganensis Episcopus; quemadmodum testatur
Lib. 23. cap. 143. Vincentius Scribit Epiphanius Iosephum quendam nondum Christianum Christi Cruce dæmonia eiecisse; & deinde Christianum
Hæres. 30. effectum eodem signo Iudæorum incantationes destruxisse.

599 Mirum vero non est Crucis signo dæmonia ex hominū corporibus pelli. etiā extra homines constituti, huius vim ferre nequiuerunt, si quando ipsa Christiani olim hoc aggrediebantur & oppu-
In eius vita. gnabant. Expertus est vim Crucis Gregorius Neocæsariensis, quem sæpe contra dæmones his armis depugnasse testatur Gregorius Nyssenus. Expertus est Miles Georgius, qui iisdem simulachrum Apollinis confrigit; cum in templum Apollini immolaturus, iussu Dio-
In eius vita. cletiani esset adductus. testæ Metaphraste. Experta S. Margareta, quæ Crucæ dæmonem, in forma Draconis, sibi appropinquantem, pro-
27. Iulij. fligauit: vt idem Metaphrastes scribit. Expertus Sāctissimus Antho-
In vita Pauli. nius, qui hoc armorum genere, omnibus Nequam Spiritibus fuit
In vita Neocæsariensis. terribilis: quemadmodum B. Hieronimus docet. Refert quoque Gregorius Nyssenus Diaconum Gregorij Neocæsariensis, Crucis signo munitum exiuisse noctu incolumem ex balneis, inter innumera-

merabilia spectra; ex quibus nemo eorum, qui noctu intrasset, vnquam viuus exierat. Refert Lactantius, præsente Christiano, qui frontem Cruce signauerat, Diabolum non ausum fuisse Imperatori responsum dare. Lib. 4. c. 26.

600. Adde, quod quamuis etiam pietatis studio hęc Crucis arma contra dæmones non sumerentur; dæmones tamen afflixerint, & grauiter torserint. Notum est exemplum Iuliani, qui dũ pro Christianorum cõsuetudine, ipse abiuratus Christianus, se Cruce signat, dæmones, quos euocauerat, fugat. Sic Lucianus, Epicureus licet, & cuiusuis Religionis illusor, tradit Eucratem dignum fide virum, cum annulum accepisset ex ferro, vt ait, ex quapiam Cruce facto, aduersus prauos dæmones redditum esse securum. Itaque, inquit Cæsar Baronius, quemadmodum Iudæi Exorcistæ, licet in Iesum Christum non crederent; tamen quod scirent à Paulo, & alijs Christianis in nomine Iesu pelli dæmones; & ipsi eodem nomine ad dimouendos eos; ab obsessis hominibus vtebantur: ita Magi, quod à Christianis fæliciter factitari videbant, nimirum Crucis virtute eos dæmonibus imperare; & ipsi ad coercendos, cum opus esset, impetus dæmonum signo Crucis vti voluerunt.

Nazian. Orat. in Iulianum. In Philops. Anno Christi 60.

601. Habent hîc suum locum egregiæ Patrum sententiæ. D. Basilius Crucem vocat saluberrimum remedium ad pellendos dęmones. Ephrem asserit insuperabilem Christianorum armaturã. Idem libro de armatura spirituali, sic ait: Sicuti vice Crucis signo te muni: validissima eum armatura est. Origines ni eandem sententiam loquitur. Timor & tremor, inquit, cadunt super dæmones, cũ signum in vobis viderit Crucis fideliter fixum. Idem homilia 8. ad diuersos sic habet: Immortale laborum (Crucem) portemus in frontibus nostris. Cũ dæmones. hoc viderint, cõtremisceat, qui aurata capitolia nõ timẽt B. Augustinus ad Catechumenos docet idcirco eos Cruce signari vt dæmonibus sint terrori. B. Antonius, teste Athanasio, contra omnes terrores, solo crucis signo iubebat securos esse Monachos. Paulinus pro cruce sic cecinit:

Lib. de S. spir. De penit. c. 3. Cap. 2. Hom. 6. in 6. c. Exodi. 2. de symbolo. in eius vita. Natal. 8. S. Felicis.

Nos crucis inuictæ signum, & confessio munit.
Armatiq; Deo mentem, non quærimus arma
Corporis: & quanquam membris videamur inermes;
Arma tamen gerimus, quibus & sub pace serena
Contra incorporeos animis decernimus hostes.

Quocir-

Catech. 9. Quocirca non otiosa est hæc Cyrilli exhortatio: Non pudeat inquit, vos Christum crucifixum confiteri; sed in fronte confidenter signum crucis digitis imprimatur, & in aliis omnibus Crux fiat: in panibus comedẽdis, & in poculis bibẽdis: & in egressu & in ingressu: ante somnũ recumbendo, & surgendo: eundo & quiescendo. Magna hæc est custodia: quæ propter pauperes gratis datur: sine labore propter infirmos; cum à Deo sit hæc gratia & timor dæmonum: triumphauit enim de illo hoc signo. Ostenta illi audacter, quando enim viderint crucem, recordantur crucifixi: metuunt enim eum, qui contriuit capita draconis. itaq; Cyrillus Hierosolymitanus.

602. Et profecto haud dubitauerim hanc præcipuam, aut certe inter præcipuas, causam esse, cur tantus vsus crucis apud Christianos omni tempore fuerit; vt (quemadmodum loquitur Tertullianus) triuerit frontem crucis signo, ad omnem progressum atque promotum; ad omnem aditum & exitum: ad vestitum, ad calceatum, ad lauacra, ad mensas, ad lumina, ad cubicula, ad sedilia; breuiter, quacunque nos conuersatio exercet: vt mirum non sit, quod Theodoretus refert, militem quendam inde agnitum esse Christianum, quod ad omnem potum signaret poculum.

de Coro. milit. cap. 3.

Lib. 3. c. 16.

603. Quod si veterum historias repetamus, & quas res Deus per crucis signum voluerit perficere, atque adeo perficerit; diligentius expendere: neque mirabimur, quod dæmones crucis signum ferre nequiuerint; neque quod religiosissimè illo vsi sint Maiores nostri. Incredibilia propemodum sunt, & infinita prò hac re argumenta. Refert Palladius in historia Lausan senem quendam, cùm in puteo aspidem vidisset, signo crucis puteum muniuisse, ac deinde sine timore aquam hausisse, & haustam sine vllo detrimento bibisse. Alium item fuisse, qui signo crucis munitus in mediis flammis longo tempore perdurarit. legisse etiam se librum Hippoliti de virgine, quæ cum corporis sui copiam Iudici negasset, in prostribulum sit detrusa, sed signo crucis liberata. Testatur Theodoretus, per Iulianum & Martianum Martyres, ingentes dracones signo crucis occisos esse: Sanctos item Aphraatem & Macedonium Petrum, & alios, eodem signo varios morbos curasse. Cæco cruce lumen oculorum restituit Eugenius Episcopus, vt habet Victor Vticensis de persecutione VVandalica: & Laurentius Martyr, vt notauit Ado Treuirensis. Iussus erat ab Imperatoritoris Diocletiani Prefectis Tiburtius, aut simulachris immolare, aut super ardentes carbones ambulare: Posterius Martyr eligit, sed signo crucis se muniens, aduersi patitur nihil. ita Metaphrastes. Archidiaconus quidam, vt scribit D. Grego-

Cap. 2. Cap. 54. Cap. 149. In vita ipsorũ

Gregorius Episcopo Sabino venenum propinauerat; hic cruce facta venenum sumit, & molestiam sensit nullam. Post mortem Iuliani Imp. mare terminos egressum, quasi nouum diluuium minabatur: rei nouitate perculsi indigenæ in Epidauro Dalmatiæ ciuitate, S. Hilarionem adducunt, atque in littore constitutum rogant; vt precibus suis mare, iramque Dei auerteret. quid Hilarion? Tribus in arena crucibus factis, manus contra fluctus eleuat: & ecce, subito in modum muri eriguntur & quasi vim sibi fieri sentientes, paulalatim recedunt. Hoc Hieronymus. Quo tempore Mauritius rerum potiebatur, veniunt Turcæ Constantinopolim à Rege Cosdroa missi. Interrogati ab Imperatore, cur signum crucis in frontibus gererent (omnium enim frons cruce signata erat) cum cruci nullum honorem putarent deferendum; responderunt signum hoc ingētis beneficij esse symbolum; hoc se olim à seuiēte peste liberatos fuisse, cum à Christianis edocti tali signo frontē signassent. ita Nicephorus. S. Martini hæc ad Iulianum oratio fuit. Ego, inquit, signo crucis, non clypeo protectus, aut galea, hostium cuneos penetrabo securus. Prudentius, pro hac re, in hymno ante somnum sic cecinit.

i. vita Hilar.

Sulp. in vita eius.

Fac cum vocante somno	*Crux pellit omne crimen*
Castum petis cubile,	*Fugiunt Crucem tenebræ,*
Frontem locumq; cordis,	*Tali dicata signo*
Crucis figura signet.	*Mens fluctuare nescit.*

His addimus vnum ex Augustino, & quidem Augustini verbis. In Carthagine, inquit, Innocentia religiosissima fæmina, de primariis ipsius ciuitatis, in mamilla cancrum habebat; rem sicut medici dicunt, nullis medicamentis sanabilem. Hoc illa à perito medico, & suæ domui familiarissimo acceperat, & ad solum Deum orando se conuerterat. Admonetur in somnis appropinquante Pascha, vt in parte fæminarum obseruanti ad baptisterium, quæcunque illi primitus baptizata occurrisset, signaret ei locum signo crucis Christi, fecit & confestim sanitas secuta est. Hæc Augustinus.

22. de Ciuit. Cap. 8.

604. Quæ cum ita sint, mirum est nostris temporibus inueniri homines, qui nullam crucis vim contra dæmones esse velint: tribuant etiam eorundem astutiæ, si quando ad hoc signum discedunt, quasi nequam, hominum superstitionem hac fuga, quam simulare dicuntur, fouere & promouere intendant.

605. Si in dæmonum fuga vim crucis nullam agnoscunt; quid dicent, ad tot tanta, tam certa prodigia, quæ solo crucis signaculo sunt perfecta? ad profligatos morbos? ad restitutam sanitatem? ad haustum sine detrimento, & salutis iactura venenum? ad sublatos in-

gentes dracones? ad fractos & repulsos maris fluctus? ad hostes prostratos? ad deiecta, & cōfracta simulachra? ad innumera alia, quæ dæmonis arte perfici non potuerunt?

606. Mirum est posse dæmonibus vim hanc tribui, cum vniuersa antiquitas illam, non dæmonibus, sed signaculo tribuerit crucis: Mirum est dici posse, superstitionis hæc esse argumenta; cum à viris sanctissimis, qui dæmonum coniuratissimi hostes fuerunt, veluti Christianę religionis firma pręsidia, ad omnia aduersa profliganda, fuerint assumpta. Mirum est dici posse illos collusisse cum dæmonibus, quorum nec viuorum præsentiam, nec mortuorum cineres Nequam spiritus sustinere potuerunt.

607. Nos hic dæmonum non astutiam, sed infirmitatem intelligimus, quando ad crucis signum discedunt. Vt in alijs omnibus, quę Thesi 610. recensuimus, ita in dæmonum eiectione crucis virtutem agnoscimus. Crucem ad pellendos Spiritus saluberrimum remedium, cum Basilio, credimus, & profitemur. Veniat, dicimus cum Athanasio (libro de Incarnatione & salutari Domini aduentu) veniat, inquam, qui istorum dictorum experimentum capere velit, & in ipsis præstigiis Dæmonum, & imposturis vaticiniorum, & in miraculis Magiæ, vtatur signo crucis ab ipsis deriso, nomenque Christi inuocet; & videbit, quomodo eius rei metu Dæmones fugiant, vaticinia conquiescant, magiæ & veneficia iaceant. Hactenus Athanas.

608. Sed quæ causa est quæret aliquis, vt ad Crucis signum Dæmones fugiant? Quæstio hæc, etsi curiosa videatur, non tamen inutilem habet disputationem. quæritur enim, sitne aliqua virtus in cruce quæ dæmones torquent, aut potius odium ipsius crucis in ipsis tantum sit, vt potius cum dedecore malint cedere, quam cum molestia crucem sustinere.

609. Et virtus quidem duobus modis signo huic inesse intelligi potest: prior est, vt quemadmodum cæteris rebus virtus impressa est, qua agant, ita quoque signo crucis sit impressa. posterior, vt non quidem ipsi virtus sit impressa, sed tanquam instrumentum Dei assumatur, quod Deus ex se, atque opere operato, vt in scholis loquimur, valere velit ad dæmones profligandos.

610. Dici nullo modo potest Cruci, quæ in aere formatur, aut fronti imprimitur, vim ea ratione inesse, qua sua rebus naturalibus dicitur inesse. Si quod naturæ viribus habeat, consideremus, vires nullas alias hæc crucis signatio in aere facta habebit, quam quæcunque digito aut manu hominis in aere formata figura.

611. Quod Deus cruce, tanquam instrumento, &, vt diximus, ex opere

opere operato dæmonia profligari velit, admodum est verisimile: & quidem si non aliunde, certe ex illo, quod sæpe homines Iudæi & Ethnici sine vera fide, aut deuotione signo crucis adiuti sint. hoc de Iuliano testatur Nazianzenus; de Iosepho Hebræo Epiphanius. quibus addimus Hebræum alium, cuius B. Gregorius meminit: & insignem B. Augustini sententiam; qui ita loquitur (quæstione 79. q. 83.) Nec mirum, inquit, quod hæc signa valent, cùm à bonis Christianis adhibentur: quando etiam cum vsurpantur, ab extraneis, qui omnino suum nomen, ad istam militiam non dederunt. propter honorem tamen excellentissimi Imperatoris valent. Cum autem non cedunt signis his huiusmodi potestates; Deus ipse prohibet occultis modis, cum id iustum atque vtile iudicat. Nam nullo modo vlli Spiritus audent hæc signa contemnere. contremiscunt hæc, vbicunque illa prospexerint. ita B. Augustinus.

orat. in Iulian. *hæres. 30.* *lib. 3. dial. c. 3.*

612. Hominum pietas, vt ad alia omnia, Apostolo teste, ita etiam hic vtilis est, & valet. Quando enim signum hoc pietatis studio assumunt, Christi merita, crucis signo quasi expressa, postulant, & inuocant. Quocirca dæmonibus signum crucis opponere, est Christi passionem opponere, & Deum per Christi merita inuocare. An non hæc plurimum valent?

1. Timot. 4.

613. Sed odium dæmonū maximè hic valet. Incredibile est, quantum sit illud erga Christi Crucem. Itaque vt nos res inuisas & odiosas, ita illi crucem detestantur & fugiunt.

614. Odij huius, ni fallor, causæ duæ sunt. præcipua est, quia signo hoc, vires eorum fractæ, & regnum dissolutum. Christus enim (inquit Apostolus) chirographum decreti, quod erat cōtrarium nobis, tulit de medio, affigens illud cruci, expolians Principatus & Potestates, traduxit palam confidenter, triumphans illos in semetipso. Quocirca vt canis baculū, quo percussus est, detestatur, ita diaboli crucē.

Coloss. 2.

615. Altera causa odij ex fructu, quem ex signo fideles capere possunt, oritur. Neque enim hic paruus est. Atque, vt non dicam hoc signo refricari passionis Christi memoriam, quæ maximam emolumentum importat, explicat idem primo totam perfectionem Christianam. Profundum crucis insinuat fidem, sublimitas spem, latitudo charitatem, lōgitudo perseuerantiam, quæ si in Christiano inueniuntur; perfectum constituunt. Explicat deinde effectum Christi passionis, qui est cœli patefactio, quod cacumen crucis insinuat; inferni vastitas & solitudo, quod productio eiusdem ad pectus vsque, & totius orbis redemptio & salus, quod productio manus à sinistro ad dextrum latus. Hactenus de tertio modo.

CAPVT XLV.

Examinatur modus quartus, quo per vsum rerum consecratarum Dæmonia ex humanis corporibus eijciuntur.

616. Varta ratio dæmones eijciendi est, vt diximus, per vsum rerum consecratarum. Hæc à præcedentibus tribus hoc videtur differre, quod quamcunque in dæmonia potestatem habet, illam accipiat, per orationem & verbum Dei; cum priores illæ, non ab Ecclesiæ oratione, sed aliunde vim suam habeant.

617. Ratio hæc simplex non est, quemadmodum nec vnum eorum genus, quæ consecrantur & benedicuntur. Benedicitur aqua, Benedicitur sal, benedicuntur herbæ, benedicuntur Imagines cereæ, quas, ab effigie ceræ impressa, Agnus Dei dicimus. & quidē benedicuntur hæ res, non ob eum finem, vt à dæmonum infestationibus sint liberæ, (quomodo aliæ quædam benedicuntur,) sed vt iis contra dæmonum infestationes, & molestias vtamur.

618. Quod dicimus, ex formulis, quibus Ecclesia in harū verum benedictione vtitur, licet colligere. In salis benedictione sic orat. Immensam clementiam tuam, Omnipotens ęterne Deus, humiliter imploramus, vt hanc creaturam Salis, quam in vsum generis humani tribuisti, benedicere, & sanctificare digneris; vt sit omnibus sumentibus sanitas animæ & corporis; & quidquid ex eo tactum, vel aspersum fuerit, careat omni immunditia, omnique impugnatione spiritualis nequitiæ, per Domin. In consecratione aquæ hac forma vtitur: Deus, qui ad salutem humani generis maxima quæq; sacramenta, in aquarum substantia condidisti: adesto propitius inuocationibus nostris, & elemēto huic multimodis purificationibus præparato virtutem tuæ benedictionis infunde; vt creatura tua mysterijs tuis seruiens, ad abigendos dæmones, morbosque pellendos diuinæ gratiæ sumat effectum &c. Sic dum herbas, & ramos benedicit, rogat, vt quicunque ex iis acciperint; accipiant sibi ad protectionem mentis & corporis &c. Dum Cereas Imagines, inter alia sic orat: Quęsumus, Domine, hos Agnos, quos de Cera virginea in tuum honorem formauimus, sacra & perenni vnda, balsamoque sacri Chrismatis perfusos, benedicere, sanctificare & consecrare digneris: quatenus à te benedicti, virtutem accipiant contra omnia diabolica tentamenta: & omnes portantes tuti esse possint, inter aduersa & prospera; vt tua consolatione accepta, nullum periculum timeant, nullamque formident vmbram: nulla seuitia diabolica, aut versutia

humana

humana iis noceat, sed fortitudine tuæ virtutis roborati, tua conso-
latione glorientur; qui verè paracletus diceris, &c.

619. Hæ Ecclesiæ sunt precationes. Quem harum effectum esse iudicamus? Si, quod Dominus dixit: quidquid petierimus Patrem in eius nomine, consecuturi sumus, an hic nostro desiderio frustrabimur? & cum oramus, vt creaturas suas ad dęmones profligandos valere velit, vota nostra reijciet? *Ioan. 14.*

620. Fortè non in eius (Christi) nomine hæc à Patre petuntur: Sed peti finis singularum, quo per Dominum nostrum, &c. tribui postulamus, probat. Forte, quod verbis confitemur, rebus negamus, dum quod superstitiosum est, & diuinis legibus contrarium, postulamus. Et quid illud? quod Creaturas benedici volumus? quod iam benedictas volumus valere ad res prodigiosas perficiendas? quod ad dæmones profligandos vim tribui rogamus? Sed hęc superstitiosa non sunt. Non aduersatur diuinis legibus creaturarum benedictio. Non Opinio, quod benedictæ ad res prodigiosas valeant; Nec opinio, quod valeant ad dęmonum ex humanis corporibus eiectionem. Docemus hæc tria.

621. Primum omnium, Creaturas benedicere superstitiosum nō est; diuinis contrarium legibus. Quod superstitiosum est, omnibus superstitiosum est; quod diuinis legibus repugnat; nec ipse Deus vult sibi esse permissum. quid inde? quid? superstitione vacare creaturarum benedictionem; non repugnare diuinis legibus. quamobrem vero? quia Deum creaturas benedixisse tam est certum, quam quod certissimum. *Genes. 2.*

622. Fortè, quia à Deo Creaturæ benedictæ sunt, ne secundò benedicantur, cauendum est. cur quæso? an quod semel bene factum est, secundo fieri nequit, vbi nulla lex est, quę, ne factum repetatur, prohibet? Sed nec eo, quo Deus, fine nunc creaturas benedicimus. Nos benedictione petimus ad morbos pellendos, dæmonesque eijciendos valere: hoc in prima rerum conditione, quando ipsis Deus benedixit, propositum non fuit.

623. Adde quod nec Saluator culpa careret. Neque enim semel hac benedictione ille vsus est. vsus est antequam ex hac vita discederet; & postquam gloriosus à morte resurrexit. vsus est in deserto, & in Emaus. An forte quā initio conditi orbis rebus omnibus Deus benedictionem contulit, illa ad panes, quibus Dominus benedixit, non pertinet? *Iun. 6.* *Luc. 22.*

624. Quas res possumus maledicere; easdem benedicere possumus. Hoc nullus negauerit. At creaturas maledicere possumus: po-

Marc. 11. terimus igitur & benedicere. Assumptio certa est, quoniam & in noua lege maledixit Dominus ficum; & in veteri, si quando occultum *Num. 5.* crimen adulterij prodi debuit, id aquis à sacerdote maledictis, DEVS fieri voluit.

625. Noua res in Christi Ecclesia non est Creaturarum benedi- *Marc. 7.* ctio. Magnam habet authoritatem à veneranda antiquitate. Oleum, quo Apostoli infirmos curabant, benedictione mystica hanc virtutem habebat. Benedictum oleum fuit, quod per Proculum Chri- *Ad Scapul. c. 4. cap.* stianum administrari solitum scribit Tertullianus. D. Basilius lib. de Spiritu sancto docet Apostolicam esse Traditionē, quod aquam benedicimus. Sed antiquitatem probat maximè Oratio, quæ inter Constitutiones à Clemente conscriptas reperitur: vbi sic dicitur: Domine Sabaotth, Deus virtutum, creator aquarum, & dator olei, misericors & benigne, qui dedisti aquam, ad potum & munditiem; oleum ad exhilarandam faciem in exultatione letitiæ: ipse quoque nunc sanctifica aquam, & hoc oleum, in nomine eorum, qui attulerunt, & da virtutē sanitatis effectricem, ægritudinum expultricem, dæmonū fugatricem, omnibus insidiis aduersariam, Per Christum, qui est spes nostra, quo cum tibi gloria, & honor, & cultus, cum Spiritu sancto. Amen.

626. Cæterum, quemadmodum noua non est, ita nec rara fuit, in Christi Ecclesia, Creaturarum benedictio. Hoc primum, in aqua, *De Baptismo* multorum testimonio clarum est. Dionysius de Ecclesiastica Hie- *Catech. 3.* rarchia dicit aquam sacris inuocationibus consecrari. Cyrillus do- *Lib. 1. Epist. 3.* cet simplicem aquam fieri sanctam, inuocatione Dei. Cyprianus. Oportet, inquit, aquas prius mūdari, & sanctificari à Sacerdote. Am- *Li. de his quæ myst. initiantur. c. 3.* brosius docet aquam, nisi signo Crucis prius sacretur, nullum habere vsum in Ecclesia. Denique benedictæ aquæ meminerunt Epiphanius hæres. 30. Theodoretus lib. 5. cap. 21. Augustinus homil. 27. ex 50. homil. libro. & sermone 19. de Sanctis, & lib. 6. in Iulianum cap. 8.

627. Similia pro aliarum rerum consecratione & benedictione sunt testimonia. Benedictionis oleī meminerunt Clemens, Dionysius & Tertullianus locis citatis, & Augustinus tractatu 118. in Ioannem Benedictionis panis extra Eucharistiam B. Augustinus libro. 2. de peccatorum meritis cap. 26. & Paulinus in epistolis ad Alipiū & Romanianum: quæ sunt 35. & 36. inter epistolas D. Augustini. Benedictionis Cerei paschalis Strabo cap. 30. & Patres in Concilio Toletano IIII. can. 8. Benedictionis Palmarum, & Cinerum B. Maximus, cuius extant homiliæ inscriptæ in die Cinerum & in Dominica Palmarum, &c. Hæc pro primo Capite.

628. Sequitur, vt doceamus (quod secundum erat) siue crimine fieri, quod Creaturæ ad prodigiosos effectus, & qui naturam superant, adhibeantur. Pro hoc autem argumento egregie militant sacrarum Scripturarum documenta, non ex veteris solum, verum etiam ex noui testaméti libris deprompta. Laborans incurabili morbo Naamam Syrus: venit ad prophetam Eliseum, ab eo sanitatem petiturus: & ecce, postquam, vt iussus, septies in Iordane se lauit, mox aquarum beneficio pristinæ sanitati restitutus est. Quam prodigiosum est, quod Num. 5. legitur; vt ad sumptam aquam, in quam maledicta congessisset Sacerdos, adulteræ cóputrescat femur; & tumens vterque disrumpatur? Hæc veteris testamenti. Noui est illud, quod Euangelista refert oleo vsos esse Apostolos in infirmitatum quarumcunque expulsione; & quod de aqua probaticæ dicitur ab Angelo mota, quæ primum ipsa intranti præsentissimam sanitatem afferebat.

4. Reg. 5. *Mar. 7.* *Ioan. 5.*

629. Preterea nec in ijs rebus, de quibus est disputatio, hîc desunt exempla. Docemus id primum in aqua benedicta. Magnam lacustarum vim anima consumentem hac aqua profligasse B. Aphratem narrant Theodoretus. Eadem aqua in quatuor partes fusa eosdem ex horto quodam abegit, Theodorus Sicæorum Archimandrita; vt habet Metaphrastes, quemadmodum eodem teste alios Ancyrænorum iumenta à seuiente peste liberauit. Confregit hac tumescentes & inualescentes maris fluctus, quos dæmon, viri sancti in Angliam aduentum impedire volens, excitauerat, Sanctus Germanus, vt habet Beda in Histo. Angl. Quintianus Auernæ Episcopus donum Hortensij cuiusdam, in qua febris omnes corripuerat, hac aspersit; & mox sanitas secuta est. ita Gregorius Turonensis. Hac morti proximum filium Eueliæ, mulieris Antiochenæ liberat, & sanitati restituit B. Chrysostomus, teste Metaphraste; quemadmodum iam extremis corporis partibus mortuum famulum Comitis cuiusdam Anglicani Guitbertus Hyberniæ Episcopus; vt in eius vita habet venerablis Beda. Sanauit hac paralyticum S. Brigida (Surius in eius vita) leprosum & cæcum S. Theodorus cuius superius meminimus: febri, & difficultate partus laborátes D. Bernardus, vt in eius vita scribit Bernardus Bonauallensis. Præterea Gothus quidam in itinere ex equo cadens, coxam confregerat, vt B. Gregorius scribit. rogat mox Fortunatum Episcopú Tudertinum pro salute. Ille aqua benedicta coxam aspergit; & ecce, omnis fractura ita solidata est, vt lecto surgeret, & ascenso equo iter inceptum perficeret. B. Marcellus, Episcopus Apameæ, omnem Diaboli conatum, ne Iouis Apameni

In eius vita. *In eius vita.* *Lib. 1. c. 17.* *In eius vita.* *13. Nouemb.* *Cap. 25.* *Lib. 2. c. 3.* *Lib. 1. Dial. c. 16.*

meni famosum delubrum comburreretur obnitentis, aquæ, crucis signo, benedictæ, vsu penitus superauit. Rem hanc fusius describit
Lib. 5. c. 21. Theodoretus. Henricus Raceburgensis Comes captos tenebat Parisios multis tormentis in eos seuiens. Intercessit pro ipsis Euernoldus Raceburgensis Episcopus, sed nihil proficit. Dies erat solennis paschæ, cum captiui in catenis sub custodia starent in Ecclesia. Circuiens Pontifex, cum fideles aqua benedicta aspergeret, capituorum quoque aspergēs catenam, dixit: Dominus soluit compeditos. quid
Cap. 42. deinde? Mox catena dissilit, illis liberè discedentibus. In facti testimonium catena seruatur. hæc Krantius lib. 5. Vandaliæ.

630. Nimij fuimus in exemplis pro Aquę benedictæ virtute confirmanda. Non dubium, tædium nostra oratio afferret, si similem syluam in reliquis produceremus. Modus igitur orationi imponendus est. sufficiet vnum aut alterū in alijs producere. Igitur oleo
In eius vita. benedicto plurimos curauit Hilarion teste B. Hieronymo. eodem
Lib. c. 21. & 29. ad sanitates impertiendas vsos esse Monachos Aegipti scribit Sozomenus & ante ipsum Ruffinus.
Lib. 2. 4.

631. Salis benedicti meminit Gregorius Turonensis in vita S. Monegundis, quę anno Domini 560. vixit. Rogabatur illa, vt quia mortua infirmis, (quod viua fecerat) mederi non posset, oleum salemq; benediceret, quæ ægrotantibus benedictionem flagitantibus ministrarentur, Paret votis, & quidem cum plurimorum emolumento.
Ibidem. quoniam, vt idem Gregorius loquitur, de memorata benedictione multi post eius transitum ægroti incolomitatis beneficia sunt experti.

632. De cerea Imagine, quæ Agnus Dei dicitur ita scribit Molanus, Anno 1568. cum Princeps Auriacus numeroso exercitu in Brabantiam irrupere tentaret, in agro Iuliacensi, prope Traiectum ad Mosam quendam Hispanū captiuum habuit, quem capitis damnatum, milites arbori alligatum sclopetes vel bombardis occidere conabantur: verum frustra sua in illum emiserunt tormenta ænea. Tantum enim abfuit, vt illum sic arbori alligatum bombardis transuerberare, vt nec creberrimis emissionibus ledere potuerit. Quo viso obstupefacti, ceperunt eum suis spoliare vestibus, arbitrantes hominem occultis quibusdam armaturis communitum, quas vis tormētorum penetrare non potuerit: verum nihil præsidij ab ipsis inuentum fuit præter dependens ex collo amuletum Agni: quo eidem sublato, primo ictu bombardæ extinctus occubuit. Hæc Molanus teste Petro Matthæo in VII. decretalium. Plura huius generis nostra ætas obseruauit, & eorum superstitum adhuc testimonio, qui

virtutem

virtutem huius Imaginis experti sunt, possunt confirmari; vt nõ errasse iudicemus, qui de hac re sic cecinit.

Pellitur hoc signo tentatio Dæmonis atri,
Et pietas animo surgit, abitq; timor
Hoc aconita fugit, subiteq; pericula mortis,
Hoc & ab insidijs vindice tutus eris.
Fulmina ne feriant, ne sæua tonitrua lędant,
Ne mala tempestas obruat, istud habe.
Vndarum discrimen idem propulsat, & ignis,
Illaq; ne noceat vis inimica, & valet
Hoc facilem portum tribuente puerpera fætum
Incolumem mundo proferet, atq; Deo.

633. Hęc, quæ diximus, rebus consecratis fieri potuerunt, non poterunt iisdem, (quod tertium Caput est) exigi ex hominum Corporibus dæmones? Si causas scrutemur; cur, quæ iam mirabilia recensuimus, rerum consecratarum beneficio patrata sunt, aliam vix inueniemus, quam quod Ecclesia oratione atq; consecratione hanc virtutem sint consecutæ: verum quemadmodum rogatus Deus est, vt has Creaturas valere velit ad profligandos morbos, ad tempestates auertendas, &c. ita rogatus est, vt valere velis ad dęmonia profliganda. An forte hîc manum suam retraxisse, & auxilium denegasse putandus est; qui in alijs rebus tam fuit liberalis, & munificus?

634. Fortè rebus sensibilibus & corporeis non abiguntur dæmones, nec hæ ad ipsos pellendos vim vllam habent: Etiam his abiguntur, etiam hæ vim habent. Nec hîc exempla desiderantur. Nonne, *1. Reg. 16.* quando cytharam pulsabat Dauid, Dęmonium relinquebat Regem Saul? Et fel, quod iussu Angeli ex pisce detraxit Tobias, nonne vim *Tob. 6.* habuit fugandi dęmones? quid quod Salomon herbis in dæmonum *Iosep. lib. 8.* eiectione vti voluerit? *Antiq. cap. 2.*

635. Sensibiles res sunt, quæ in aëre formantur. Voces, dum Christi nomen imploramus: Sensibiles quas digitis formamus Cruces; Sensibiles, Sanctorum Reliquiæ; sed tamen harum beneficio insen- *Cap. 42. 43.* sibilium atque incorporeorum Spirituum vis fracta est: ad harum *&c.* præsentiam subsistere nequiuerunt nequam Spiritus.

636. Fieri igitur potest, vt his rebus dæmones fugentur. Sed non quid fieri possit, tantum doceamus: ostendamus quoque id factum esse. Ostendimus. Primum se hîc nobis offert Sanctus vir Macha- *Cap. 6.* rius: hunc aqua benedicta puerum dæmoniacum sanasse docet Palladius, in libro, qui inscribitur Paradisus Heraclidis. Offert se se-

cundò Eligius Nouionensis sanctus Episcopus. Nitebatur hic impias quasdam superstitiones, in quodam vico, haud procul à Nouiomensi oppido, tollere; verum, vbi pluribus concionibus nihil pro-
1. Corint 5 ficeret, iniuria etiam, atque contumelia ab auditoribus afficeretur, exemplum Apostoli secutus, tradit ipsos Satanę in interitũ carnis, vt spiritus saluus fieret. Currunt hinc ad Sanctum virum obsessorum amici, auxilium magnis desiderijs postulantes: sed hoc non, nisi post vnius anni pœnitentiam, promittit Eligius: tũ ad se adductos (erant autem plures quinquaginta) aquæ benedictæ aspersione à Spiritibus liberat. Hæc Audoenus Rhotomagensis Episcopus in vita eius.
Lib. 2. c. 20. Est tertiò puer quidam, à parentibus Sancto Euchario oblatus, vt ad præscriptum Regulæ cum alijs in monasterio institueretur: hic cum semel à dæmone (in forma hominis) oblatam aquam, antequam Cruce signasset, bibisset, ab eodem possidetur: Mox ad S. Eucharij altare adducitur, fiunt pro ipso orationes, sacratur aqua, offertur bibenda, hausta, subito abactus dæmon. ita Surius in historia Inuen-
Tomo 7. tionis S. Celsi, cap. 11. Dictis addimus quartum. Albertus Episcopus Svvessionensis pacem inter quosdam compositurus erat. Hic dum quidam ipsi resistit, &, ne oratione viri sancti ad pacem cogatur, fugit, à dæmone in fuga corripitur. quid deinde? Pro obsessi sanitate rogant alij & illam fide pacis admittendæ data obtinent, sed beneficio aquæ benedictæ, qua dæmoniacum, Sanctus vir aspersit.
In eius vita. Hoc Lisiardus Episcopus Svvessionensis. Ad S. Bernardum (hoc quintum sit) puer triennio grauissime ab obsidente dæmone tortus adducitur spe libertatis consequendæ. Iubet post alio vir Sanctus in os obsessi aquam consecratam infundi. Hic primum contraniti dæmon, tum labia comprimere, post frendere dentibus; sed postquam in os, vi apertum, aqua infusa est, mox vis maglina erupit, & vomitu sordidissimo, cum ingenti contumelia, dæmon egressus. Bernardus
Lib 2 c 3.22. Bonæuall. in vita Bernardi. Denique aquæ benedictæ aspersione S.
In Hilario. Hilarion, teste B. Hieronymo, gentilis aurigæ magias penitus dissipauit.

637. His similia sunt, aut potius hæc confirmant sequentia. Domus cuiusdam, inquit Metaphrastes, multum à dæmonibus vexabatur. cum domestici pranderent, aut cænarent, lapides super mensas iacebantur, rumpebantur telę mulierum: tanta quoque multitudo murium & serpentum domum occupabat, vt præ formidine nemo eam ingredi auderet. Ingressus tamen ait aliorũ preces Theodorus Sicæorũ Archimandrita, & post orationem, aqua, cui benedixerat, totã aspergit & à Spiritibus immundis liberat, ita Metaphrastes.

Fuit

Fuit quoque dæmonium quod iam triennium in pago Camonte, *In vita eius.*
non procul à Bingio, suis præstigijs Moguntinam Ciuitatem, & vicinos incola, offligebat: sed illud tandē Sacerdotes Litaniis & aqua benedicta abegerunt, teste Sigeberto & Auentino. Eodem modo Moguntiæ domum quandam liberatam esse scribit Bernardinus Crucius in vita Ludouici II. Imperatoris. Itaque verissimè dici putamus. Huius aquæ tactus depellit dæmonis actus. *Anno 858. lib. 4. Annal.*

CAPVT. XLVI.

Examinatur quintus modus, quo per Exorcismos Dæmonia ex hominum Corporibus eijciuntur.

638. EXorcismi nomine, hoc loco, illam rationem intelligimus, qua per Deum Spiritus Nequam adiurantur, &, vt ab humanis corporibus discedant, Deoque creaturam suam, quam possident, restituant, & vexare desinant, coguntur. *Thesi 553.*

639. Hanc antiquissimam esse Cypriani Martyris, & Prudentij Christiani poëtæ testimonio clarum est. Addimus vtrique Tertullianum, vt in ore trium omne stet verbum. Ille quodam loco in mulierculas quasdam, quæ exorcizare præsumebant his verbis inuehitur. Ipsæ mulieres hæreticæ, quam procaces? quæ audeant docere, exorcistas agere, &c. *De præs. c. 41.*

640. Non paruas esse huius vires probant clamores, gemitus eiulatus; quos in obsessis hominibus sæpissime dæmones dederunt. de quibus ita Cyprianus, de idolorum vanitate loquens: Adiurati inquit, per Deum verum à nobis, stati m cadunt & fatentur, & de obsessis corporibus exire coguntur. Videas illos nostra voce & operatione Maiestatis occultæ flagris cædi, & igne torreri, incremento pœnæ propugnantis extendi, eiulari, gemere, deprecari, vnde veniunt, & quando discedunt confiteri. ita Cyprianus.

641. Eiusdem virtutem quoque probant Hilarion & Bernardus Abbates. Hilarion vim eius in Marsita ostendit; Bernardus in muliere Mediolanensi. Marsitas fortissimus iuuenis de territorio Hierosolymę tantum valebat viribus, vt quindecim frumenti modios diu longeque portaret: & hanc haberet palinam fortitudinis suæ, si asinos vinceret. Hic afflictus pessimo dæmone, non catenas, non compedes, non claustra ostiorum integra patiebatur: Multorum nasum & aures morsibus amputauerat: horum pedes, illorum, gulam fregerat: tantumque sui terrorem omnibus incusserat; vt oneratus catenis & funibus in diuersa nitentium, quasi ferocissimus tau-

rus ad monasteriũ Hilarionis Heręmitę pertraheretur. Quem postquam fratres videre, perterriti (erat enim miræ magnitudinis) municauerunt Patri. Ille sicut sedebat, iussit eum ad se pertrahi & dimitti: solutoque: Inclina, ait, caput, & veni. Tremere ille, & ceruicem flectere, nec aspicere contra ausus; omnique ferocitate deposita, pedes cepit sedentis lambere. Adiuratus itaque dæmon & tortus, qui iuuenem possederat, septima die egressus est. Hæc Hieronymus. Bernardus vero Mediolani, mulieri cuidam, quam Spiritus nequam diuexabat, hostiam patenæ impositam, eius capiti superimposuit, his verbis? Adest, inquit Spiritus, iudex tuus, adest summa potestas. Iam resiste, si potes. Adest ille, qui pro salute nostra passurus, inquit: Nunc princeps huius mundi eijcietur foras. In eius igitur potestate præcipio tibi, vt ab hac eius ancilla egrediaris. hęc Bernardus Benæuall. de Bernardo.

in vita Hilar. *Lib. 2. c.* *in eius vita.*

642. Porro non vna semper eademque huius Rationis dæmonia eijciendi, fuit forma. Olim fere paucioribus rebus videtur constitisse: nunc quandoque plura adhibentur: quod non tam facile modò, quam olim, à dæmonijs corpora videantur liberari.

643. Hinc etiam esse dixero, vt Hæretici, qui vniuersa propemodum Catholicorum pietatis exercitia ad examen reuocant, nunc quoque plura habeant, quæ carpant ac damnent in nostro, quam in illo prioribus temporibus recepto Exorcismo.

644. Veruntamen iniqua ipsorum est censura. Iudicium temerarium & falsum. Quod dicimus, tum demũ erit manifestum, postquam, quæcunque in Exorcismo concurrunt, iustissima esse, & omni superstitione vacare demonstrauerimus. Age igitur hoc prestemus.

645. Varia autem sunt, quæ in Exorcismo reperiuntur. Veruntamen ad duo præcipue genera reuocari possunt, res & verba. Verba partim ad Deum diriguntur: partim ad Sanctos Dei amicos; partim ad obsidentes dæmones. Ad Deum diriguntur per orationem, & sacrificium Missæ; Ad Sanctos per Litaniam: Ad dæmones, per adiurationem. In oratione attendi potest, vel quid petatur, vel quo modo, siue per quid petatur. In Litanijs præcipuè Sanctorum inuocatio. In adiuratione modus dicendi, ipsa adiuratio, & quid potissimum dæmonibus imponatur.

646. Petitur à Deo peccatorum venia: petitur, vt ministris suis, in tam arduo & difficili negotio velit adesse: velit etiam misereri obsessi hominis, & eundem à dæmonum potestate eripere. Petuntur hæc per Christi, & Sanctorum merita. Inuocantur Sancti, vt pro

nobis, & Energumeno velint orare. Dæmones durioribus verbis increpantur: imperatur iisdem quandoque, vt nomen dicant, prodant socios, explicent causas, cur homines ingressi, ex hominibus discedant, infernum petant, discessum suum aliquo signo declarēt.

947. Res similiter in Exorcismo variæ sunt, atque multiplices. Quædam sacræ sunt, quædam signa sacrarum. Sacræ sunt sanctissimum Christi corpus, quod sub visibilibus speciebus offertur: Sanctorum Reliquiæ quæ aliquando adhibentur: Aqua benedicta, qua obsessi asperguntur. Signa rerum sacrarum sunt Crux maxime, quæ nunc fronti, nunc pectori, nunc alijs obsessorum membris imprimitur. His addo locum, vbi Exorcismus peragitur, qui plerumque templum est, Vestes item sacras, quibus exorcista induitur: Stolam, quæ aliquando obsessis imponitur; Impositionem manuum Sacerdotum; Cereos ardentes; & quæ interdum adhibentur flagella.

648. Hæc ferè sunt, quæ in Exorcismo reperiuntur. Sed tamen quemadmodum nec omnia hæc necessaria sunt, ita nec semper adhibentur nunc plura, nunc pauciora. Verum enimuero siue adhibeantur, siue omittantur, superstitione vacant omnia, quod, vt sua Exorcismo authoritas constet, sequentibus, sed breuissimè, docemus.

649. Oratio quæ adhibetur damnari non debet. In hac maximum aduersus immundos Spiritus immundos præsidium esse putauerūt quicunque aliquando ipsos eiecerunt. Hac Fortunatum Tudertinę Ecclesiæ Episcopum à dæmoniis homines liberasse scribit B. Gregorius. Sic D. Bernardum per totius noctis orarionem Dæmonum Cremonæ expulisse, quod se ab ipso Papiæ eiectum, esse nequiter simulauerat, autor est Bernardus Bonæuallensis in eiusdem vita. Oratione ducentos propemodum tam viros, quam mulieres liberasse B. Hilarionem in Cypro insula, vbi se latiturum sperabat, docet B Hieronymus. Quid quod ipsæ Dominus dicat quoddam Dæmoniorum esse genus, quod non nisi oratione eiici possit?

li.1. dial. c.10. *lib.2.ca.4.* *in eius vita.* *Lucæ 9.*

650. Si vero tantum valet oratio; quidni hic plurimum possit sacrificium Missæ? Possent multa pro hoc in medium proferri. sed solum, quod ad rem præsentem facit, proferimus. Refert Prosper Aquitanicus suo tempore sacrificium Missæ fructuosè pro salute Dæmoniacæ oblatum; & rursus, illa à Dæmonio liberata, oblatum pro gratiarum actione. Meminit Sanctissimus Augustinus sacrificij Missæ oblati pro domus purgatione, quæ à Dæmonibus plurimum infestabatur, & sacrificio peracto docet liberatam esse.

lib de prædict. cap.6.

651. Adde, quod in Missa atque oratione, quæ ad Dæmonum eiectionem adhibentur, nihil petatur, quod vel nos petere sit indignū,

vel Deum dare nôn conueniat. Id petimus, quod vt petamus, à Domino sumus instituti; scilicet, vt nostra nobis remittantur delicta, vt à malo tũ corporis, tum animi liberemur. quid hic superstitiosum?
652. Nec damnari potest modus, quo illa à Deo petimus: videlicet quod per Christi, atque Sanctorum merita petamus. Quid non possunt Christi merita? quid potest Pater negare per filij vulnera atque sanguinem deprecantibus? filius hic pro nobis est: Si quid, inquit, petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. Fortè damnantur Sanctorum merita, sed malè, quot & quanta beneficia Iudæorum populo propter Abraham, Isaac, & Iacob merita Deus contulit? Placent Deo Patriarcharum merita; non placebunt Apostolorum
Hebr. 11. Petri & Pauli, atque aliorum Sanctorum, qui, vt Apostolus loquitur, ludibria & verbera experti, insuper & vincula & carceres: lapidati sunt, secti sunt, tentati sunt, in occisione gladij mortui sunt: circuiernnt in melotis, in pellibus caprinis, egentes, angustiati, afflicti, quibus dignus non erat mundus.
653. Non est, quod quisquam hac ratione Christi merita obscurari cauilletur. Illustrant Sanctorum merita, merita Christi: Christi gloriam illa amplificant: quãdo hinc intelligimus tantum potuisse, vt passionis fructus seruorum quoque meritis magnam virtutem contulerit.
654. Litaniæ frustra in Exorcismo non adhibentur. Multa illæ emolumenta sæpe Christianitati attulerunt, vt alias dictum est. Sed & Litaniis fælicissimi dæmonum ex humanis corporibus Exorcismi perfecti sunt, vt docent Isengringius, Geruasius Tornacensis atq; Iacobus Rabus. Accedit quod Gregorij Magni hortatu formidabile quoddam dæmonis, quasi cornuti, spectrum, quod certo cuidam loco ita infestum erat, vt in eo commorari nullus posset, Lataniis abactum tandem, & expulsum sit. quemadmodum & aliud, vt superius docuimus, in agro atque ciuitate Moguntinensi. Præterea, si Sanctorum Cineres ferre nequeunt Spiritus; ferent nomina, quæ in Litaniis recitantur? Ad solum S. Antonij nomen fugisse dæmones, testis locupletissimus est, in eius vita, D. Athanasius.
655. Ipsa adiuratio (pergimus ad orationem, quæ ad Spiritus habetur) mala non est. Patrum sanctisimorum, & qui primi quasi duces Christiani gregis fuerunt, exempla illam confirmant. Adiurati,
Thes. 546. inquit Iustinus, dæmones nobis parent. & Cyprianus. Adiurati à nobis dæmones torquentur & eiiciuntur. Discutiamus adiurationis modis.
656. Modus hic postulat; vt durus sit sermo, vehemens & non amicus

eus Christi in hoc atque Apostolorum exemplum sequimur, qui dęmonia increpasse leguntur. Deinde cum hostibus, & coniuratissimis hostibus qui potest esse amicus sermo? forte etiam vt flagalla corpori, ita durus sermo Spiritibus molestus est.

657. An superstitionem, sapiunt, quæ dæmonibus in adiuratione imponuntur? Non sapiunt. Licet dæmonibus, vt nomen suum prodant, præcipere. Christi pro nobis stat exemplum. Licet vrgere, vt sonos indicent; vt, cum quibus hostibus bellum sit, Exorcistę norint. Licet interrogare causã ingressus in homines; vt hac, si tolli potest, remota, minor sit Spirituũ in homines potestas, faciliusq; exigi posint. Licet signum discessus postulare, vt de parta nobis ab hostibus victoria constat. Licet in infernum amandare; quod ipsis hic locus, Christo teste paratus sit. *Marc. 5.* *Matth. 26.*

658. In verbis igitur nulla superstitio est. In rebus minus est pericli. quid ita? quoniam iam superius pleræque illarum, ab omni superstitione vindicatæ sunt; videlicet Sanctorum Reliquiæ, aqua benedicta, & signum sanctæ crucis: reliquarum vis non rationibus solum, verum etiam grauissimis exemplis, quæ omnes propemodum ætates suppeditant confirmatur.

659. An displicet, quod sanctissmum Christi in Eucharistiæ sacramento corpus adhibetur? Sed pro nobis hic est sanctissimus vir Bernardus, qui idem mulieri Mediolanensi adhibuit, dæmoniumque profligauit hac, quam adiungimus oratione: Adest inique Spiritus, inquit, summa potestas. In eius tibi virtute præcipio, vt ab hac eius ancilla egrediaris. Idem vero obsesso ciborium, in quo sanctissima Eucharistia continebatur. imponit, atque ita dæmonium fugauit, teste VVilhelmo Abbate S. Nicodorici Remensis in eiusdem vita. Refert etiam Prosper Aquitanicus virginem quandam, in quam ob impudicum aspectum simulachri veneris, Dæmon erat ingressus, communicatione Corporis Christi liberatam esse. Eadem ratione anno Domini 1566. liberata est Nicolaa quædam, in oppido Picardiæ Veuino. Bredenbach. lib Coll. cap. 22. *Berna Bonau. in via eius l. b. 2. c. 3.* *lib. 1. c. 10. & Bredenb lib. 9. Coll. cap. 14. lib. 6. de Sacerd.*

660. Quod in templo plerunque Exorcismi fiant, damnari non debet. Docemus hac ratione, cuius virtutem hic imploremus, cuius potestate nitamur; Dei scilicet, cuius Templum domus est. Habentur præterea hic ad manus præsentissima arma, quæ dæmones haud parum debilitant. Atque hic fidelis populus, cuius orationes vehementer Exorcistas iuuant. Deniq; locus ipse ob multas causas haud parum dæmonibus inuisus est: cuius vel hoc argumentum est, quod (vt refert Sigebertus) præcedente nocte, antequam Ecclesia S. Petri *Anno 871.*

Colo-

Coloniæ, consecraretur, auditæ sint malignorum Spirituum voces, quæ, quod sedibus suis pellerentur, multum conquerebantur. Vide etiam Greg. lib. 3. Dialog. cap. 30.

661. Induuntur quandoque sacris vestibus Exorcistæ, quod hîc peccatum? Non sumus tam inepti, vt has ad dæmonum eiectiones parum facere ignoremus: sed tamen dicimus non temerè vsurpari. Demonstrant hoc vestitu Exorcistæ, non se sua virtute, aut meritis niti: sed potestate diuinitus sibi communicata: præstare itẽ officium Ordinis, quod Christi authoritate, non humanis nititur meritis. An forte indignum, vt quis artis suæ atque officij insignia ferat?

662. Stola etiam Energumenis & dæmoniacis imponitur, sed exemplo Maiorum. Hac dæmonum exegit ex muliere Sacerdos quidam, cuius D. Gregorius alicubi meminit primo Dialogorum, teste Ioanne Bodnio de dæmonomagia. Et Pontius quidã Abbas Monasterij Belleuallis dæmonum expulit illa, qua aliquando vsus est, stola S. Bernardus. Taceo stolam inter signa referri, quæ dæmones non sustinent: quoniam, vt notat Aluinus, is qui ea induitur admonetur, vt memor sit se sub Christi esse iugo: &, vt habet Bonauentura, in expositione Missæ, cancellata in pectore admodum Crucis, primum significat Christi passionẽ mente & corpore circunferendam; deinde etiam populum Iudæorum à dextra transire in sinistrã; contra gentes à sinistra in dextram. Adde quod & Christi significet obedientiam, vt vult Rupertus Tuitiensis, de diuinis Officiis, quam, licet Dominus omnium, pro nostra exhibuit salute, dum formam serui assumpsisset.

Lib. 3. cap. 6.

In vita lib. 4. cap. 7.

Lib. 1. c. 21.

663. Imponunt & manum obsessis Exorcistæ. Nihil nouum. Imposuit olim Sanctus Martinus famulo Tetradij, Treuiris: atque vt Martinus non frustra (Nam & dæmonem pepulit, & Tetradium ad Christi fidem impulit) ita nec frustra Sacerdotes. Quid quod Apostolorum hîc sequuntur exemplum; qui super ægros manus imponebant, & bene habebant?

Sulp. in vita. eius.

Marc. 16.

664. Lumen Cereorum non adhibetur, vt Spiritus videri possint; sed vel eandem habet cum rebus sacris rationem, & efficaciam, vel adhibetur, vt ab homine discedens Satan hoc extincto discessum suum testetur.

665. Flagella rarius assumuntur, assumuntur tamen; & duas, vt suspicor ob causas. Altera est, quod dæmones egregiè confundant, dum hæc tanquam contemptus sui argumenta assumi intelligunt: Altera, quod ad ipsorum etiam eiectionem valere videantur; dum quas ipsi in corporibus humanis conditiones postulant, his dissol-

uantur

uantur; vt ob id minus apta habeāt domicilia. Refert Gerardus à Nazareth flagellis ab homine quodam Diabolū pulsum, qui post multa, etiam sacra adhibita media discedere detractauit. Cum flagellis alapas coniungimus, quibus & B. Benedictus, & S. Hubertus dæmoniacos liberarunt; quemadmodum de hoc Surius; de illo testatur B. Gregorius: & de tertio quodam Krantius libro quinto historiæ Vandalicæ, capite vltimo. *Cap. 20. conuersatione seruorū Dei. 3. Nouemb. in eius vita 2. Dial. c. 30.*

667. Ex dictis clarum est nihil in Exorcismo criminis esse; nihil esse superstitionis. Sed forte non displicent singula, displicet quod omnia hæc coniungantur: & quod qui virtute Dei verbi eiici possunt, ad hos profligandos tot machinas adhibeamus. Verum, nec hoc disciplicere debet, aut damnari. Christus nobis huius auctor videtur. Potuit ille verbo, ne dicam nutu dæmonia eiicere; sed tamen signa, quæ Exorcismi quandam speciem referrent, adhibuit. Cum enim dęmoniacum quendam sanaturus esset, primum ipsum apprehendit de turba seorsum, tum misit digitos in auriculam eius, post expuens tetigit eiusdem linguam, deniq; suspiciens in cælū ingemuit, & postquam Epheta dixisset, sanitatem contulit. *Marc. 7.*

CAPVT XLVII.

Rationes & modos, quibus dæmones eijciuntur, non semper esse efficaces, idq; contingere varias ob causas.

QVanquam Exorcismi vires magnę sint, quemadmodum & aliarum Rationum, quibus dæmonia diximus eiici; nō semper tamen effectus speratos consequuntur. Neque id quidquam Exorcismi virtuti aut illarum efficacitati detrahit; quoniam nec quæ Apostolorum temporibus dæmones eijciendi rationes receptæ & probatæ erant, semper à dęmonibus hominum corpora liberare potuerunt. 668.

669. Efficax fuit illa ratio, qua filij Sceuę Sacerdotis vti volebant: & multi salutarem effectum ex illa consecuti sunt: sed in Sceuæ filiis tantum abest, quod vires habuerit, vt etiam dæmones in se conuerterint; & summam inde ignominiam retulerint, vnde nominis gloriam, & egregiam laudem venebantur. *Act. 19.*

670. Apostolis quoque super serpentes, scorpiones, & dæmones potestas fuit collata. potestas tamen hæc non vbique suas habuit vires. adduxerat quidam ad ipsos filium suum, quem mirum in modum Spiritus torquebat, ab ijs auxilium exspectans: sed spe sua frustratus est. à dæmonio non potuit per Apostolos liberari filius. *Luca. 10.*

671. Idem suis temporibus accidisse testatur Origines: & ob id

Hom. 24. in Iosue. malignos Spiritus comparat Amorræis; quod quemadmodum hi inter filios Israël permansissent; ita sæpe in obsessis hominibus permaneant Spiritus. Adhibeantur, inquit, multæ orationes, multa ieiunia, multo Exorcismorum inuocationes: ad hæc omnia surdus in obsesso corpore dæmon permanet: tolerabilius ferens Exorcistarum pœnas, & adhibita sibi ex Dei nominis inuocatione tormenta; quam discedere ab homine, quem impudenter & nequiter obsidet.

672. Ratio huius rei, ni fallor, nunc in ipsos Exorcismos, nunc in eos, qui dæmonia eiicere tentant; nunc in miseros, qui torquentur, & à Spiritibus possidentur: nunc in alias causas referri potest.

673. Exorcismorum non eadem ratio est, quæ Sacramentorum. Consequuntur hæc suos effectus necessario; propteria, quod ex diuina institutione, certa & efficacia sint signa gratiæ cælestis: at hanc promissionem Exorcismis non fecit Dominus: quo fit, vt non semper, quantas Sacramenta, vires habeant, dæmonesque pellant.

674. Exorcistarum etiam cōditio interdum obstat. Id suo exemplo Apostoli testantur: qui, si se prius ieiunio atque oratione armassent, haud dubium (docet id Christi oratio) expulissent dæmonum, quod sine istis præsidij eijcere nequiuerunt.

Mat. 9.

675. Hinc est, quod superius monuerimus multos in Exorcistis conditiones requiri, si suo officio feliciter fungi debeant. Quod si has prætermittant, & ad arduum hoc opus imparat, accedant: si in officio sint negligentes quid mirum si aut parum, aut nihil efficiant?

Cap. 38.

676. Accedit, quod non omnibus hanc gratiam Deus velit esse communem. Alij, inquit Apostolus, datur gratia sanitatum, alij operatio virtutum, alij prophetia alij discretio Spirituū, alij genera linguarum, alij interprætatio sermonum. Quocirca fit, vt qui multis machinis & Exorcismis adhibitis per hos expugnari non possunt dæmones; mox cedant, & sedes relinquant, quamprimum ab alijs leuiter tentantur.

677. Peccata quoque eorum, qui obsessi sunt, quandoque merentur, vt non mox à dæmonibus liberentur. Cum enim, vt dictum est, hanc vexationem sæpe peccata afferant; iustissimo Dei iudicio fit; vt quamuis efficaces Exorcismi, aliæque machinæ adhibeantur, nihil item in Exorcismis desideretur; non tamen dæmonia eiiciantur propterea, quod nondum satis in ijs, qui obsessi sunt, peccata sint vindicata.

678. Quandoque etiam non obsessorum peccatis tribuitur, quod discessum morentur Spiritus; sed quia ipsis fides deest, spesq; libertatis

tatis consequendæ. Orantes Deum, aut eius beneficia exspectantes, oportet magna cum fiducia accedere; quam quia Obsessorum quidam non habent; quid mirum, si adhibita ipsis remedia nihil efficiant? Hanc rationem Cyprianus, & Minutius felix assignant: Adiurati dæmones, inquiunt, vel exibunt statim, vel euanescunt gradatim, prout fides patientis adiuuat.

679. His adde, quod persæpe etiam nec in obsessis difficultas sit, nec in ijs, qui Exorcismus obsesis adhibent; Dæmones tamen non recant adiurati. Quemadmodum multis de causis permittit Deus, vt homines à dæmonibus etiam sine vlla sua culpa posideantur, ita iustas potest habere causas, cur dæmonibus in homines potestatem relinquat, quanquam suarum miseriarum nullam dent causam.

CPVT XLVIII.

An sensilibus, prorsusq; naturalibus rebus Dæmones ex humanis corporibus eijci valeant.

QVia rationes, quibus dæmones ex humanis corporibus, vel olim in Christi Ecclesia eiecti sunt, vel adhuc hodie eijciuntur, examinauimus; non abs re fecerImus, si dictis vnum adiecerimus, & definiamus: Positne fieri, vt rebus quibusdam sensibilibus, atque naturalibus, & quibus nihil diuinum, aut super naturale inest, ijdem dæmones pelli possunt. 680.

681. Et quidem si dæmonum conditionem inspiciamus, attendamus etiam quam vim res sensibiles, & naturales habeant; difficile non est ad propositam quæstionem respondere. Cum enim prorsus spirituales creaturæ sint Dæmones, Spiritualium autem illa sit conditio, vt longe post se omnes res corporeas relinquant; non malè dixerimus fieri non posse, vt in ipsos, res sensibiles agant, vim iis afferant, sedibus suis expellant.

682. Nec argumenti huius vim eleuat, quod animabus dum in corporibus sunt, à sensibilibus rebus vis afferri posit; posint etiam vi à corporibus separari. Longè alia animarum, quam dæmonum in corpore conditio est. Illæ corporibus, vt formæ, coniunctæ sunt; hi, vt quidam motores & rectores. Quapropter illæ certas in corporibus dispositiones postulant, quas hi, quoniam corporum formæ non sunt, non requirũt: quare & hi in corporibus esse possunt, quomodocunque etiam illa se habeant, illæ nisi aptata sibi sint, informare non valent.

693. Cæterum, quamuis res ita se habeat, vt corpora per se nihil

possint in Spiritus, tria tamen sunt, quæ in præsenti Disputatione contrarium suadere videntur; quæ, quoniam fere ex sacris scripturis deprompta sunt, contemni nec debent, nec possunt.

684. Primum suppeditat historia Regum. Ibi Spiritum malum
1. Reg. 16. psaltes Dauid à Saule Rege cytharæ sono legitur profligasse. Quandocunque enim (dicitur, Regum is) Spiritus Domini malus arripiebat Saul; Dauid tollebat cytharam, & percutiebat manu sua, & refocillabatur Saul, & leuius habebat. Recedebat enim ab eo Spiritus malus.

685. Alterum indicat Angelus Raphael Tobiæ Iuniori: qui cum
Tob 6. de flumine piscem extraxisset, iussus est ab Angelo cor, fel, & iecur eius conseruare, didicitque ab eodem cordis particulam, si super carbones poneretur, fumo suo extricare omne genus dæmoniorũ, tam à viro, quam muliere, & quidem ita, vt vltra non accedant ad eos.

686. Tertium ex Salomonis Exorcismo sumitur. Quoniam, vt Iosephus testatur, qui hoc dæmonia profligabant, vt Eleazarus, naribus dæmoniacorum annulum, qui sub signaculo radicem, Salomoni monstratam, habebat, inserebant, moxque per oderantium nares dæmonium extrahebant.

687. Hæc firmissima videntur, quæ pro hac causa afferri possunt
Aug. de Ciuit. præsidia. Qui dæmones, cum Platone corporeos dicunt, facilius hîc
Dei. lib 8. se expediunt. qui nullam in iis corporis, aut materię concretionem
cap. 14. agnoscunt; difficultatem habent non paruam. Nos singula discutiamus.

688. Quod ad primum attinet, non putarem ni dubium vocandum esse Saulem verè à dæmonio obsessum fuisse. quamuis enim multa præclara, eo etiam tempore, quo à Spiritu nequam vexabatur, gesserit; non tamen hinc inferri debet, à dæmonio liberum fuis-
Cap. 8. se. potest quis à dæmonio possideri, & nõ semper eius tyrannidem perpeti, vt alias dictum est.

689. Dubium vero est: vtrum à dæmonio aliquando liberatus fuerit; &, si liberatus, vtrum Dauidis opera: &, Quali tandem Dauidis opera liberatus. Neq; enim de hac re inter omnes constat. Sunt, qui liberatum negant. Sunt, qui volunt liberatum, veruntamen nõ efficiente hoc cythara, sed innocẽtia, & probitate Dauidis merente.

690. Vt quod sentimus, dicamus. Nullo modo ob probitatem Dauidis eiusque innocentiam à dæmonio liberatum putamus Saulem. Neque enim querebatur à seruis Saul vir aliquis sanctus, quem diabolus non ferret; sed qui, cytharam pulsando, dolorem, quem dæmon afferebat, mitigaret.

691. Nec

691. Nec cytharæ sono, aut melodia fugatum dæmonium verisimile est. Iam alias demonstratum est eas rerum corporalium, & sensibilium vires non esse, vt quidquam in Spiritus possint. Aures quidem concentus & melodia demulcet, & voluptatem quandam animo affert, sed Nequam spiritus ex hominum corporibus eiicere non valet.

692, Non existimanus à dæmonio liberatum Saul, vllo vel obsequio, vel auxilio Dauidis. Hoc sacra Historia confirmare videtur. quærebatur (vt illa testatur) vir, non qui spiritum pelleret; sed qui cytharam pulsando efficeret, vt leuius dæmonis molestias Rex ferret. Sic inuentus refertur Dauid, quo cytharam pulsante refocillabatur Saul, & dæmonis molestias minus sentiebat.

693. Cytharæ igitur harmonia voluptatem quandam Regi afferebat Dauid: quæ quemadmodum omnis voluptas, quæ aliunde accedit, præsens, quod quis patitur, malum mitigat: ita dolorem, quem ex dæmonis tyrannide patiebatur Saul, haud parum frangebat. Atque hoc sensu etiam dæmon pulsus esse intelligi potest. *Vide Abul. in 16. cap. lib. 1. Regum.*

694. Si quis tamen omnino à dæmonio, Dauidis cythara, velit liberatum Saul; non multum reluctabimur: veruntamen non id sono, quem pulsata cythara excitabat, tribuemus; sed Christi in Cruce ex pausi (cuius signũ quoddã cythara fuit) virtuti, & passioni: vt dici posit, ita Dauidis cytharam dęmonium profligasse, quemadmodum idem persæpe eiecit signum Crucis. *Matth. filesius in 2. sent. distract. 8. cap. 11.*

695. Secundum Argumentum Maiorem difficultatem habet; propterea, quod ipsius Angeli testimonio, quem mendacij arguere non possumus, fumus vi ignis, ex cordis & iecoris particula, excitatus dæmonia extricare dicatur.

696. Sunt, qui vim huius argumenti paruam arbitrantur, quod in Canone Sacrarum Scripturarum Tobiæ liber, vnde argumentum desumptum est, non reperiatur. Sunt alij, qui admittunt Angelum, alicuius superstitionis Tobię fuisse authorem, dum suo quasi exemplo docuit fumo fugari posse dæmones; sed tamẽ à culpa absoluunt quod hoc, ne proderetur, præstiterit. Sunt tertij, qui dæmonis expulsionem fumo, tanquam signo, tribuunt, quemadmodum de Dauidis cythara, & signo Crucis diximus.

697. Quidquid de hoc tertio sit (quod non damnamus) certum est, librum Tobiæ à Canone sacrarum Scripturarum reiici non debere. quanta reliquorum, tanta libri Tobiæ est authoritas. Certum quoque est superstitiosum non fuisse Raphaelem, nec superstitio- *Bell. tom. 1. contro. 1.*

nis authorem fuisse Tobiæ. Nec peccant Angeli, nec alios ad peccandum inducunt.

698. Et quamuis hunc fumum rei sacræ signum esse negaremus; nihil tamen est, quod nos cogere possit, vt sensibilibus signis dęmones expelli dicamus. Dicere possumus: Non docere Angelum vi fumi Diabolos expelli, sed tantum asserere, ipsos fugandos, quando fumus excitatus fuerit. Quocirca quemadmodum necesse non est, lotionem meam causam Ecclypsis Liniæ esse; quod, dum ego lauo, hęc accidit: ita necesse non est dicere, fumum causam esse, quæ Diabolos pellat, quamuis dum fumus fit, Diaboli pellantur. Docet Angelus quid fiat, non causam reddit, cur hoc fiat.

699. Hoc forte est, quod Historiæ Tobiæ capite octauo indicari videtur. Neque enim dicitur fumus dæmonem profligasse: sed Raphaëlem Angelum. Protulit, dicitur ibi, Tobias de cassidili suo partem iecoris, posuitque eam super carbones viuos. Tunc (subiungitur) Raphaël Angelus apprehendit dęmonium, & relegauit illud in deserto superioris AEgypti.

700. Quid igitur est, quod dæmonium profligauit? Fumus? Non. Raphaël Angelus profligauit. quomodo vero, an ob excitatum fumum? Nec hoc etiam, veruntamen, quando excitatus est fumus profligatus est dæmon. Si quid hîc præter operas Angeli fuit, quod dæmonium profligauit, fuerunt merita atque orationes Tobiæ, & Sacræ.

701. Eleazarum, qui vadicibus in Exorcismo vsus dicitur, quidam inter Magos numerant, voluntque cum dæmonibus pactum habuisse. Hinc negant ipsum Salomonis Exorcismo vsum, negant: Dei virtute dæmonia eiecisse. Thes. 686.

702. Alij admittunt Salomonis, quem profitebatur, esse vsum Exorcismo: & verè non dæmonum, sed Dei opera dæmonia eiecta: veruntamen nullam hi tribuunt virtutem radici: propterea, quod non ex institutione Salomonis radix in Exorcismo adhibita sit, sed propria & priuata Eleazari voluntate; & ob id aliqua superstitione non caruerit.

703. Prius illud non facilè dixerum, cum haud pauca sint, quæ contrarium suadere videantur. Alterum crediderim fieri posse. Non enim nouum est, vt res quæ diuinam institutionem habent, hominum malitia deprauentur, & tamen eundem, quam Deus illas habere voluit, consequantur effectum.

704. Interim non intelligo, quidnam mali sit dicere radicem in Salomonis Exorcismo adhiberi solitam, illamque efficacem fuisse,

& præ-

& præterea omni superstitione caruisse. Si diuinitus institutus est Salomonis exorcismus; an non potuit velle Deus; vt radix adhibita ad homines à dæmonibus liberandos valeret?

CAPVT XLIX.

Discutiuntur causæ, propter quas difficulter Dæmones dicuntur ex hominum corporibus exire.

VNum est, quod hîc certum constituitur, alterũ quod quæritur. Certum difficulter ex hominum Corporibus dæmones migrare: queritur, quę huius difficilis discessus sint causæ. Primum enim probatione nulla indiget. experientia quotidiana hîc maximam argumentum præbet. confirmant illam exempla dæmonum à Christo Apostolis, & Sanctus hominibus olim expulsorum Mugitus quoque, gemitus, clamores, quos adiurati olim dæmones, Cypriano teste, ediderunt rem ita se habere demonstrant. 705.

Ad Demet. prneonf.

706. Porro difficilis huius migrationis causam haud obscurè quis ex desiderio, quod dæmones ad hominis obsidendos habent, collegerit. Ob easdem videntur ægre discedere, ob quas desiderant homines ingredi: propterea, quod cum difficultate illa relinquuntur, quæ cum voluptate possidentur.

707. Hinc manifestum est, studium, & voluntatem nocendi præcipuè eos in hominibus retinere. quemadmodum enim in hominum ingressu non tam ipsis propositum est, vt pænarum suarum remissionem consequantur, quam vt noceant, ita hoc difficili suo recessu quærere videntur omnino, vt noceant.

708. Sunt nihilominus, qui alias atque alias causas huius difficilis discessus assignant: vtrum bene, discutiendum est. Quidam volunt ipsos discessum morari propterea, quod semel ex hominibus expulsi, secundo eosdem ingredi & vexare non possunt: alij, quod mox vbi exacti sunt, ad infernum, quem vehementer detestantur, detrudantur. Priores hoc fundamento videntur niti, quod semel ab homine victi, ad eundem secundo tentandum nunquam dicantur accedere: posteriores ex illo coniecturam accipiunt, quod à Christo expellandi dæmones rogauerunt, ne imperaret in abyssum discessum.

Luc. 8.

709. Priorum, vt fundamentum infirmum est, ita non firma satis assertio. Esto non statim ad eundem hominem tentandum redeat dæmon. à quo victus est, redire tamen ex illo colligimus, quod victus à Christo, rursus eundem aggressus sit: nisi forte frustra à

Luci

Luci Euangelista dictũ esse velimus, quod consummata omni ten-
Luca 4. tatione, recesserit ab ipso Domino dæmon vsque ad tempus.
710. Sed hanc assertionem Domini oratio destruit. Cum enim
Luca 11. immundus Spiritus (inquit Dominus) discesserit ab homine, perambulat per loca inaquosa quærens requiem: & non inueniens, dicit: Reuertar in donum meam vnde exiui. Et cum venerit, iuuenit eam scopis mundatam & ornatam. Tunc vadit, & assumit septem alios Spiritus nequiores se, & ingressi habitant ibi.
711. Posteriores quamuis cum ratione loqui videantur; quod tamen asseritur, non potest certò constare. Vnde quæso constabit? Nam patrocinatur huic sententię sensuum iudicium: non sacra eloquia; non dæmonum confessio.
712. Quid quod contrarium nõ obscurè sacra eloquia insinuent? Scimus Raphaëlem dęmonium abegisse: veruntamen non in infer-
Tob. 8. num, sed in AEgiptum relegauit. Neque hîc multum referre putamus, ex homine, an ex domo dæmonium eiectum sit. Omnino hinc quod Raphaël eiecit, locis videbatur assignandus; quem petunt, qui ex humanis corporibus eiiciuntur.
715. Idem illi, qui à Domino eiecti postulant; vt ne in abyssum
Luc. 8. mitterentur, confirmant. Si enim constabat se, postquam eiecti essent, in infernum mittendos, quid rogant, ne mittantur? Sed quia non necessario ad inferos mittuntur eiecti; Christi autem summam in eijciendo facilitatem & potestatem obseruabant; verebantur, ne qui ipsos corporibus expelleret; in infernum pelleret: quod ne faceret, precabantur.
734. Veruntamen quamuis Infernus non sit defunctus locus dæmonibus humana corpora relinquentibus, ad Infernum tamen relegari posse ex eo, ni fallimur, possumus conijcere: quod, si quando ex hominibus expelluntur, nihil ita timeant, quam quod infernum relegantur.
715. Quocirca nõ probatur quod quidam dicunt, nullam hominum in dæmonia aliam esse potestatem; quam quod illa ex huma-
Abul. in 10. Matt. nis corporibus eijcere valeant. Esto dicatur Dominus dedisse potestatem eijciendi dæmonia; non tamen aliam quamcunque negauit. qiud, quod alibi dederit potestatem calcandi super dæmonia?
Lucæ 10. & Sanctissimus Paulus qua potestate dæmonia in homines immi-
1. Cor. 5. sit?

CAPVT

CAPVT L.

An voto & desiderio Dæmonum liceat obtemperare, quando egressuri ex hominum corporibus aliquid petunt?

HAbent quandoque, quod petant egressuri dæmones. Et, vt quotidiana omittamus, id clarum est, exemplo aliquot milium; qui à Domino, iam iam eiiciendi, leguntur postulasse ne extra Gerasenorum regionem mitterentur, atque, vt liceret ingredi in porcos. 716. *Luca 8.*

717. Hinc quæstio oritur? An ipsorum desiderio, si quid egressuri petant, possit fieri satis. Christi exemplum suadere videtur, vt quandoque possit: contrarium insinuat nocendi eorum summum & indefessum studium.

718. Res, ni fallimur, sic se habet: vt si iniquum non sit, quod petunt, petioni possit fieri satis, sin secus, non possit. Prius trifariam contigit. Nam vel petunt, ne malum ipsis afferatur: vel ne bono aliquo, quod habent, priuentur: vel vt bonum aliquot de nouo consequantur. Posterius duo rerum genera continet; quorum aliæ Dei honorem lædunt, aliæ proximorum saluti òfficiunt. Discutiamus singula. A postremis incipiamus.

719. Nunquam Dæmonum petitioni satis fieri debet, si quod Dei honorem, aut gloriam lædat, postulant; Nihil Dei honori præferendum. etiamsi ab homine egressuri non putentur Spiritus nequam, nisi in hac re ipsorum petioni fiat salis, petitioni annuendum non est.

720. Sic, si quid, quod proximorum saluti efficiat, petant, audiendi non sunt. Post Dei honorem Dei amicitia atque nostra salute nihil possumus habere prius. Quocirca si salutis vnius etiam hominis iactura fieri debeat, quamuis totius mundi incolumitas, & pax, opera Dæmonum, expectetur, Dæmonibus acquiescendum non est.

Dum postulant, ne nouis malis grauentur, ne scilicet in infernum detrudantur miseri, petitioni acquiescere possunt Exorcistæ: hoc est, possunt non in infernum relegare, quos potestates sibi diuinitus data, si vellent, relegare valerent. Hoc quid mirum? Si sine peccato sunt Exorcistæ, quando Dæmones ex hominibus obsessis non eijciunt, criminis rei erunt, si quos eijciunt, non ad inferos remittant.

721. Si regent, ne bono quod possident priuentur, audiri aliquando possunt Christi hic nobis suffragatur exemplum. Rogabant eum quidam, ne regione Gerasenorum, quam quasi possidebant, pelle- *Luca 8.*

rentur: nec pulsi sunt à DOMINO. Fortè nullum ipsis bonum, ea in regione esse. Cur igitur ne pellantur, rogant: Quemadmodum diuersi dæmones alijs & alijs vitiis delectantur; ita diuersi ad diuersas regiones afficiuntur, & eas maxime, in quibus mores hominum, propter longam consuetudinem perspectos habent, atq; vbi ipsis maior spes est, & occasio nocendi.

Iansenius c. 31. Concord.

723. Quid quod si bonũ aliquod postulent, obtinere id quandoq; possint? Bonum quoddã ipsorum est, hominũ vexatio & cruciatus hos ijs potest aliquando concedi petentibus. Nunquid non DEUM roganti cuidam, vt Iob affligeret, id est concessum? Adde quod Dæmoni Apostolus Paulus quendam ad Corinthium tradiderit: tradiderit etiam Alexandrum & Hymenæum. An potest Apostolus dæmoni præcipere, vt homines ingrediatur; & roganti, vt in hominem ingrediatur, si quando expellitur, non potest facultatem facere.

Iob. 1. *1. Cor. 5.* *1. Timot. 1.*

724. Veruntamen magna hic cautela opus est: multa in hac permissione Exorcistis sunt attendenda. Non facilè hic dæmonum petitioni acquiescendũ. Necesse est, vt si in aliquos ingrediendi facultas conferenda sit: ad ipsorum opera mereantur; dignumque sit, de quibus ob demerita graues pœnæ sumantur; quemadmodum Apostolus suo exemplo docuit in Alexandro, Hymenæo, & Corinthio.

725. Nec hoc sufficit. Necesse etiam est, vt qui Exorcistarum officio funguntur, in eos, quos dæmoni tradunt, imperium & ius habeant; adeoque ratione officij & possint, & valeant animaduertere.

726. Debet quoq; hic proposita esse spes maioris boni: vt scilicet, qui alijs rationibus non videbantur posse iuuari, hac iuuandi credantur: & spiritus saluus fiat, dum in corpus sæuiunt dæmones.

727. Debet etiam abesse studium dæmonibus placendi. Non ipsis tanquam amicis hic gratificandum est, sed tanquam lictoribus & carnificibus vtendum: quibus quanquam gratum est incommodare, pro hominum tamen imperio & voluntate incommodare molestum est. quapropter non hic dæmonum malitiæ seruitur, sed eorum malitia, & nocendi studium nobis seruit.

728. Addiderim his hanc potestatem dæmonibus dandam non esse, nisi ab ijs, qui summũ in ipsos ius habent, & quandocunque libet eos humanis corporibus exigere possunt, quale habuisse D. Paulum sacræ docent literæ. Quia vero hoc ius paucis, hoc tempore tributum est, parcissime dæmonum petitioni in hac causa putarem satisfieri oportere.

FINIS.

